

Burja

GLASILO OBČINE KOMEN
Letnik 17, številka 4

Poštnina plačana pri pošti 6223 Komen
DECEMBER 2022

Odprih rok prihaja novo leto in novih 365 dni. Želimo vam, da bodo polni sreče, zdravja, uspeha in iskrivih trenutkov. Iskrene čestitke tudi ob dnevu samostojnosti in enotnosti.

*župan mag. Erik Modic,
člani občinskega sveta in delavci občinske uprave*

- 1** NOVICE IZ OBČINSKE UPRAVE
- 4** IZ VAŠKIH SKUPNOSTI
- 9** DRUŠTVENO
- 13** IZ KOMENSKE KNJIŽNICE
- 17** BURJINA GLASBA
- 26** EKO
- 27** TURIZEM
- 29** ŠPORTNO
- 35** IZ ŠOLSKIH KLOPI
- 42** BURJICA
- 46** KAR BURJA PRINESE
- 54** PRIREDITVE IN OBVESTILA

Glasilo Občine Komen
Letnik 17, številka 4, DECEMBER 2022

Izdajatelj:
Občina Komen, Komen 86, 6223 Komen
Telefon: 05 7310 450
Fax: 05 7310 460
Spletna stran: www.komen.si
e-pošta: burja@komen.si

ISSN 2591-2321

Naklada: 1.400 izvodov
Glasilo brezplačno prejmejo gospodinjstva v občini Komen.
Glasilo raznaša Pošta Slovenije. V primeru, da glasila ne prejmete na dom, se obrnite na pošto v Komnu ali Štanjelu in jim sporočite, da glasila niste prejeli. Glasilo dobite brezplačno tudi na Občini v Komnu, na voljo je tudi v elektronski obliki na spletni strani občine www.komen.si.

Odgovorna urednica: Heidi Vrčon
Uredniški odbor: Mojca Sušnik Klemenčič (pomočnica odg. urednice), Tanja Bratina Grmek, Suzana Stanko, Martina Godnič
Lektoriranje: Barbara Jejčič
Priprava in tisk: Studio Terčon, Borut Terčon s. p.

Vabljeni, da svoje prispevke (članke in slikovno gradivo) za naslednjo številko pošljete v elektronski obliki na e-naslov: burja@komen.si najpozneje do 25. 2. 2023. Prispevki, ki bodo prispeli prepozno, ne bodo vključeni v junijsko številko! K posameznemu članku priložite največ dve fotografiji v čim boljši resoluciji. Vabimo tudi vse fotografe ali fotografke kar tako, da nam pošljejo tematske fotografije za objavo na naslovnici. Digitalni posnetki naj bodo v čim boljši resoluciji. Poslanih posnetkov v slabi resoluciji ne bomo objavili.

Naslednja številka občinskega glasila izide MARCA 2023.

Avtorica naslovne fotografije: Ivana Žigon

Uredniški uvodnik

Leto 2022 se bliža koncu in počasi že gledamo nazaj in pregledujemo, kaj se nam je zgodilo dobrega, kaj slabege, kaj veselega, žalostnega ali zanimivega. Leto so močno zaznamovale volitve, ki so se proti koncu leta kar vrstile, in smo imeli občutek, da skoraj vsako nedeljo odhajamo na volišča.

Na enih smo izbrali tudi novega (starega) župana in občinski svet, s tem pa se zaključuje tudi čas, ki ga je ta uredniški odbor preživel skupaj. Štiri leta so hitro minila. Bila so polna lepih in zabavnih trenutkov ter novih in zanimivih poznanstev. Včasih so prišli tudi turbulentni trenutki, a smo jih vedno uspeli na tak ali drugačen način rešiti.

Ta štiri leta je žal zaznamoval tudi korona virus, ki je nekaj časa vplival na naše, predvsem pa na vaše delovanje. Stiki so bili omejeni, številni dogodki odpovedani, zmanjkovali sta volja in motivacija. A nismo se dali in navkljub vsem preprekam je z vašo pomočjo glasilo vsake tri mesece redno izšlo in vedno so se našle besede in fotografije, ki so napolnile njegove strani.

Na tem mestu bi se rada zahvalila vsem, ki ste pomagali soustvarjati našo Burjo. Vsem društvom, organizacijam, vaškim skupnostim, posameznikom in drugim, ki so z občankami in občani delili zanimive dogodke, uporabne informacije in zabavne zgodbe. Naj bo tudi leto 2023 uspešno in iskrivo, da bodo tudi prihodnje številke glasila polne besed in slik.

Hvala tudi vsem bralkam in bralcem. Upam, da ste v vsaki številki našli nekaj zase in da boste tudi v prihodnje z zanimanjem vzeli glasilo v roke.

V imenu celotnega uredniškega odbora vam voščim mirne in tople praznike ter uspešno, zdravo in srečno leto 2023.

Heidi Vrčon
odgovorna urednica

Dobro je vedeti

Občinska uprava Občine Komen

Telefon: 05 73 10 450
Fax: 05 73 10 460
Spletna stran: www.komen.si
E-pošta: obcina@komen.si
Uradne ure: ponedeljek in petek od 8.00 do 12.00
sreda od 8.00 do 12.00 in od 15.00 do 17.00

Medobčinski inšpektorat in redarstvo občin Divača, Hrpelje – Kozina, Komen in Sežana

Telefon: 05 73 10 141
E-pošta: soou@sezana.si
Uradne ure: ponedeljek, sreda in petek od 8.00 do 10.00

Knjižnica Komen

Komen 118, 6223 Komen
Telefon: 05 76 68 580
E-pošta: knjiznica.komen@siol.net
Delovni čas: torek in petek od 11.00 do 18.00
sreda od 8.00 do 15.00

Zdravstvena postaja Komen / Splošna ambulanta Komen

Telefon: 05 73 11 460

Lekarna Komen

Telefon: 05 73 11 790
Delovni čas: ponedeljek od 12.00 do 19.00
torek, četrtek in petek od 8.00 do 15.00
sreda od 9.00 do 18.00

Zbirni center Komen

torek: od 9.00 do 13.00
četrtek: od 14.00 do 17.00
sobota: od 9.00 do 13.00

Delovanje javne razsvetljave - prijava napak:

Javna razsvetljava d. d., Litjska cesta 263, Ljubljana
Telefon: 01 5863 600
E-pošta: info@jr-lj.si
Spletna stran: www.jr-lj.si/prijava-napak

Zavetišče Oskar Vitovlje

Telefon: 05 30 78 570

JAVNA BLAGAJNA OBČINE KOMEN obratuje v poslovalnici Deželne banke Slovenije, d. d., v Komnu 118 c (pri pošti), odprta je od ponedeljka do petka od 8.00 do 12.00 ter od 13.00 do 16.00.

ODPRTO ŠIROKOPASOVNO OMREŽJE KOMEN - prijava poškodbe infrastrukture, ki ni povezana z motnjami delovanja storitev pri njih.

E-pošta: napake.oso@gvo.si
Telefon: 02 333 26 23, 02 332 23 00
(izven delovnega časa, med 15.00 in 7.00 naslednjega dne)

Novice iz občinske uprave

Spoštovane občanke in občani, drage bralke in bralci občinskega glasila BURJA!

Najprej bi se rad zahvalil vsem, ki ste se odpravili na volišča in z nadpovprečno volilno udeležbo dokazali, da vam ni vseeno, kdo bo odločal o usodi občine Komen v naslednjih štirih letih. Vesel in prijetno presenečen sem nad veliko podporo in zaupanjem, ki ste mi ga izkazali pri ponovni izvolitvi na mesto župana. Prav ta velika podpora mi pomeni dodatno spodbudo in zavezo za nadaljevanje trdega dela v mandatu, ki je pred mano. Zdaj je namreč napočil čas, ko bomo morali vsi, ki nosimo zaupano politično odgovornost na nacionalni ali lokalni ravni, začeti udeležati vsebine, ki smo jih napovedovali v svojih programih in na predvolilnih srečanjih.

Žal smo bili po dolгих letih miru v letu 2022 zopet soočeni s krvavo vojno na evropskih tleh. Poleg trpljenja prebivalstva v Ukrajini zaradi neposrednih vojnih grozot smo posledice tega absurdnega spopada posredno občutili (in jih še čutimo) tudi v Sloveniji. Najprej z valom beguncev iz Ukrajine, nato z energetsko krizo, ki je izzvala izredno visoko inflacijo. Ta je in bo najbolj prizadela, kot vselej, socialno najbolj šibke sloje prebivalstva. Kljub temu pa je prav, da se navzlic skoraj ničnim izgledom za hitro končanje vojne in z njo povezanih gospodarskih ter finančnih posledic, ne prepustimo črnogledosti. Ostati moramo zmerni optimisti in se osredotočiti na reševanje tistih reči, ki jih lahko spremenimo, popravimo ali nadgradimo v svojem okolju.

Zato se bomo v občinski upravi in

s pomočjo občinskih svetnikov, kljub vsem negotovostim, enako kakor letos, tudi v prihodnjem letu osredotočili na uresničevanje dolgoročnih ukrepov za izboljšanje življenjskih pogojev za vas, drage občanke in občani. Najprej nas čaka velik zalogaj, saj se bomo v prihodnjih nekaj mesecih na podlagi že sklenjenih pogodb o evropskem oziroma nacionalnem sofinanciranju, v višini več kot 5 milijonov evrov, lotili največjega investicijskega cikla v zgodovini naše občine.

Za konec naj vam, spoštovane občanke in občani, čestitam ob dnevu samostojnosti in enotnosti. Želim vam srečen božič, za leto 2023 pa vam poleg obilice zdravja želim čim več zadovoljstva z obilico pozitivnih energij.

Vaš župan Erik Modic

Kako smo volili – Lokalne volitve 2022

V nedeljo, 20. 11. 2022, so v vseh občinah potekale redne lokalne volitve župana in članov občinskega sveta. V občini Komen je imelo pravico voliti 3045 volivcev, od tega je bilo 3043 volivcev vpisanih v volilne imenika. Volilo je 1862 volivcev, od katerih je bilo 1860 volivcev vpisanih v volilne imenike, 2 volivca pa

sta glasovala s potrdilom pristojnega organa. Na volišču za predčasno glasovanje je v sredo, 16. 11. 2022, glasovalo 35 volivcev. Skupna volilna udeležba je bila 61,15 %. Najvišja volilna udeležba je bila na volišču v Volčjem Gradu (76,62 %) najnižja pa na volišču v Brestovici (50,3 %).

Pred štirimi leti je imelo pravico vo-

liti 3035 volivcev, volitev se je udeležilo 1967 volivcev, kar pomeni, da je bila volilna udeležba 64,81 %.

Pri volitvah župana je bilo oddanih 1862 glasovnic (36 glasovnic je bilo neveljavnih), za kandidata Bojana Žlebnika je glasovalo 415 volivcev, za kandidata Erika Modica pa 1411 volivcev, kar po-

meni, da bo glede na prejeto večino veljavnih glasov, funkcijo župana naslednja štiri leta opravljal Erik Modic.

Pri volitvah občinskega sveta je glasovalo 1861 volivcev (60 glasovnic je bilo neveljavnih). Največ glasov je prejela lista kandidatov z imenom Svež kraški veter (483 glasov ali 26,82 %), ki bo v novem sklicu občinskega sveta imela tudi največje število članov občinskega sveta (4). Slovenska demokratska stranka - SDS je prejela 237 glasov (2 mandata), Gibanje Svoboda pa 211 glasov (2 mandata). Ostale liste kandidatov so prejele naslednje število glasov: Levica 193 glasov, Lista za prihodnost naših otrok 189 glasov, Lista Marka Bandellija 165 glasov, Zveza za Primorsko – ZZP 130 glasov ter Nova Slovenija – krščanski demokrati 122 glasov. Te liste so prejele vsaka po 1 mandat v občinskem svetu. Od list kandidatov, ki so kandidirale na volitvah članov občinskega sveta, le stranka Socialni demokrati ni zbrala zadostnega števila glasov volivcev za pridobitev mandata v občinskem svetu.

Pri proporcionalnih volitvah se glasuje o listah kandidatov v volilni enoti (Občina Komen je ena volilna enota). Volivec lahko na glasovnici, pri listi kandidatov za katero je glasoval, vpiše številko kandida-

ta, ki mu daje prednost pri izvolitvi pred ostalimi kandidati na listi (preferenčni glas). Kot že pred štirimi leti so tudi letos volivci pri volitvah članov občinskega sveta z oddajo preferenčnega glasu odločali tudi o tem, katerega kandidata z liste kandidatov želijo v občinskem svetu. Preferenčni glasovi se namreč upoštevajo pri dodeljevanju mandatorov, ki jih je dobila posamezna lista, ob upoštevanju dveh pogojev. Najprej mora najmanj ¼ volivcev, ki so glasovali za posamezno listo oddati tudi preferenčni glas. V primeru, da je ta pogoj izpolnjen, se ugotovi ali je kdo od kandidatov na listi dobil več kot 10 % glasov, oddanih za listo. V tem primeru kandidat, ki je prejel več kot 10 % vseh glasov oddanih za listo, »preskoči« vrstni red kandidatov na listi ter je izvoljen v občinski svet. Na tokratnih volitvah sta dva kandidata na dveh listah kandidatov prejela tolikšno število preferenčnih glasov s strani volivcev, da sta »preskočila« vrstni red kandidatov na listi ter bila izvoljena v občinski svet na podlagi preferenčnih glasov (na listi Slovenske demokratske stranke – SDS in na listi Liste za prihodnost naših otrok).

V občinski svet za mandatno obdobje 2022–2026 so bili tako izvoljeni naslednji kandidati:

SLOVENSKA DEMOKRATSKA STRANKA

Goran Živec

Jožef Strnad

ZVEZA ZA PRIMORSKO – ZZP

Damjan Grmek

LEVICA

Stojan Kosmina

NOVA SLOVENIJA – KRŠČANSKI DEMOKRATI

Ivo Kobal

LISTA MARKA BANDELIJA

Marko Bandelli

GIBANJE SVOBODA

Bojan Žlebnik

Metka Zver

SVEŽ KRAŠKI VETER

David Zega

Alenka Tavčar

Urban Grmek Masič

Adrijana Konjedič

LISTA ZA PRIHODNOST NAŠIH OTROK

Dunja Peric

Občinski svet v mandatnem obdobju 2022–2026 bo pričel z delom na 1. redni, konstitutivni seji občinskega sveta, ki bo izvedena v decembru. S pričetkom mandata novega občinskega sveta preneha mandat tistim članom občinskega sveta, ki so funkcijo opravljali v mandatnem obdobju 2018–2022, članom Nadzornega odbora občine, kot tudi vsem članom delovnih teles občinskega sveta.

Besedilo: mag. Andreja Štok,
občinska uprava

Imenovanje vaških odborov v mandatnem obdobju 2022–2026

Za čas trajanja mandatnega obdobja občinskega sveta so imenovani tudi vaški odbori v posameznih vaških skupnosti. Vaški odbor imenujejo in razrešujejo volilni upravičenci s stalnim prebivališčem na območju vaše skupnosti na zboru občanov.

V začetku leta 2023 bo komisija za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja pričela s postopki za izvolitev novih vaških odborov po posameznih vaških skupnosti. Kandidate za člane vaškega

odbora lahko predlagajo volivci ožjega dela občine in politične stranke v občini. Za posamezni vaški odbor mora komisija prejeti toliko kandidatur, kot je članov sveta (3 ali 5). Kandidat mora imeti stalno prebivališče v vaški skupnosti, v kateri kandidira za člana vaškega odbora.

Zbor občanov za namen izvolitve vaškega odbora skliče župan dvakrat, v kolikor vaški odbor na dveh sklicanih zbora občanov ni imenovan, imenuje vaški odbor vaše skupnosti občinski svet na

predlog župana, pri čemer se upošteva že prejete kandidature.

Član vaškega odbora ne more biti župan, podžupan ali javni uslužbenec v občinski upravi.

Za delovanje in opravljanje nalog vaškega odbora se zagotavljajo sredstva v proračunu občine. Prostora, opremo in materialna sredstva, ki jih potrebujejo vaški odbori za svoje delovanje zagotovi in z njimi upravlja občina.

Besedilo: mag. Andreja Štok,
občinska uprava

Občina Komen je v času poletnih počitnic omogočila dijakom in študentom delovno preživljanje prostega časa

V letošnjem letu smo se odločili, da mladim omogočimo delovno preživljanje prostega časa. To možnost smo ponudili dijakom in študentom (rednim in

izrednim), občanom občine Komen, ki so do opravljanja dela dopolnili 15 let. Na naše povabilo se je odzvalo 10 dijakov in študentov. Po opravljenem usposabljanju za varno delo je z delom v Turistično informacijskem centru v Štanjelu v mesecu juliju pričelo pet dijakov in študentov, ki so delo opravljali glede na potrebe

nju za varno delo je z delom v Turistično informacijskem centru v Štanjelu v mesecu juliju pričelo pet dijakov in študentov, ki so delo opravljali glede na potrebe

v samem TIC-u, glede na njihovo razpoložljivost, glede na njihovo pripravljenost in tudi zavzetost za opravljanje posameznih del in nalog. Delo so opravljali v juliju, avgustu in septembru. Njihova dela so obsegala informiranje obiskovalcev, čiščenje in urejanje prostorov in javnih površin, skrb za promocijski material, pomoč pri pripravi prostorov za oddajanje

v uporabo, pomoč pri pripravi dogodkov ter podobna dela. Dijaki in študenti so v povprečju opravili 75 delovnih ur.

Zadovoljni smo, da smo lahko dijakom in študentom ponudili možnost dodatnega zasluga in pridobivanja delovnih izkušenj v tako raznolikem in zanimivem delovnem okolju, kot je Štanjel. Veseli nas tudi to, da so nekateri dijaki in študenti izrazili željo in pripravljenost opravljati študentsko delo tudi po začetku šolskega leta.

Nadejamo se, da bomo tudi v naslednjem letu izvedli podobno akcijo in da se bo za opravljanje počitniškega dela prijavilo še več dijakov in študentov.

Besedilo: mag. Andreja Štok,
občinska uprava

Srečanje starejših občanov

V četrtek, 22. septembra, so se v Štanjelu na povabilo župana, mag. Erika Modica, in predsednika Društva upokojencev Komen, g. Milana Rudeža, zbrali starejši občani. Vabljeni so bili starejši

občani, rojeni pred letom 1958, ki so ali bodo v letu 2022 dopolnili 65 let in ki so se na srečanje prijavili preko prijavnice v Burji, Junij 2022. Na srečanje se je prijavilo 47 občanov.

V Štanjelu so si zbrani pod vodstvom Uroša Simčiča iz TIC Štanjel najprej ogledali razstavo v Muzeju Grad Štanjel, nato pa se je srečanje nadaljevalo v Viteški dvorani ob glasbi Dua Akustik.

Besedilo: mag. Andreja Štok
Foto: Občinska uprava

Medgeneracijski park Komen

Z jesenjo se je končala ureditev Medgeneracijskega parka Komen ter parka Luže na obrobju vasi Komen z name-

nom medgeneracijskega prenosa znanj in krepitev zavesti o zgodovinski ter naravni dediščini. Rdeča nit operacije

je ohranjanje dediščine za prihodnje generacije, povezovanje dogodkov iz preteklosti, kar se prenaša iz generacije v generacijo in kar velja spoštovati ter v prihodnosti nadgrajevati z roko v roki z raznoliko ponudbo lokalnega okolja. Tako spomenik izgnancem kot kal Luže sta pomembna pričevalca tako kulturne kot zgodovinske dediščine Krasa. Skupna vrednost gradbenih del je znašala nekaj več kot 130.000 evrov, delež sofinanciranja evropskega sklada za regionalni razvoj v okviru Lokalne akcijske skupine (LAS) Krasa in Brkinov pa je znašal 85 % vrednosti investicije.

Otvoritev medgeneracijskega parka je predvidena 15. februarja 2023, na dan, ko je nemška vojska požgala kraj in okoliške vasi ter v Nemčijo izgnala več kot 1000 Kraševcev.

Besedilo in foto: Anja Tisel Zadnik

KRAS – ZA VSE NAS!

Tradicionalni, 25. pohod po sledih soške fronte in fotografska razstava o požaru

Ni moglo biti drugače, kot da je letošnji, tradicionalni, že 25. pohod po sledih soške fronte potekal v znamenju ognjene stihije, največjega požara v zgodovini Slovenije doslej. Kot spomin in opomin, da tako kot vojne tudi narava trka na človekovo vest – da sta razumevanje in sodelovanje med ljudmi ključna za razvoj skupnosti in za odgovorno sobivanje z naravo. Narava brez nas preživi, mi brez nje ne!

Tudi zato smo letos organizatorji prireditve, Turistično društvo Brest, na pobudo župana, mag. Erika Modica, in s podporo Občine Komen pripravili v nekdanji šoli fotografsko razstavo o požaru, ki je poleg drugih občin najbolj prizadel prav okolico Brestovice, in jo skupaj s pohodom poimenovali Kras – za vse nas! Prireditve je imela tudi humanitarni značaj.

Kako se je ogenj širil v tem delu Krasa, so opisali gasilci Prostovoljnega gasilskega društva Komen:

ReCO Postojna nas je na zaprosilo italijanskih gasilcev obvestil o požaru pri vasi Brestovica, kjer naj bi požar prešel mejo z Italijo. Na lokaciji smo ugotovili, da je požar še na italijanski strani ter se nevarno približuje Sloveniji. Ko smo prestopili državno mejo, smo se z italijanskimi kolegi ter gozdarsko službo dogovorili, da požar zaustavljamo na regionalni cesti Trst–Gorica. Požar smo tam tudi uspeš-

Fotografska razstava o letošnjem požaru na Krasu

no zaustavili. Sledil je premik v vas Jamlje na italijanski strani, kjer smo vas varovali pred požarom. Nato smo se preselili na državno mejo, kjer smo se dogovorili o nadaljnjem poteku gašenja. V tem času je požar na vrhu hriba že prestopil na slovensko stran. Varovali smo vas Jamlje, nudili pomoč italijanskim gasilcem z dobavo vode ter opazovali širjenje požara. Požara aktivno nismo gasili zaradi eksplozij neeksploziranih ubojnih sredstev iz prve svetovne vojne. Našteli smo 42 detonacij. Zjutraj ob 7.00 uri smo dobili zamenjavo gasilcev iz notranjosti države ter Kraške gasilske zveze, ki so nato požar gasili. Preko dneva je požar zaradi magi-

strala, močnega vetra z morja, preskočil cesto Brestovica–mejni prehod Klariči in se hitro širil proti Selam na Krasu in Brestovici pri Komnu. Aktivno smo branili vasi pred ognjem. Vse dni od 19. do 20. julija 2022 smo sodelovali z večjim številom operativnih gasilcev (64) pri gašenju velikega požara pri naselju Brestovica pri Komnu.

Pohodniki so v nedeljo, 30. oktobra, iz Brestovice prek državne meje krenili do Cerovelj, kjer so jih gostoljubno sprejeli domačini, naši zamejski prijatelji iz ŠKD Cerovlje-Mavhinje, nato pa se obrnili proti Klaričem, se pod Selami na Krasu ustavili in osvežili s pijačo ter se vrnili v Brestovico, kjer so se okrepčali z joto in klobaso.

O pripravi same trase pohoda nam je

Jaša Krošelj, gasilec PGD Komen, v pogovoru z Mojco Dumančič, TV SLO

Po pogorišču s Sel na Krasu nazaj v Brestovico

več povedala Irena Švigelj, ki vsako leto skrbi za to, da je pot za pohodnike dobro označena in prehodna:

»Približno dva tedna pred dogodkom imam prvi ogled trase. Pogledam, kako so poti očiščene, in določim, kje predvidoma bo potekala trasa. Zaradi kar nekaj stalnih pohodnikov nikoli ni trasa enaka. Pohodnikom skušamo vsakič znova predstaviti čim več različnih sledi iz vojne, ki kažejo na raznolikost objektov na fronti. Dogovorimo se, kje bodo postanki. Le nekaj dni pred pohodom prehodim traso v celoti, izmerim razdajo in potreben čas poti, ki ga potem komuniciramo javnosti. Dan pred dogodkom pa traso še označim. Po pohodu – še isti dan – traso še očistim. Navdušena sem nad tem, kako jo pohodniki pustijo za seboj pustijo čisto.«

Kot je dobro znano, Brestovica leži na nekdanji frontni črti, o čemer pričajo številne kaverne in strelski jarki ob trasi pohoda.

Naj omenimo, da se je mednarodno izpeljanih Poti miru, ki delno potekajo tudi po trasi pohoda, v svojem pozdravnem govoru dotaknil tudi župan, mag. Erik Modic, s tem pa tudi obnovitvenih del nekaterih ostankov iz prve vojne, kot je Grofova jama, iz projekta Interreg SLO-ITA. Povedal je, da so dela tik pred začetkom, predvidena pa je tudi ureditev okolice jame.

Na zadnji postaji pred sestopom v Brestovico so pohodnike pričakali prostovoljni gasilci PGD Komen. »Bil je prav tako sončen dan kot današnji,« se je spominjal gasilec Matjaž Adamič, »to je bilo 20. julija popoldne, okrog 14. ure ..., ko je ogenj vzplamtel, ker se je veter obrnil iz

Pohoda se je od blizu in daleč udeležilo prek 300 pohodnikov

burje v maestral. Bila je apokalipsa, sonce se je zakrilo, povsod dim in visoki zublji ognja okrog vasi ...» Kot sta opozorila gasilec Jaša Krošelj in predsednik Turističnega društva Stane Švigelj, pa velja odgovorno ukrepati tudi preventivno – skrbeti za to, da so požarne poti očiščene oziroma dostopne, da lastniki parcel redčijo zarasle površine, da se nikdar več ne bo mogla ponoviti izkušnja, kot jo Brestovci in drugi Kraševci pomnijo še iz let 2003, 2006, 2013 in letos.

Prireditve – pohoda in razstave – se je udeležilo prek 300 pohodnikov, o dogodku so poročali nacionalna in zamejska RAI TV, radijske postaje, pa tudi drugi mediji. Predsednik društva, g. Stane Švigelj: »Veseli nas, da ljudje že 25 let tako radi prihajajo na ta pohod in da ostaja odmeven tudi v medijih. Letošnji pohod pa je zaznamovala še fotografska razstava, žal na temo nedavnega požara, ki smo jo pripravili vaščani sami, da bi z obiskovalci delili izkušnje in občutke tistega

obdobja. Želimo si, da bi razstava popotovala po Krasu in drugod. Ob tem pa ne smemo pozabiti, da je bilo ob požaru v občini Komen uničenih več kot 300 hektarjev gozda. Veselimo se tudi podpore vseh pristojnih institucij pri strokovni obnovi uničenih površin. Posebej se v ime našega društva Brest zahvaljujem gasilcem PGD Komen, županu, mag. Eriku Modicu, in našim Brestovcem.«

Prireditve Kras – za vse nas!, pohod in razstava, je torej na tej in oni strani meje, od blizu in daleč v nagovorljivem pozivu Kras – za vse nas! povezala ljubitelje narave in kulturne dediščine v sočutju in solidarnosti, ki v dejanju srca ne pozna meje, kot tudi ne naša iskrena zahvala vsem, ki ste (bili) in se vračate v ta del Slovenije.

Na snidenje na Šparglijadi 2023, 2. aprila.

Več: www.brestovica.com

Besedilo in foto: Marjana Lavrič

Majhna vaška knjižnica odslej tudi v avtobusni čakalnici v Svetem

Po zgledu Tomačevice, Gorjanskega in Ivanjega Grada je tudi v avtobusni čakalnici v Svetem (ki stoji na začetku vasi ob cerkvi) pred kratkim živela majhna vaška knjižnica.

Idejna vodja projekta je Adrijana Konjedič, ki je leta 2017 dobila zeleno luč vaščanov, da bi v Tomačevici uredili nedokončano, zanemarjeno in poškodovano avtobusno čakalnico ter njeno okolico, ki je spominjala že bolj na smetišče.

Kot pravi, je sicer malokdo v resnici verjel, da se bo stvar prijala, a je bil odziv neverjeten. Po otvoritvi leta 2018 se je vsul plaz, knjig se je nabralo toliko, da so morali širiti police in knjige skladiščiti. »Takrat sta se oglasili vaški skupnosti Gorjansko in Ivanji Grad, češ tudi mi bi to imeli! Pa sem si mislila, zakaj pa ne, knjig je za vseh dovolj! Poprijeli so za delo in sedaj imajo cukrčke namesto razbitih avtobusnih postaj. In takrat se mi je porodila ideja,

da bi lahko vse avtobusne čakalnice v občini uredili v dostojne prostore, kjer se ljudje dobro počutijo in šolarji z veseljem čakajo avtobus. Ampak poudarjam, povsod je potreben vaški odbor, da se s tem strinja, in prostovoljci, da prostor uredijo. Tako je bilo tudi pri vas. Jože Kovačič je zbolel za covidom-19 in v bolnišnico smo mu pošiljali knjige iz čitalnic. Še ko je bil v bolnici, mi je po telefonu rekel: 'Ko pridem domov, bom poskrbel, da bo

čitalnica tudi v Svetem,« pripoveduje Konjedičeva.

Čakalnica, ki ji S'čani ljubkovalno reče-
mo »kučka«, je bila močno zanemarjena.
»Izdelan je bil le grobi omet in betonska
tla, od opreme je bilo le nekaj starih stol-
ov,« opisuje omenjeni prostovoljec, Jože
Kovačič. Kot pravi, je bilo treba najprej
sprati obstoječo barvo, izravnati omet na
stenah in stropu ter nanesti nov zaključ-
ni omet. »Glavni mojster je bil Silvo Rojc.
Ta dela so nam vzela skoraj teden dni, po
nekaj ur dnevno. Popravili smo tudi vho-
dna vrata zaradi izravnave tlaka. Izdelan
je bil tudi notranji tlak in položene nove
ploščice ter nove okenske police. Tako
da je bila notranjost finalno obdelana.
Izdelali in pobarvali smo železne nosilce
polic, popravili in prebarvali stole, izdelali
novo klop za čakajoče šolarje ter vgra-
dili lesene police. Material za vsa dela je
prispevala vaška skupnost.« V grobem je

Na fotografiji »glavna mojstra« obnove: Silvo Rojc in Jože Kovačič

Avtobusna čakalnica po obnovi

po besedah Kovačiča pri obnovi aktivno
sodelovalo oziroma pomagalo deset ob-
čanov, Ciril Rojc je sočasno popravil še
stopnice na zvonik cerkve sv. Tilna.

Knjige so tako v nekaj tednih že lepo
zapolnile police. »Prostori so še vedno
čakalnice, le da so sedaj urejene, nikoli
zaklenjene in dostopne vsakemu. Knjigo
si izposodiš in prineseš nazaj. Čitalnice so
opremljene z enotnim logotipom, tako
da vsak že od zunaj ve, kaj se v prostoru
nahaja. Enoten je tudi žig za knjige, raz-
likuje se samo z imenom vasi,« režim v
čitalnicah opiše Konjedičeva. Kot pravi
Kovačič, pa smo s prenovo, ki bo v jeseni
zajela še obdelavo fasade, pridobili veli-
ko, urejeno čitalnico za otroke, drugačen,
lepši vhod v vas in možnost nekakšne in-
formacijske točke za vas ter občino.

Besedilo: Tjaša Dugulin za Vaško skupnost
Sveto in društvo S'čanskih puntarjev
Foto: arhiv vaške skupnosti in društva

Škrbina navdušila v Bosni

Bilo je lepo, dolgo in vroče poletje. Po-
letna suša pa je marsikaj odnesla, med
drugim tudi tradicionalni Praznik drnjul
v Škrbini. Ampak kjer je volja, tam je pot.
V tem stilu je neumorna organizatorica v
društvu VRT Škrbina, ga. Lili Mržek, poi-
skala kraj, ki ga poletje ni prikrajšalo za
drnjule in kjer je praznik drnjul prav tako
tradicionalen, in to je mesto Drvar v BiH s
svojo že enaindvajseto DRVARSKO DRE-
NIJADO. Povezala se je z organizatorji

in občino Drvar ter pripravila čudovit in
nepozaben delovni izlet na drvarski pra-
znik.

Tako je v petek, 30. septembra popold-
ne, mali avtobus z veselimi 12 udele-
ženci odpeljal proti Bosni. Bolezen je žal
oklestila število potnikov in z veseljem
sem sprejela vabilo Škrbinec in zasedla
enega izmed prostih sedežev.

V soboto, 1. oktobra, smo bili že ob
9. uri na prizorišču. Ker je bilo napove-

dano slabo vreme, se je prireditev od-
vijala v delavskem domu. Pripraviti je
bilo potrebno razstavni pult, saj je bila
Škrbina aktivna udeleženka prireditve
in z lastnim »štantom« tudi edina raz-
stavljalica iz tujine, obenem pa še častna
gostja gradonačelnice (županje) Drvarja,
ge. Dušice Runić. Pult, opremljen s slo-
vensko in komensko zastavo, prospek-
ti Občine Komen, Krasa in Brkinov ter
drugim propagandnim materialom, je

obiskovalcem ponujal tudi vse dobrote iz drnjul (pecivo, pijača in drugo) ter dve vrsti kraškega vina. Kraševci smo takoj po uradni otvoritvi prireditve ob 10. uri postali atrakcija in najbolj oblegana stojnica. Poleg ostalih razstavljalcev in obiskovalcev so nas obiskale tudi »uradne« osebe. Županja Občine Drvar nam je prinesla darila dobrodošlice in nas vse počastila s kosilom v našem hotelu. Tudi mi smo imeli darila za županjo in za predsednico društva Budi zdrav kao drijen, go. Jovanko Sabljčić, ki nam jih je dala naša občina. Obiskal nas je tudi konzul Republike Srbije v Drvarju, g. Jugoslav Đorđević, ki je navdušen nad Slovenci, polega tega smo imeli intervjuje za dve televizijski hiši, ki so posnele več prispevkov za svoje oddaje, in sicer za srbsko je govorila Lili Mržek in za ELTA HD (ki ima poslovalnico tudi v Izoli) pa Dora Masten. Oddajo, ki traja 22 minut, si lahko ogledate na Putokazi – Dan drvarske drenjine 2022. Skratka, bilo je pestro, saj se je na prizorišču trlo obiskovalcev. Med temi je bilo tudi

veliko domačinov, ki so na delu v Sloveniji (tudi v Sežani, Novi Gorici, Kopru, Postojni), in so se tisti konec tedna vrnili domov zaradi nedeljskih volitev. Le-ti so bili nad nami še posebej navdušeni, saj so vedeli, od kod prihajamo. Zanimivi so tudi zapisi obiskovalcev v knjigi vtisov, ki je bila na pultu. Prireditve in predstavitev

»škrbinskega praznika drnjul« je 100-odstotno uspela!

Krasen dan smo zvečer dobre volje in zadovoljni z opravljenim delom zaključili v hotelu in drug z drugim delili vtise in navdušenje nad doživetim.

Seveda smo na tem potovanju združili koristno s prijetnim in si ogledali nekaj turističnih točk: Titovo pečino v kar obsežnem spominskem parku v Drvarju in na poti domov Nacionalni park Una z znamenitimi slapovi Une, ustavili smo se na Velebitu in v Senju na hrvaški strani. Skratka: bila je čudovita, nepozabna dogodivščina, v kateri smo prav vsi uživali in se kot skupina imeli zelo lepo. Samo želimo si lahko takšnih izletov! Hvala Lili in društvu VRT Škrbina za povabilo, za prijetno preživet vikend in predvsem za vašo krasno družbo! Vsakemu posebej iskrena hvala, krasni ste!

In še nekaj: to je še ena izkušnja, ki znova dokazuje, da za razvoj turizma in promocijo občine in podeželja ni potrebna »visoka matematika«, pač pa le prava ideja, dobra volja in seveda delo (tudi prostovoljno).

Besedilo: Adrijana Konjedič

Foto: Lili Mržek

Obnovljena na suho grajena škarpa v Škrbini

V različnih državah Evrope, od Cipra do Španije in Irske, če omenimo le nekatere, so suhi zidovi prepoznani kot pomemben del dediščine in identitete pokrajine. Kras je po gostoti suhih zidov izjemen. Mreža suhih zidov, ki prepreda pokrajino, predstavlja meta kulturni spomenik. Vsakemu naselju na Krasu dajejo suhi zidovi svojstven izgled, značaj in po-

sebnost. Ob poti, ki vodi iz Komna proti Škrbini, so praktiki Partnerstva kraške suhozidne gradnje ob sodelovanju domačinov popravili podporni zid, zgrajen na suho, ki po pričevanju 95-letnega lastnika zemljišča, ki meji na cesto, tu stoji nedotaknjen, odkar pomni.

V akciji, ki sta jo organizirala Vaška skupnost Škrbina in Partnerstvo kraške

suhozidne gradnje, je 20 udeležencev popravljalo škarpo, ki se je mestoma že rušila. Izvedenec in praktiki Mitja Kobal, David Terčon, Dušan Luin, Vinko Mahnič in Anton Pečar so znanje in veščine suhozidne gradnje skozi delo posredovali domačinom. Tako kot podobne akcije po Krasu, ki jih izvaja Partnerstvo, je bila tudi ta namenjena spodbudi domačinov,

da poskrbijo za ta pomemben segment dediščine in s tem za tipično podobo naselja. Suhi zidovi, ki so jih naši predniki gradili skozi stoletja, predstavljajo pomemben vidik identitete kraške kulturne krajine. Veščina suhozidne gradnje: znanje in tehnike so bile leta 2018 vpisane na UNESCO seznam nesnovne dediščine človeštva.

V preteklosti so imeli suhi zidovi po-

leg mnogih nalog, kot je razmejevanje in zaščita njiv ter travnikov, tudi pomembno protipožarno funkcijo. Letošnje divjanje požarov na Krasu nam pušča žalostno podobo, a hkrati se na pogorišču razkriva monumentalnost dediščine suhih zidov, ki marsikoga preseneti in začudi. S sanacijo, vzdrževanjem njiv in travnikov ob naseljih ter ustreznim umeščanjem pogozdovanja jim je potrebno

nameniti vso pozornost, saj lahko poleg tipičnega izgleda, ki ga dajejo Krasu, opravljajo pomembno nalogo pri omejevanju požarov.

FB: Partnerstvo kraške suhozidne gradnje

Partenariato dell'edilizia carsica in pietra a secco

<http://kraskagradnjanasuho.wix.com/suhozidnagradnja>

Besedilo in foto: Karin Lavin

Martinov pohod v Tomačevici

V nedeljo, 13. novembra letos, je Društvo Tomačevica organiziralo Martinov pohod za vse vaščane Tomačevice. Dan se je začel z močno burjo, ki pa nas je odrešila megle in dežja. Kljub temu se je pred vaškim domom ob 11h nabrala kar številčna skupina udeležencev. Pohod se je začel v vasi, od koder smo po makadamu nadaljevali proti vrhu Zajčevice. Na poti smo se najprej ustavili pri Poči-

vališču Petelin, kjer so nas v senci dreves čakale prenovljene klopce. Še naprej smo hodili in se nato ustavili pri počivališču Furlan, kjer lepa miza in klopi v senci borovcev vabijo pohodnike in kolesarje k prijetnemu počitku.

Vzpenjali smo se po označeni poti do vrha Zajčevice in po kratkem premoru nadaljevali do drugih prenovljenih klopi na vrhu makadamske poti Tomačevica-

Kobjeglava pod vrhom Zajčevice. Tam nas je na mizi že čakala odlična topla jota s slastno klobaso. Okrepčali smo se seveda tudi s kavo in pecivom ter se imeli lepo v dobri družbi.

Po kosilu smo se po drugi poti vrnili proti Tomačevici in med sprehodom uživali čudovito jesensko obarvano kraško naravo. Po končanem pohodu smo se še ustavili pri vaškem kalu, kjer smo imeli pravo martinovanje s pokušino vin naših vinarjev in peciva iz pridnih rok naših članic.

Druženje nas je zelo razveselilo, pohod je bil prijeten in veselo obarvan za vse udeležence. Posebna pohvala gre prav vsem članom Društva za odlično izpeljano organizacijo in za pozitivno energijo. Hvala tudi vsem, ki so tako ali drugače pripomogli k uspehu našega Martinovega pohoda. Nasvidenje na našem naslednjem pohodu, medtem pa vas vabimo na sprehode po poti iz Tomačevice do Zajčevice, kjer ne zmanjka možnosti za postanke in počitek v naravi.

Besedilo in foto: Elisabetta Tenze, Društvo Tomačevica

Gledališka skupina KRD Brce na Novačanovih gledaliških srečanjih 2022

Gledališče Zarja v Trnovljah pri Celju vsako leto prireja festival ljubiteljskih gledaliških skupin Novačanova gledališka srečanja. Letos smo bili tudi mi med četrterico, ki je bila izbrana med dvajsetimi prijavljenimi deli, da se predstavimo na festivalski prireditvi v petek, 28. oktobra 2022.

Naša ustanovna članica, neutrudna Branka Guštin, je bila izbrana za igralko večera. Žirijo je prepričala z dovršeno naštudirano vlogo Adele, ki kot prava žena, mati in tašča »komandira« življenja

bljižnjih.

Branka je tudi tokrat, kakor v vsaki vlogi, ki ji je bila dodeljena, dokazala svojo strast do gledališča. Vsem svojim oviram navkljub nam vedno znova dokazuje, da zmoremo veliko več, kot mislimo, in da na odru vse tegobe izpuhtijo.

Ponosni smo na Branko in v veselje in čast nam je, da z njo delimo oderske deske.

Oktobra smo igrali v Braniku, kjer so si

našo predstavo lahko ogledali tudi člani Društva multiple skleroze – goriška podružnica. V društvu skrbijo, da njihovi člani ohranjajo telesno in duševno kondicijo, zato se udeležujejo različnih dogodkov. Tisti večer so se zabavali z nami.

Ob iztekajočem se letu, želimo vsem občankam in občanom vesele božične praznike in vse najboljše v novem letu.

Besedilo in foto: KRD BRCE

Društvo Komenski Kras 91 – pohod po graničarski stezi

V zadnjih dveh letih vseh načrtovanih pohodov po graničarski stezi zaradi poznanih razlogov nismo uspeli v celoti realizirati. Letos smo tako izvedli dva načrtovana pohoda, in sicer v spomladanskem delu od mejnega prehoda Gorjansko do karavle Veliki Dol ter povratek mimo vasi Tublje in Brje po trasi ozkotirne železniške proge iz časa 1. svetovne vojne.

Jesenski del pohoda pa smo načrtovali od mejnega prehoda Klariči do mejnega prehoda Gorjansko. Graničarska steza od mejnega prehoda Klariči do stare ceste Stari Klariči–Medja vas pa je bila v velikem julijskem požaru močno poškodovana in zato neprehodna. V požaru so bile uničene tudi nekatere usmerjevalne in označevalne table, ki jih bomo seveda morali nadomestiti. Pred izvedbo poho-

da, ki smo ga načrtovali za 23. oktobra, smo morali ta del steze očistiti in urediti, da je bila hoja po graničarski stezi varna. Za čiščenje steze, uničene v požaru, smo izvedli pet delovnih akcij, tako da smo lahko načrtovani pohod izvedli.

Kljub slabi vremenski napovedi, ki se je tudi delno uresničila, se nas je na nekdanjem mejnem prehodu Klariči zbralo kar lepo število pohodnikov. Pohodniška pot nas je v prvem delu vodila po požarišču letošnjega velikega požara na tem delu

Krasa, mimo ostalin iz obdobja 1. svetovne vojne (strelski jarki, kaverne, betonske utrdbe ...), do hriba Grmada, kjer je v času 1. svetovne vojne potekala zadnja obrambna linija avstro-ogrske vojske, ki je branila Trst. Ob graničarski stezi smo si pri nekdanjem dvolastniškem mejnem prehodu Mavhinje ogledali suhozidno pastirsko hiško, pohod pa zaključili pri mejnem prehodu Gorjansko v koči Kraških gadov.

Ob pogostitvi, ki nam jo je pripravila

Uničene usmerjevalne table

logistika pohoda, smo v prijetnem družabnem vzdušju zaključili s pohodom seveda z obljubo, da se prihodnje leto spet srečamo.

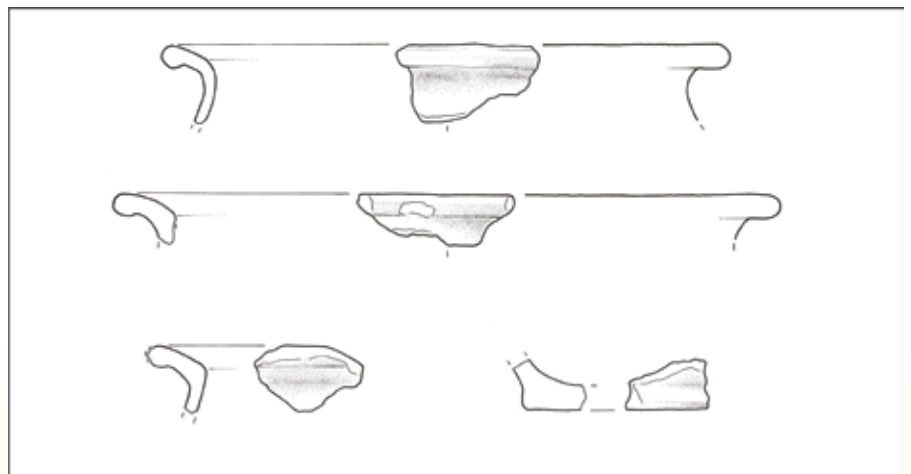
Besedilo: Franko Zadnik

Foto: arhiv društva

Železnodobne keramične posode iz Debele griže

Pogosto gradišča prepoznamo zgolj po prisotnosti črepinj, katerih arheološka in časovna vrednost sta najpomembnejši pri prazgodovinskih raziskavah. V teku stoletij vse izgine, vse izumre: mesta in naselja propadejo, kraljestva in cesarstva potonejo brez sledi, pogosto cela ljudstva na površju zemlje ne pustijo za seboj nobenih znakov o svojem obstoju. Celo hribovja spremenijo svojo obliko, reke spremenijo svoj tok, veliki otoki se dvignejo na površje iz morja ali potonejo v globine. Črepinja pa, ta skromen ostanek in najbolj krhek človeški izdelek, se ohrani, kljubuje času in ostane kot zgovorna priča ugaslih rodov, da nam kot s prstom pokaže na pozabljena domovanja naših najbolj oddaljenih prednikov. Prav zahvaljujoč se črepinji smo v stanju, da ugotovimo ne samo prisotnost gradišča, temveč včasih lahko celo določimo, kateri dobi pripada. (Marchesetti, Prazgodovinska gradišča in Julijske krajine, str. 39).

Tako kot na drugih arheoloških najdiščih so tudi na Debeli griži ostanki (črepi-

VOLČJI GRAD - Debeli Griža. Vse keramika. M = 1:3

Debeli griža, naselbina, odlomki železnodobnih posod, keramika M = 1 : 3, risba: R. Vidmar, tehnična obdelava: B. Brezigar

nje) keramičnega posodja najpogostejša arheološka najdba. Kot take pomenijo neprecenljiv vir podatkov o kulturi, prehranjevalnih navadah, tehnološkem znanju, trgovini in izmenjavi takratnega človeka. Hkrati pa nam razkrivajo socialne ter številne druge vidike življenja ljudi v preteklosti. S pomočjo analize oblik kera-

mičnih posod ter okrasja in primerjalne analize lahko keramične posode iz Debele griže primerjamo s posodjem iz naslednjih železnodobnih naselij na Krasu: Tomaj, Štanjel, Gradina pri Brestovici, Gradišče pri Katinari (Castelliere di Cattinara), Gradina pri Doberdobu (Castellazzo di Doberdò). Sorodne posode so bile odkrite tudi v Istri, Posočju ter v Furlaniji. Keramično gradivo predstavlja posode, namenjene za kuhanje (lonci in pokrovi), za shranjevanje živil (velike shrambene posode) in za serviranje hrane (sklede, skodele). Veliki glineni svitki so služili za odstavljanje posod iz ognjišč, manjši pa so bili uporabljeni kot uteži za statve. Pri oblikovanju posod je takratni človek uporabljal prostoročne tehnike; tehniko ščipanja ali tehniko oblikovanja z glinenimi svaljki. Prvi korak v izdelavi keramične posode je bil izbor in priprava ustrezne gline oziroma lončarske mase. Makroskopska analiza debelagriške keramike je pokazala, da so lončarske mase vsebovale delce kalcijevega karbonata, železo-

Debeli griža, odlomki železnodobnih posod. Foto: M. Prešeren, Arhiv ZVKDS, OE Nova Gorica

vih oksidov ter organskih drobcev in so bile navadno drobno- ali grobozrnate. Po oblikovanju ostenja posode je sledila dodelava površine v tehniki glajenja, s tem so postale stene posode manj prepustne. Pri izdelavi je bilo pomembno tudi okraševanje. Keramiko iz Debele griže pogosto krasijo vodoravna plastična

rebra, lahko tudi z vrezi ali odtisi prstov in vrezi ali odtisi na robu ustja posod. Zadnjo fazo izdelave je predstavljalo žganje posod. Vemo, da je prazgodovinski človek keramiko žgal na odprtem ognjišču ali za žganje prirejeni jami, poznal pa je tudi že preproste peči, kjer je lahko nadziral temperaturo in količino kisika v peči.

Odlomki keramičnih posod, pobrani na površini debelogriškega kamnitega nasipa, potrjujejo intenzivno poselitev naselja v prvi polovici 1. tisočletja pr. n. št., v obdobju starejše železne dobe.

Besedilo: Patricija Bratina, univ.dipl.arheologinja

Pripravljen za objavo: Dejan Vončina, zunanji strokovni sodelavec Družbe Krasen Kras

Krajevna organizacija DIS 1941–1945 Komen

Leto je naokrog in tudi letošnji začetek leta je bil še vedno v znamenju bolezni. Tako, da smo našo osrednjo prireditev 15. februarja 2022 obeležili kar pred Kulturnim domom Komen. Spregovorila sta naš župan, mag. Erik Modic, in predsednica društva, ga. Sabina Godnič. V

kulturnem programu je sodelovala naša osnovna šola pod mentorstvom ravnateljice, ge. Nives Cek, za kar se ji v društvu zahvaljujemo. Zavedamo se, da je sporočilo Nikoli več vojne tako preneseno na mlade. Žal to ne velja za vse narode. Vojna neusmiljeno divja, ljudje so pregnani

iz domov v begunstvo.

V letošnjem letu smo si v sodelovanju z Občino Komen zastavili cilj dokončati spominsko tablo v parku, ki je bil dodeljen Društvu izgnancev in je del Medgeneracijskega parka. Da s tem ohranjamo spomin in v opomin tega dela zgodovine naših vasi in zaselkov Komen, Divči, Tomačevica, Mali Dol in Jablanec. Dela so se zavlekla, se pa sedaj zaključujejo. Ker je sedaj že pozno za srečanje, ga bomo skupaj z otvoritvijo prenesli v prihodnje leto. Ob dnevu mrtvih smo se s komemoracijo spomnili vseh naših preminulih članov. Žal nas je vedno manj. Bolezni in starost so naša realnost. V prazničnem decembru bomo člani odbora obiskali naše najstarejše člane, bolne in člane v varstvenih domovih.

Spoštovane članice in člani društva in vsi občani, želimo vam vesele božične praznike in v novem letu še posebej veliko zdravja, sreče in miru.

Besedilo in foto: Sabina Godnič, predsednica DIS 1941–1945 Komen

(P)OSTATI, KAR SI

Beseda s predavanja tržaškega Slovenca, prof. Jerneja Ščeka, v Kosovelovi knjižnici Sežana

Petek, 18. novembra 2022, ko so se na popoldan pred predvolilnim molkom zbirali sogovorniki, podporniki ali zgolj radovedneži ob strankarskih stojnicah na Partizanski cesti v Sežani in vnašali v umirjeno kraško mesto nemir, veselje in sproščenost ob kozarcu vina, v Kosovelovem domu pa gorniki praznovali 70 let obstoja, je Društvo Univerza za tretje življenjsko obdobje Kras v sodelovanju s Kosovelovo knjižnico Sežana in Primorsko podružnico Bralnega društva Slovenije organiziralo predavanje **IZ MEHKE SNOVI SMO: Mala šola preživetja na zahodu slovenstva**. Zapolnjeni sedeži

čitalnice z udeleženci iz širšega slovenskega kulturnega prostora so potrdili umestitev teme in gosta v ustrezen čas in prostor. Bolj kot je zgolj slutiti, je profesor filozofije in zgodovine na slovenskem Liceju Franceta Prešerna v Trstu ter na Oddelku za humanistične vede Univerze v Trstu odgovoril na temeljna vprašanja življenja in preživetja Slovencev na meji.

Odlika prof. Jerneja Ščeka, filozofa, publicista, esejista in prevajalca, je tudi pristop, s katerim nam da vedeti, da svet ni nastal z našim rojstvom, ampak prej; tako se je skliceval na predhodnike, intelektualce, mislece, filozofe, na tržaška

književnika Borisa Pahorja in Alojza Rebulo ter umestil citate iz njenih leposlovnih del za boljši, slikovit prikaz preteklosti in boljše razumevanje sedanosti, priznal njegovima profesoricama, Marizi Škrk in Alenki Rebuli, da sta mu dajali v občutljivih najstniških letih dom in svet.

Morda se v matični domovini niti ne zavedamo, kako velik hram kraške kulture je Kosovelova knjižnica v Sežani in kako pomembna je ureditev Knjižnice Komen, da bo bralcem omogočila sprehod med polnimi policami oziroma prosti pristop, medtem ko je na Tržaškem večina gradiva za odrasle skladiščena v

arhivih. Siti težko razume lačnega, a tudi pršuta in potice se prenaješ, če se ti vsak dan ponuja.

Narodna zavest je zdrava le takrat, ko je zvesta do sebe in odprta do drugega oziroma neizključujoča. V osrednjem slovenskem prostoru mora zagovarjati pomen, vrednost in smisel teme, ki se tiče narodnosti in nacionalnosti ter duhovnega zdravja prebivalstva v Severnem Jadranu. Tam, kjer končajo casinoji, bencinske črpalke in mesnice, se pojavijo vprašanja Pahorjevih unanih Slovencev oziroma Unejcev. Ravno v tem presečišču se marsikaj dogaja, kar spominja na preteklost, vendar je vsako hitro in preuranjeno sklepanje (ob mazaških dejanjih) lahko napačno, banalno in zmotno. Mukotrpno in ponižujoče se mu zdi vedno znova razlagati zgodovino od leta 1382 naprej srednješolcem v matični domovini. Njegovi dijaki, ki znajo obnoviti letnice in dogodke, zaslužijo le zadostno. Zmotno je tudi razmišljati, da sta fašizem in protifašizem enačaja boja med fašisti in komunisti. Pahorja, Rebulo, sedanje sosedske odnose in niti razkola med Slovenci ni mogoče razumeti brez zgodovinskega konteksta. Šele, ko zglodaš povrhnjico jezika, se ti svet v delih Alojza Rebule odpre. V času 38. slovenskega knjižnega sejma je zanimiv podatek, da je med obema vojnama izšlo 1.200.000 knjig v okviru naše najstarejše Mohorjeve družbe, kar pomeni, da so ljudje v ilegali in v zavetju družin in cerkve na Primorskem živeli precej plodno. Prav moramo razumeti tudi razmišljanje štirih partizanov v Kačji roži, „da bo dolgčas, ko fašizma ne bo. Fašizem nas peha v podzemlje, nas dela dinamične, iznajdljive,

osvežuje in pomlajuje, brez njega bomo postali tako želatinasti, postali bomo spužve. Živelo pomlajevanje, živel fašizem!" Zapisano nas kliče k ponovnemu branju leposlovnih del obeh tržaških književnih velikanov. Primorske občine, ki so po podpisu Rapalske mirovne pogodbe 12. novembra 1920 pripadle fašistični Italiji, ohranjajo še danes italijanska imena in poštna številke, ko jih iščemo pod Pokrajino Trst in Gorica. Po dr. Bajcu sta v jezikovnih in etničnih stičnih prostorih dvojezičnost in večkulturnost vrednoti, če je večjezičnost vrednota za vse. Narojenemu v večjezičnem območju pomeni, da preide v večinski jezik. Popolna dvojezičnost je pravica, da uporabljaš svoj jezik, obratno je prisila. Vse bolj nelogična je dvojezičnost na nedvojezičnih območjih (običajno obvestila, prepovedi

in pogovori v trgovinah) ali poimenovanje krajev v italijanščini, ko obstajajo slovenska imena. Splošni geslovnik Cobiss beleži Borisa Pahorja kot Italijana, ki piše v slovenskem jeziku. Nujen je popravek!

Narodna zavest je posledica kulturne izbire, toda, zasebne izbire puščajo javne posledice. „Kdo sem jaz, da bi sodil o osebnih imenih? Posledice puščamo vsi. Ne gre za to, da bi pridigal nove domačijskosti, tudi ne gre za to, da živimo na vasi kot meščani, ampak s široko glavo, ne več zakompleksani svetovljani ali butalski domoljubi, temveč Slovenci in Evropejci z veliko začetnico. To moramo šele postati,“ je zaključil prof. Jernej Šček in izzval glasno ploskanje.

Besedilo: Nadja Mislej Božič
Foto: arhiv Kosovelove knjižnice

60 let LD Dolce Komen

Lovska družina Dolce Komen letos praznuje 60 let svojega obstoja. Ima bogato zgodovino. Ustanovljena je bila februarja 1962, ko je prišlo do sporazumne razdelitve velikega lovišča na dve lovski družini. Danes Lovska družina Dolce Komen na podlagi koncesijske pogodbe gospodari z loviščem, ki se razprostira na območju od Malega do Velikega Dola in zajema vasi Tomačevica, Gabrovica, Divči, Komen, Volčji Grad, Nadrožica, Gorgansko, Brje pri Komnu, Škofi, Kregolišče in Tublje pri Komnu. Z lovci sosednjih

lovskih družin in z lovci iz slovenskega zamejstva zelo dobro sodelujemo, saj le tako lahko uspešno izvršujemo svoje poslanstvo. Lov ima v sodobnem svetu pomembno okoljevarstveno vlogo. Lovci smo tisti zagnani ljudje, ki skrbimo za obstoj različnih živalskih vrst, za ohranjanje naravnega ravnovesja in bogastva. Sodelujemo pri ozaveščanju družbe o pomenu trajnostnega razvoja in razširjamo glas, da si živa bitja planet delimo in se moramo zato naučiti sobivati. Opažujemo živalski svet, ugotavljamo spre-

membe in nanje opozarjamo. Če smo pred leti v lovišču srečevali predvsem srnjad in malo divjad, se danes srečujemo z jelenjadjjo, divjim prašičem in šakali. Posledično se je povečala škoda po divjadi. Po svojih najboljših močeh se trudimo, da bi bilo življenje na Krasu zgled sožitja človeka in živali. Z obdelavo lastnih površin in površin v najemu poskušamo divjadi izboljšati življenjske pogoje in zmanjšati škodo, ki jo divjad naredi na kmetijskih zemljiščih. Potrebujemo in želimo si dobrega sodelovanja s kmeti

in drugimi prebivalci. Hvaležni smo gasilcem, ki nam radi priskočijo na pomoč. Zaradi vse pogostejših in hujših suš bo zagotovo tudi v prihodnje pomembno sodelovanje pri razvoju vode. Oskrbujemo kar 26 vodnih virov. Tako skrbimo, da so živali napojene in v dobri kondiciji. Lovci smo ljubitelji narave, zato naravo spoštujemo. Lov je tudi splošno koristna dejavnost, saj v delovnih akcijah čistimo steze in poti, skrbimo, da se kraška pokrajina ne zarašča in tako omogočamo biotsko raznovrstnost.

V LD Dolce smo zelo aktivni. Aktivno smo se vključevali v izvajanje različnih čistilnih akcij. To načrtujemo tudi v prihodnje, saj smo veseli, da je tudi z našo pomočjo divjih odlagališč manj in okolica čistejša. Dejavnost smo na področju lovskega strelstva, kinologije, izobraževanja in varstva narave. Trudimo se iskati povezave z družbenim dogajanjem v občini Komen in širše. Svoje poslanstvo želimo nadaljevati, zato bomo morali lovsko družino pomladiti. Mladim želimo povedati, da je lepo skrbeti za divjad in naravo.

Znamo se tudi povesečiti. In vsemu temu je bilo namenjeno praznovanje, ki

Člani LD Dolce Komen pri lovskem domu v Nadrožici

se je odvijalo prvo septembrsko soboto 2022. Začelo se je s strelskim tekmovanjem in nadaljevalo s slavnostno prireditvijo, na kateri smo zaslužnim članom podelili priznanja, zaključilo pa s plesom. Glasbo so z nami delili rogisti, pevski zbor in ansambel. Prireditelj je spretno povezovala Ana Godnik, spregovorili pa so starešina LD Dolce Aleš Plesničar, župan

Občine Komen Erik Modic in predsednik Brkinske kraške zveze lovskih družin Andrej Sila. Po opravljenem lovskega krstu smo razdelili bogate nagrade vsem, ki so se izkazali na strelskem tekmovanju.

Prijetna septembrska sobota je minila v spominjanju na prehojeno pot in v načrtovanju prihodnosti.

Srečno in dober pogled.

Besedilo: Tajnik LD Dolce Ivan Žežlina

Foto: Erika Rudež

Iz komenske knjižnice

Rožanci, Drežanje v osje gnezdo in Misija Jugoslavija

Kot vsako leto so komensko knjižnico tudi letos obiskali nominiranci za Rožančev nagrado. Na pobudo Stojana Kosmine smo letošnje srečanje ob 30. letnici podeljevanja nagrade organizirali na Volčjem Gradu v sodelovanju z Društvom Debela griža in vaško skupnostjo. Prijeten večer je povezovala ga. Manca Košir, za glasbo je poskrbela mlada flavtistka Neža Fakin.

Ob spominu na Primorske padalce smo v knjižnici gostili častnikarja Iva Jevnikarja, ki je v pogovoru z dr. Blažem Torkarjem predstavil knjigo z naslovom Misija Jugoslavija: ameriški obveščevalci, četniki in partizani, ki je izšla v ZDA samo v angleškem jeziku.

V novembru pa smo predstavili domoznansko knjigo Drezanje v osje gnezdo Ivana Vogriča. V pogovoru s Sašo

Šušteršič je predstavil leposlovno delo, skozi katerega spoznamo narodnega buditelja Lovra Žvaba iz Dutovelj.

Tako knjige nominirancev kot tudi ostala dva avtorja priporočamo v branje.

Besedilo in foto: Marija Umek

V moji koži je lepo - pravi Katja Škerlj

Pester mesec oktober, ki je ob pravljičnih uricah za najmlajše z začetkom Bralnega palčka prinesel še potopisno predavanje Aleša Juvanca z naslovom Kolesarsko popotovanje po Srednji Ameriki, Rafael Vončina nam je predstavil aleksandrijsko štetje in staro slovensko zgodovino, na delavnici z raziskovalko dr. Nino Vodopivec ter gostjama dr. Jasno Fakin Bajec in dr. Petro Testen Koren smo pokukali v spomine tekstilnih delavk tovarne Mura, obenem so v komenski enoti sežanske Kosovelove knjižnice pripravili zanimivo predstavitev knjige domače avtorice Katje Škerlj iz Koprive z naslovom V moji koži. Z avtorico, ki je predstavila osebno izpoved dekleta, ki se je preko težke preizkušnje naučilo, kako vzljubiti svoje telo, se je v kulturnem

domu v Komnu 28. oktobra 2022 pogovarjala vodja komenske knjižnice Marija Umek, v kulturnem programu pa je sodelovala glasbena skupina Akustik Tjaša in Matej.

Katja Škerlj (1980), po izobrazbi dipl. ekonomistka, je v rani mladosti, ko je bila stara 11 let, šla skozi težko preizkušnjo, ko se je prav v času kostonjev opekla, dva meseca zdravila na kliničnem centru v Ljubljani, kjer je prestala osem operacij. Opekline tretje stopnje so ji pustile 39-odstotno tetovažo, ki bo z njo vse življenje. Ob tem je spoznala, da je življenje vredno živeti, da lepota ni odsev v ogledalu, ampak prava lepota prihaja iz naše notranjosti. Zato ne ocenjujemo človeka po videzu, kot ne ocenjujemo knjige po platnici, poudarja.

Ni prave ali napačne poti, je samo moja pot

Danes Katja s svojo zgodbo sporoča mladim, kako sprejemati svojo podobo, kako spremeniti sebe, kako ljubiti svoje telo in še mnogo več. Knjiga, ki jo je ustvarjala več let, naj bo mladim tudi po srcu, predvsem pa mladostnikom navdih, kako najti to lepoto in zasijati v njej, ob tem pa dovoliti ljubezni, da prežame naše telo. Knjiga je polna čudovitih misli in citatov, ki nas bodrijo in dajejo moč za polnejše in ljubezni vredno življenje. Pozna se, da avtorica rada bere, zahaja v knjižnico, na koncerte in v gledališče. »Tvegala sem in šla iz cone udobja. Razgalila sem se do kosti in zlila dušo na papir. Zaupala sem vam svoje misli in občutke,

ki so me preplavljali, popeljala sem vas skozi nesrečo, ljubezen in bolezen ter skozi vse izzive, s katerimi sem se soočala vse do tega trenutka. Predolgo sem bila tiho,« pravi v svojem prvencu Katja, ki je kar nekaj let pisala omenjeno knjigo, s spremno besedo Tine Pegan, avtorice knjige z naslovom 182 dni: Življenje na psihoterapevtskem oddelku.

Ustvarjalni proces je avtorico s predstavitvijo osebne zgodbe popeljal do osebne osvoboditve, s tem do novih poti in križišč. Na poti do tja se ne stara, temveč zori. Poglavja knjige so opremljena s citati odmevnih osebnosti, pri katerih se bralec ustavi in pomisli o sporočilu besed. Naj jih navedemo le nekaj. »Življenje je tisto, kar se zgodi, medtem ko delaš druge načrte.« (John Lennon), »Usoda premeša karte in mi se igramo.« (Artur

Schopenhauer), »Kdor nikoli ni naredil napake, nikoli ni poskušal nečesa novega.« (Albert Einstein), »Brez poguma ne boš na tem svetu dosegel ničesar.« (Aristotel).

V knjigi, v kateri se avtorica med drugim zahvaljuje svojima staršema Majdi in Milivoju Škerlju, ki sta ji vedno stala ob strani ob prestajanju dragocene izkušnje, in svoji sestri Tanji, ki je prva prišla na kraj tragičnega dogodka in ji podaljšala življenje, razmišlja tudi o smrti: »Smrt ljubljenih oseb nikoli ni prijetna, niti lahka. Njihovo slovo moramo sprejeti in živeti dalje. Polagam vam na srce: če imate ob sebi nekoga, ki ga imate radi, mu to tudi povejte. Čim prej in čim večkrat. Nikoli ne veste, kdaj ljubljeno osebo vidite zadnjič.«

Življenje je lepo in vredno ga živeti

Obdobje osovražanih brazgotin je v avtorici knjižnega prvenca V moji koži pognalo sočutno notranjo lepoto, ki je po njenem mnenju ne bi posedovala v takšni meri, če ne bi bila za vedno zaznamovana z neizbrisano tetovažo. »Lepa sem, ker sem se rodila lepa,« rada pove in dalje pojasni, da je vsaka lepota v očeh tistega, ki gleda. Sama najraje gleda s srcem in kot prva srčna dama ljudem privoščiti nič drugega kot srečo.

Knjiga je mešanica avtobiografske zgodbe, spominov in dokumentarne literature, ki nas na vsakem koraku opominja na človečnost. Avtorica razbija tabuje s področja brezdomstva, alkoholizma, bolezni in zaznamovanosti. Pluje v širšem oceanu možnosti in zlasti živi, ker je življenje lepo in je ta lepota dar.

Besedilo in foto: Olga Knez

Pravljicho

Letošnje pravljiche urice so v kopenski knjižnici malo drugačne, posebne. Naj vam povemo, zakaj. Kot verjetno veste, v stavbi Zadrúžnega doma Komen

deluje Pihalni orkester Komen, ki je zelo aktiven tudi pri skrbi glede pridobivanja podmladka. In to že zelo zgodaj. Ob torkih imajo glasbene urice, na katerih se

najmlajši spoznavajo z inštrumenti, pojejo, skratka se imajo lepo. Tudi pravljicha urica v knjižnici že vsaj 20 let poteka vsak prvi delovni torek, in to ob isti uri: tu smo naleteli na težavo, ki je bila hkrati ideja za sodelovanje. Otroci se skupaj z mentoricama Dašo Tavčar in Stašo Svetlič tri srečanja pripravljajo na pravljicho urico, ki jo izvedemo skupaj v knjižnici. Tako sta za nami že dve uspešni pravljichni urici: jesenska o Buči Debeluči in Zimska pesem, ki je bil že pravi koncert bodočih članov orkestra. Za decembrsko srečanje pa smo vabljeni v prostore Pihalnega orkestra Komen, kjer nas čaka presenečenje. O tem pa v naslednji Burji.

Besedilo: Marija Umek
Foto: arhiv Knjižnice Komen

V četrtek, 10. novembra 2022, se je ob 18.00 v Fabianijevi dvorani na Gradu Štanjel odprla razstava Pokukajmo v spomine: žensko delo v Konfekciji Komen, ki so jo pripravile Jasna Fakin Bajec, Petra Testen Koren, Marija Umek,

v sodelovanju s SAZU, Občino Komen in Knjižnico Komen.

Razstava je do januarja 2023 na ogled v Fabianijevi dvorani v Štanjelu. Vabljeni.

S knjižnico v gledališče

Po premoru se v knjižnico vrača projekt, ki je bil že od začetka zelo dobro sprejet. V sodelovanju s Slovenskim stalnim gledališčem iz Trsta, ki organizira avtobusni prevoz, si ogledamo štiri pred-

stave, in sicer ob nedeljah popoldne. Letošnji abonma, ki smo ga poimenovali kar Knjižnica Komen, smo pričeli s smehom in glasbo. Ogledali smo si Nune v akciji in se nasmejali s sestro Marijo (Goj-

mir Lešnjak) in ostalimi nunami. Čakajo nas še tri predstave. Če bi se nam želeli pridružiti, pokličite v knjižnico v času odprtosti.

Besedilo in foto: Marija Umek

Pravljčno v december v Fabianijevi dvorani

Pravljčni večeri za odrasle je pripovedovalski projekt, ki slovenske splošne knjižnice vabi k sodelovanju na področju pripovedovane besede že vse od leta 2009. V projekt, ki ga vodi Mariborska knjižnica, je vključenih že več kot 20 splošnih knjižnic, občasno pa se jim na posameznem srečanju pridružijo tudi ostale. Tokrat je pripovedovanje zgodb v Fabianijevo dvorano v Štanjelu v sodelovanju s Kosovelovo Knjižnico in Območno razvojno agencijo Krasa in Brkinov, enota Komen, pripeljalo knjižničarje iz Štajerske, Dolenjske in Gorenjske. V pravljčni svet so obiskovalce popeljali: Jure Bohinec (Mestna knjižnica Kranj), Lea Hedl in Suzana Slavič (Mariborska knjižnica), Brigita Lavrič (Knjižnica Mirana Jarca Novo Mesto) in Marija Umek (Kosovelova knjižnica Sežana). Zgodbe v narečju, o strahopetnosti in pogumu, pa tudi o graščakih, kot se za grad Štanjel spodo-

bi, so prežele polno dvorano, ki bo, kot je povedala Helena Kosmina, predstavnica ORA, del Muzeja posvečenega slovenski besedi in narečjem. Pripovedovanje so z glasbo in plesom popestrile Neža Fa-

kin in Tamara Tretjak (duo flaut) ter Sara Stropnik (akademska plesalka). Dogodek je bil med obiskovalci lepo sprejet, kar je vsekakor potrditev, da so takšne vsebine v današnjem času več kot dobrodošle.

Besedilo: Marija Umek
Foto: arhiv Knjižnice Komen

Brezplačna izposoja slovenskih filmov na voljo članom Kosovelove knjižnice

V Kosovelovi Knjižnici Sežana je zaživela nova storitev za uporabnike, ki si lahko filme sedaj izposodijo in jih gledajo na spletu. Storitve poteka v okviru spletne platforme Baza slovenskih filmov (BSF), ki domuje na spletnem naslovu bsf.si. Cilj projekta je digitalna prenova knjižnične izposoje avdiovizualnih del in večja dostopnost slovenskega filma širšemu občinstvu.

Člani knjižnice lahko izbirajo med številnimi slovenskimi filmi, vključno s filmskimi klasikami, kot so Sreča na vrhovi, To so gadi, Na svoji zemlji, Ne joči Peter in Cvetje v jeseni. Ljubitelji animiranih filmov si lahko ogledajo prigode Princa Ki-ki-do, Koyee, Mačka Murija, Bizgecev in druga dela mednarodno priznanih slovenskih animatorjev. Baza slovenskih filmov je vir dostopnosti za vse tiste dokumentarne ali kratke filme, ki se ne predvajajo več v kinu, na festivalu ali na televiziji. Na svoj račun bodo prišli tudi vsi tisti, ki jih navdušuje alternativna in eksperimentalna produkcija, saj Baza slovenskih filmov vključuje tudi avdiovizualna dela, ki drugje le redko najdemo pot k občinstvu.

Uporabniki storitve imajo poleg filmov prost dostop tudi do stalne zbirke brezplačnih avdiovizualnih del, skupaj je tako za ogled dostopnih več kot 400 del. Storitve lahko člani knjižnice uporabljajo tako, da si na spletnem portalu Baza slovenskih filmov ustvarijo brezplačen uporabniški račun in nanj povežejo svojo knjižnico, za kar potrebujejo člansko izkaznico in geslo.

Baza slovenskih filmov je digitalni arhiv slovenske filmografije, ki vključuje bazo podatkov, slikovna in pisna gradiva o slovenskem filmu in filmskih ustvarjalcih, video in zvočna gradiva ter video na zahtevo. Podatki in filmi v Bazi slovenskih filmov se ves čas dopolnjujejo in tako bo tudi sežanska knjižnica v prihodnje dodajala nove filme, ki si jih bodo člani lahko izposojali in gledali na spletu.

Besedilo: Kosovelova knjižnica Sežana

Burjina glasba

MUSIKRAS 2022

Pred štirimi leti je na Krasu vzniknila poletna orkestrska šola Musikras. Pobudniki in vodja Musikrasa, ki prihajajo iz vrst Pihalnega orkestra Komen, so si izkušnje z izvedbo mladinskih glasbenih taborov nabirali več let (med drugim tudi z Orkester kampom, ki je svojo sklopno noto zaigral v Bovcu leta 2018). Musikras je za mlade nadarjene glasbenike, ki si želijo izpopolniti svoje ustvarjanje v orkestrskih sestavih. Na večdnevem taboru se v dveh po težavnosti ločenih orkestrskih skupinah igrajo po 50 otrok in mladih z vsega Krasa, Brkinov ter ostalih delov Slovenije pa tudi iz zamejstva. Orkestrsko igro vsakega orkestra nadzira po približno deset mentorjev, odločilno vlogo pa odigra dirigent, ki po več dni (3 do 4) in več ur na dan (okrog 6) usmerja

mlade udeležence k pravilni izvedbi pa tudi k poslušnosti, disciplini, timskega delu in glasbeni občutljivosti. Vsak tabor se zaključi s koncertom, ki je posebno doživetje tudi za starše mladih orkestrašev. Tokrat sta bila dirigenta Ivo Bašič, ki je dirigiral mlajši, šolski orkester (starost otrok med 8 in 12 let) in italijanski dirigent Lorenzo Pusceddu. Slednji je vodil mladinski pihalni orkester, ki ga sestavljajo glasbeniki od 14. leta naprej. S skupnim koncertom so talentirani glasbeniki znova dokazali, da lahko z dobro voljo, odličnimi mentorji in pravim zagonom v pičlih štirih dneh pripravijo zanimiv, zahteven in poslušljiv program.

Mlade že sedaj vabimo, da se nam pridružijo tudi prihodnje leto.

Vaje šolskega pihalnega orkestra MUSIKRAS 2022 Foto: Ana Rojc

Mentorji in vodstvo MUSIKRAS 2022 Foto: Ana Rojc

Člani Pihalnega orkestra Komen na MUSIKRAS 2022 Foto: Ana Rojc

FIRST INTERNATIONAL COMPETITION FOR ORIGINAL COMPOSITIONS OF LEVELS 0.5, 1 AND 1.5

MUSIKRAS

SUMMER BAND CAMP

PRIZES
 €1000 CATEGORY A
 €800 CATEGORY B
 €600 CATEGORY C

PARTICIPATION
 COMPOSERS AND MUSIC ENTHUSIAST
 CAN REGISTER WITH NO LIMITS
 OF AGE OR NATIONALITY.

**ONLY 5 DAYS TO GO
UNTIL THE DEADLINE!**

DEADLINE FOR SUBMISSION
 FROM 1 OCTOBER 2021 TO 15 MARCH 2022

THE PROJECT IS SUPPORTED BY

OBČINA KOMEN OBČINA SEŽANA OBČINA DIVAČA OBČINA HRPELJE-KOZINA

IN COOPERATION WITH
 KOMEN WIND ORCHESTRA
 SEŽANA WIND ORCHESTRA
 DIVAČA WIND ORCHESTRA
 BRKINI WIND ORCHESTRA

REGULATION AND MORE INFORMATION:
[MUSIKRAS.POKOMEN.SI](https://www.musikras.pokomen.si)

Razpis natečaja Musikras 2022 za šolske orkestre

Nagrade: natečaj za pihalne orkestre stopnje od 0,5 do 1,5

Mladinski pihalni orkester MUSIKRAS 2022 Foto: Ana Rojc

V tem letu so organizatorji Musikrasa naredili še korak dlje, organizirali so prvo mednarodno skladateljsko tekmovanje za izvirno glasbo za pihalne orkestre stopnje od 0,5 do 1,5. To je najnižja težavnostna kategorija, ki beleži veliko pomanjkanje literature. Takšnih skladateljskih tekmovanj je v Evropi malo. Tekmovanje Musikrasa je tako dobrodošla novost v slovenskem prostoru, saj ponuja odlično platformo za skladatelje, da se preizkusijo v orkestrskih kompozicijah najnižje težavnostne stopnje, v tem primeru na temo bogate kulturne in mitske dediščine Krasa in Brkinov. Sardinski skladatelj in dirigent mladinskih pihalnih orkestrov Lorenzo Pusceddu, ki je dirigiral starejši orkester Musikrasa, je bil član žirije tega tekmovanja. S tovrstnimi projekti se ukvarja že več kot 15 let in na okrogli mizi Musikrasa je izpostavil, da po njegovih informacijah v Evropi obstajata le dve skladateljski tekmovanji za pihalne orkestre kategorije 0,5 do 1: eno je v Umbriji v Italiji, drugo na Krasu v Sloveniji. Dodaja še, da je pomembno spodbujati tovrstno dejavnost in dobro, da imajo otroci že v najzgodnejšem obdobju možnost in na razpolago kakovostne skladbe, ki jih lahko izvajajo in se pri tem tudi zabavajo. Pusceddu pove še, da je to metoda, s

katero jih lahko najučinkoviteje vpletemo v glasbo že kot otroke.

Izziv, s katerimi so soočeni dirigenti otroških pihalnih orkestrov, je ta, da so do sedaj skladatelji za to stopnjo pisali 'lahko' glasbo, ki pa je bila še vedno neizvedljiva za otroke. Pusceddu je poudaril, da je to minus »otrokom dajemo glasbo, ki je banalna in dolgočasna, otroci pa je ne znajo odigrati.« Tudi Andreas Schaffer, član žirije, učitelj, ravnatelj in dirigent mladinskega pihalnega orkestra v Celovcu, je poudaril izjemen pomen tovrstnih tekmovanj za kakovostni glasbeni razvoj otrok, kulturo in prihodnost pihalnih orkestrov.

Na Prvo mednarodno tekmovanje izvirnih skladb težavnostne stopnje 0,5 do 1,5 je prispelo 20 skladb 17. različnih skladateljev iz Slovenije in tujine. Žirija, v kateri je bil, poleg Puscedduja in Scafferja, še Mirko Orlač, je izbrala dve zmagovalni skladbi; po eno v kategoriji A in B, 4 dodatne pa je izpostavila kot kakovostne. Vse te novitete je na prvem zaključnem koncertu Musikrasa na dvorišču štanjskega gradu pod vodstvom Iva Bašiča izvedel mlajši pihalni orkester. Na koncertu so mladi glasbeniki zaigrali zmagovalni deli, Elves Trail Donata Semerara (kat. A) in Mitski park Roka Nemaniča (kat. B) ter

Green Hills in Walking in the Mitski park Massima Sgargija, Rujs'Hideout Alberta Zenarolle in Po kraški gmajni Roka Nemaniča. Rok Nemanič, jazz glasbenik in nekdanji član divaške godbe, se je prvič soočil s pisanjem tovrstne glasbe in dejal, da je imel kar težave s pisanjem za takšen nivo. Začel je postopoma in se izučil vseh pravil, ki jih takšne skladbe zahtevajo. Ni enostavno napisati dobro skladbo, če imaš na voljo le nekaj elementov, ki jih toliko stari otroci obvladajo, so se strinjali vsi skladatelji.

Matija Tavčar, vodja Musikrasa in dirigent Pihalnega orkestra Komen, je o tej pobudi, ki so jo toplo pozdravili skladatelji in mnogi dirigenti pihalnih orkestrov, skromno povedal: »V to smo šli, ker smo to potrebovali: kakovostne, zanimive, za otroke zabavne in primerne skladbe, ki bi jih lahko igrali na našem taboru.« Preprost razlog z daljnosežnim ciljem. Te skladbe bodo koristile mnogim mladinskim in šolskim pihalnim orkestrom na glasbenih šolah po Sloveniji in drugod.

Slavnostnega koncerta na dvorišču štanjskega gradu so se udeležili vodja kabineta ministrice za kulturo Nina Ukmar, župan Občine Komen, magister Erik Modic, in županja Občine Hrpelje-Kozina Saša Likavec Svetelšek ter drugi predstavniki občin Komen, Hrpelje-Kozina, Sežana in Divača. Zahvala vsem štirim kraškobrkinskim občinam, ki so sodelovale in finančno podprle izvedbo natečaja in Musikrasa 2022, Javnemu skladu RS za kulturne dejavnosti, Občini Komen, Osnovni šoli Komen, ORA Krasa in Brkinov, d. o. o., ter vsem ostalim, ki so pripomogli k izvedbi obeh dogodkov. Njihova podpora in zaupanje pa še dodatno potrjujeta kakovostno delo organizatorjev, vlogo in kulturni pomen, ki jo ima ta poletna orkestrska šola za regijo in Slovenijo.

Pihalni orkester Komen
Besedilo: Metka Sulič

Šolski pihalni orkester MUSIKRAS 2022 in nagrajenci NATEČAJA ZA PIHALNE ORKESTRE Foto: Ana Rojč

Ko skozi »kluno« stopiš na borjač in te na kamnitem pragu stare kraške hiše z nasmehom na ustih pozdravi nona, na drugem koncu pa slišiš otroški vrvež, veš, da na tem borjaču sobivajo generacije, mlade družine, starejši, dobra glasba pa tudi žlahtna kapljica.

Sprehod skozi izvirne ideje Pokovč-ka, Pobarvanke, Igre Spomin, glasbenih

delavnic za najmlajše in Musikrasa daje vedeti, da se tega z denarjem ne da kupiti, to lahko imaš ali pa niš.

In vidva, draga Daša in Matija, s svojimi dejanji dokazujeta, da to imata v najlepši podobi. Navduševati najmlajše za glasbo, ki je, kot radi rečemo, ena najlepših stvari na svetu, je poslanstvo posebne vrste, katerega vidva nese-

bično izvajata, navkljub službi, družini in vsem ostalim nalogam, ki so vama naložene.

Že v začetku predsedovanja orkestru je bila moja želja, da smo nekaj posebnega, drugačni od drugih, na trenutke v pozitivnem smislu celo malo »odštekaniki«.

Po vseh teh letih vem, da smo prav

Hotel Maestoso Lipica, predstavitev Pobarvanke in Igre spomin, Daša Tavčar in Pokovček

to, saj skupaj z vama, ekipo glasbenih delavnic, ekipo Musikrasa in vsemi ostalimi ter tudi tistimi, ki so manj vidni in v ozadju opravljajo za naš razvoj pomembne naloge, tvorimo ekipo, ki ne le v okolju, v katerem živimo, temveč vedno širši javnosti doma in izven meja sporoča, da je Pihalni orkester Komen veliko več kot le sinonim za dobro muziciranje.

Hvala vsem, ki ste del te zgodbe, in hvala vsem, ki nas v tej zgodbi nesebično podpirate.

Besedilo: Evgen Kavčič,
Predsednik Pihalnega orkestra Komen

Koncert mladega virtuoza Vita Perica iz razreda prof. Zorana Lupinca

Sedemnajstletni Vito Peric iz Rubij, ki obiskuje 2. letnik gimnazije v Sežani in je lani zaključil študij klarineta na sežanski glasbeni šoli, je junija uspešno opravil zaključni izpit za diatonično harmoniko na Glasbeni šoli v Cerknici z odličnim uspehom. Pred tremi leti pa je poprijel tudi za diatonično harmoniko pod mentorstvom svetovno znanega virtuoza prof. Zorana Lupinca iz Šempolaja, ki je svojega učenca naučil igranja številnih zvrsti glasbe na ta priljubljeni ljudski in tudi koncertni inštrument. V tem času je Vito veliko nastopal na najrazličnejših mednarodnih tekmovanjih, kjer je uspešno predstavljal Slovenijo, kjer je letos na mednarodnem tekmovanju v Murski Soboti v svoji kategoriji prejel najboljšo oceno in je bil povabljen na zaključni

koncert.

Uspešen zaključek šolanja na diatonično harmoniko je Vito obeležil 4. novembra 2022 s koncertom v bližini svoje vasi, v stari šoli v Škrbini, kjer je razveselil številno občinstvo in požel obilen aplavz. Vito, ki je tudi član komenskega pihalnega orkestra, je svoj nastop pripel ljudsko melodijo Ronalda Mahničja Aj, ta Rezija in že na začetku nastopa zaigral svojo lastno skladbo Izpit, ki jo je uspešno predstavil tudi na zaključnem izpitu junija letos. Prof. Lupinc skrbi, da njegovi učenci igrajo čim širšo paleto glasbe -- od ljudske do narodnozabavne in tudi

koncertne. Tako so sledile skladbe Suite I J. S. Bacha, pa seveda Lupinčeva Spomini, ki jo je prof. Lupinc napisal v ritmu mazurke, ki spominja na stare kraške melodije, med katerimi je mogoče prepoznati tudi skladbo Stu ledi naj pride noter.

Diatonično harmoniko je leta 1829 patentiral Ciril Demiani na Dunaju. Posebnost diatonične harmonike je v tem, da vsak gumb da dva zvoka, če jo vlečemo ali zapremo. Duhovnik Greggiati, ki je živel v prvi polovici 19. stoletja, je dobil ta inštrument z Dunaja in ga priredil. Tovrstna glasba ga je navdušila in pričel je

pisati glasbo za diatonično harmoniko. Tako je nastala tudi skladba Allegro vivace, ki jo je mladi Vito uspešno zaigral tudi ob še treh skladbah modernejšega skladatelja Mahniča. To sta skladbi Diavirusi, ki je nastala pred korona časom, in 7. in 4. Coronadia.

Po uspešno odigrani Piazzolovi skladbi Triunfal, pa je Vito v duetu s svojim mentorjem prof. Lupincem odigral še Lonnrečvo Ave Marijo, Klavžarjevo Za potokom in Sotoškovo Slovenski muzikant.

Vito se je ob zaključku koncerta, na katerem sta občinstvu v programu, ki

ga je Vito sam sestavil, gosta podarila še skladbi V dolini tihi in Na Golici, zahvalil svojemu profesorju Lupincu kot tudi staršema Karmen in Sandiu Pericu, ki ga podpirata na njegovi glasbeni poti. Tudi sestra Nina, učiteljica razrednega pouka, je igrala klavirsko harmoniko in je bila članica komenskega pihalnega orkestra. Sicer pa Vito igra kar na tri diatonične harmonike, od katerih mu je eno posodil prof. Lupinc. Najraje pa igra na Žvegličev in Orlovo. Mladi virtuoz se veseli še nadaljnjih nastopanj na raznih tekmovanjih in prireditvah.

Besedilo in foto: Olga Knez

Utrip podružnične glasbene šole v Komnu

Jesen se je prevesila v zimo, na podružnični glasbeni šoli pa smo priredili že precej nastopov. Po dveh letih letos nimamo posebnih omejitev in tega se vsi zelo veselimo. Izpostavimo naj samo bolj posebne jesenske nastope.

Nekaj učenk klavirja je sodelovalo na treh predstavitev nove zbirke priredb slovenskih ljudskih pesmi, katere avtor je Peter Pačnik, sicer učitelj trobil na GŠ Sežana. Tako so na nastopih v Sežani, Trstu in Ajdovščini zaigrale Vita Fakin, Lara Marušič, Rebeka Cotič, Nika Pahor, Marijana Marc Trkulja ter Tina Bandelj. Dogodki so nas spomnili na pomen ljudskega iz-

ročila in na dejstvo, da se petje ljudskih pesmi počasi izgublja. Nova zbirka bo vzpodbuda tudi nam, učiteljem, da jih večkrat vključimo v svoj pouk.

Flavtistka Neža Fakin je septembra nastopala na srečanju z nominiranci za Rožančevo nagrado na Volčjem Gradu.

Ko boste prebirali ta članek, bodo za nami že marsikateri nastopi, ki pridejo na vrsto v začetku decembra, med drugim tudi Miklavžev nastop ter nastop za vr-

tec in osnovno šolo Komen. Vse pa vas prisrčno vabimo, da se nam pridružite na novoletnem koncertu naše podružnice, ki se bo odvil 22. decembra 2022 ob 18. uri v kulturnem domu v Štanjelu.

Ob tem naj našim učencem, staršem in vsem ljubiteljem glasbe zaželimo mirne in ustvarjalne praznike, v novem letu pa mnogo zdravja in notranjega zadovoljstva.

Besedilo in foto: Kolektiv PGŠ Komen

Obeležili 70-letnico postavitve spomenikov NOB

Vaška skupnost Gorjansko in Združenje borcev za vrednote NOB Komen sta s koncertom v Kulturnem domu v Gorjanskem 30. oktobra 2022 obeležili 70-letnico postavitve spomenikov NOB

v Komnu in Gorjanskem ter stoletnico rojstva pesnika in narodnega heroja Karla Destovnika Kajuha. S koncertom so se počastili spominu na naše prednike, partizane, ki so dali svoja življenja za svo-

bodo in se borili za svobodo in slovenski jezik.

V goste so povabili skupino Ovce, ki jo je pred skoraj desetimi leti ustanovil glasbenik in skladatelj Aljoša Saksida. Na-

stanek skupine je povezan s projektom Kajuhovih pesmi, ki so jih predstavili tudi občinstvu v Gorjanskem v prvem delu. Večino Kajuhove pesmi je uglasbil Saksida in so predstavljene na zgoščenki iz leta 2014, ki jo je glasbena skupina Ovce posvetila prav partizanskemu pesniku in članu kulturne skupine 14. divizije, ki je padel ne še star 22 let v bližini svojega rodnega Šoštanja. Osnovnošolski otroci, ki so si nadeli ime Mladi kraški Kajuhov-

ci, iz Bazovice in okolice so z dirigentko Carmen Cosma popestrili prireditev s pesmijo, ki je bila prav tako posvečena Kajuhu, in se razveselili, da bosta koncerta v Ljubljani s Svetlano Makarovič, ob obletnici Kajuhove šole v Gropadi prihodnje leto nadgradili še s koncerti, saj je leto 2023 razglašeno za Kajuhovo leto. Skupina Ovce pa je zaključila s partizanskimi pesmimi in primorsko himno Vstajenje Primorske in požela obilen aplavz.

Koncert je bil napovedan spet v Gorici (23. novembra) in v Sežani (1. decembra), nato v decembru še v Žalcu in Šoštanju.

Sicer pa je Vlada RS na pobudo Ministrstva za kulturo razglasila leto 2023 za leto pesnika Karla Destovnika Kajuha. Nacionalna obeležitev Kajuhovega leta, ki bo poklon pesnikovi ustvarjalnosti in njegovi vlogi v kolektivni zavesti Slovencev, bo sovpadala z 79. obletnico pesnikove smrti. Prihodnje leto se bodo tako odvijali še številni projekti in prireditve, ki so že popestrili letošnje leto, ko smo praznovali 100. obletnico pesnikovega rojstva. Literarno delo Karla Destovnika Kajuha (1922–1944) je dokument takratnega časa in obenem izpoved najgloblje in najbolj čiste, nadčasovne človečnosti. Kajuh zaradi prezgodnje smrti ni ustvaril veliko pesmi, vendar je v svoji poeziji z izjemno jasnostjo in izrazno močjo izpovedal občutje sveta, ki je bilo značilno za velik del njegove generacije. Ravno zaradi občutljive in izostrene dinamike intimnega občutenja in ekstrovertirane kolektivne aklamacije ga umeščamo v krog najpomembnejših slovenskih pesnikov.

Besedilo in foto: Olga Knez

Podjetno

Že 16. promocija deficitarnih in obetavnih poklicev Območno obrtno-podjetniške zbornice Sežana

Območno obrtno-podjetniška zbornica Sežana se zaveda pomena usposobljenega kadra, zato je skupaj s Centrom RS za poklicno izobraževanje (projekt SloveniaSkills) ter ob podpori kraško-brkinskih občin letos že 16. leto zapored organizirala dogodek – PROMOCIJA DEFICITARNIH IN OBETAVNIH POKLICEV 2022. Dogodek je potekal 6. oktobra 2022 v Mestnem parku pri Starem gradu v Sežani.

Na Krasu in Brkinah se gospodarstvo, podobno kot drugje po Sloveniji, srečuje s problemom pomanjkanja ustreznega kadra. Vpisi osnovnošolcev v poklicne in srednje tehnične šole so vse manjši in v nenehnem upadanju. To je še dodaten razlog, zaradi katerega Območna obrtno-podjetniška zbornica Sežana načrtno

spodbuja učence za poklice, po katerih je veliko povpraševanje.

286 osnovnošolcem iz petih kraško

-brkinskih osnovnih šol so skušali dijaki in profesorji sodelujočih srednjih šol ter posamezni delodajalci približati poklice,

za katere obstaja na trgu delovne sile povpraševanje in tudi dobri zaslužki. Sodelujoče osnovne šole so: OŠ Dutovlje, OŠ Antona Šibelja Stjenka Komen, OŠ Dr. Bogomirja Magajne Divača, OŠ Srečka Kosovela Sežana in OŠ Dragomirja Benčiča - Brkina Hrpelje.

Srednje šole so se predstavile z delavnicami, ki so jih izvajali v sklopu rednega izobraževanja. Na dogodku so sodelovali tudi obrtniki-podjetniki, ki so predstavili svojo obrt v svojih proizvodnih obratih in na ta način skušali še podrobneje približati bodočo izobrazbo osnovnošolcem.

S projektom in načinom predstavitev želimo mladostnikom omogočiti vpogled v vsebino posameznega poklica, v delovna okolja in možnost, da spoznajo napredek tehnologij ter perspektivnost nekaterih poklicev, zato smo letos k sodelovanju povabili tudi podjetja z višjo stopnjo tehnološke razvitosti. Pri predstavitvi poklicev v podjetjih so sodelovali Strugarstvo Franetič, d. o. o., Botanični vrt Sežana in Hortikultura Sežana, d. o. o.

Poleg omenjenih so na samem prizorišču sodelovali tudi obrtniki-podjetniki Catering Appetit Matjaž Lindič, s. p., Elmar, d. o. o. in Kamnoseški izdelki umetnostne obrti Jernej Bortolato, s. p.

Območna obrtno-podjetniška zbornica Sežana s tovrstno promocijo že od leta 2006 spodbuja interes učencev za vpis med deficitarne poklicne smeri. S

tem so bili prvi koraki na tem področju storjeni, vendar se zavedamo, da to še zdaleč ni dovolj. Da bodo postali določeni poklici med mladimi spet popularni in zanimivi, bo treba s podobnimi dogodki na prilagojen način začeti pri čisto majhnih otrocih, torej že v vrtcu.

Namen projekta je vsem osnovnošolcem devetih razredov iz kraško-brkinskih občin na sproščen in učinkovit način načrtno predstaviti deficitarne in obetavne poklice glede na potencialne v njihovem okolju. Obenem želimo izboljšati kakovost in učinkovitost, večjo dostopnost in odpiranje sistemov izobraževanja in usposabljanja, doseči boljše poznavanje poklicev in možnosti izobraževanja, izboljšati privlačnost deficitarnih poklicev in usposabljanja zanje.

Prepričani smo, da s tovrstnimi projekti približujemo obrtniške-podjetniške poklice mladim, skušamo zagotoviti gospodarstvu regije srednjeročno in dolgoročno strokovne kadre, ki jih potrebuje za svoj nadaljnji razvoj in za večanje konkurenčne sposobnosti, ter zmanjšanju strukturne neskladnosti v regiji. Želimo si tudi preprečiti oziroma vsaj omejiti beg strokovno usposobljenih kadrov iz regije ter na ta način prispevati k dvigu izobrazbene ravni prebivalstva regije. Saj vemo – na mladih svet stoji!

Nekateri izmed predstavljenih poklicev: aranžerski tehnik, avtoserviser,

bolničar/negovalec, cvetličar, električar, elektrotehnik, gastronom hotelir, gastronomsko turistični tehnik, geodetski tehnik, gimnazijski maturant - tehniška gimnazija, gozdar/gozdarski tehnik, gradbeni tehnik, hortikulturni tehnik in vrtnar, inženir/inženirka fotografije, inženir/inženirka oblikovanja, kamnosek, kmetijsko podjetniški tehnik, kozmetični tehnik/tehnica, logistični tehnik, mehatronik operater, mizar, naravovarstveni tehnik, oblikovalec kovin orodjar, okoljevarstveni tehnik, plovni tehnik, računalnikar, slaščičar, srednja medicinska sestra/srednji zdravstvenik, strojni tehnik, tehnik mehatronike, tehnik računalništva, tesar, upravljalca tgm, vrtnar, zdravstveni tehnik, zidar ...

Pri promociji so sodelovale naslednje srednje šole: Šolski center Nova Gorica v zastopstvu biotehniške šole, gimnazije in zdravstvene šole, strojne, prometne in lesarske šole, elektrotehniške in računalniške šole, Srednja šola Izola, Srednja tehniška šola Koper, Gimnazija, elektro in pomorska šola Piran, Srednja gradbena, geodetska in okoljevarstvena šola Ljubljana, Šola za hortikulturo in vizualne umetnosti Celje, Šolski center Srečka Kosovela Sežana, Šolski center Postojna ter Srednja gozdarska in lesarska šola Postojna.

Besedilo in foto: Območna obrtno-podjetniška zbornica Sežana

Kmetijstvo in gozdarstvo

Kraški in Brkinski kmetje na strokovni ekskurziji po Koroški, Prekmurju in Štajerski

KGZS -- Zavod Go-KSS Sežana je v sodelovanju z KGZS -- OE Koper, Društvom kmetič sežanske regije, Društvom vinogradnikov in vinarjev Krasa, Društvom turizma na kmetijah Fraska in Turistično agencijo Idejaturizem za kmete z območja Krasa in Brkinov, po dveh letih premora, organiziral tridnevno strokovno ekskurzijo. Tokrat smo se odločili za ogled dobrih praks na kmetijah in posestvih v Sloveniji. Iz Sežane smo se 20. oktobra odpeljali proti Koroški.

Prvi postanek smo imeli v vasi Selo-vec na ekološki turistični kmetiji Jegljenk. Po malici smo se odpravili naprej proti Štajerski do Svečine, do ekološke vinogradniško-vinarske kmetije Ducal.

Po degustaciji odličnih vin smo pot nadaljevali proti Lenartu do podjetja Žipo. Po prigrizku z domačimi dobrotami smo pot nadaljevali naprej proti Murski Soboti do vasi Polana, kjer smo si ogledali Lovenjakov dvor in destilarno St. Stefano. Po prijetnem druženju in degustaciji smo se odpravili proti Moravskim toplotam, kjer smo v hotelu Vivat prenočili.

Drugi dan smo imeli prvi obisk na živinorejsko-poljedelski kmetiji Cigut v kraju Noršinci. Od tu smo se odpeljali na Goričko do kmetije Ficko v vasi Rogaševci, kjer nas je sprejel gospodar Martin. Po ogledu predelovalnih prostorov in degustacije marmelad, žganj in likerjev smo pot nadaljevali do vinarstva Gjerkeš v vasi Fikšinci, ki je 800 metrov oddaljeno

od avstrijske meje. Ob degustaciji osmih vrhunskih vin smo spoznali zgodbo te domačije. Pred večerjo smo si ogledali še največji baročni grad Grad na Goričkem, nato pa v prijetnem vzdušju nadaljevali vožnjo do Bogojine, kjer so nas na turistični kmetiji Puhan že pričakovali. Po odlični večerji in degustaciji smo pot nadaljevali do hotela.

Zadnji dan našega potepanja smo imeli prvi obisk v Mali Polani v Zadrugi za razvoj podeželja na Sabolovi domačiji Pomelaj, kjer nam je gospa Dragica Horvat predstavila delovanje zadruge od samega začetka pa do danes. Čas nas je preganjal, saj so nas na ekološki kmetiji Erhatic v vasi Osluševci že čakali. Po ogledu kmetije in pokušnji ptujskega

luka in drugih domačih dobrot smo pot nadaljevali do oljarne Korošec v vasi Zamušani. Kmetija ima oljarno registrirano kot dopolnilno dejavnost, delajo pa tudi usluge drugim pridelovalcem buč. Naš naslednji postanek je bil na turistični kmetiji in v vinski kleti družine Pungračič v vasi Drenovec pri Zavrču.

Iz Haloških gorc smo se odpeljali naprej proti domu. Postanek smo imeli le še v Savinjski dolini v pivovarni Rojnik – Green gold v vasi Spodnje Grušovlje. Navdušeni in polni lepih vtisov in morda tudi idej, da kakšno prenesemo na naše domačije, smo se vrnil domov.

Besedilo: Milena Štolfa

Foto: arhiv Društva kmetič sežanske regije

V sklopu operacije LAS Krasa in Brkinov »Njivce na vasi« predavanji o konzerviranju zelenjave in trženju kmetijskih pridelkov

Osnovni namen operacije je spodbuditi uporabo lokalnih proizvodov in postaviti temelje za oblikovanje optimiziranih dobavnih verig ter dvig ravni lokalne samooskrbe. Operacija naj bi prispevala tudi k povečanju družbene povezanosti v lokalnem okolju.

Kmetijsko gozdarski zavod Nova Gorica je partner v operaciji LAS Krasa in Brkinov Njivce na vasi in v sklopu te operacije je KGZS – Zavod Go v novembru 2022 organiziral dve predavanji, in sicer o konzerviranju zelenjave doma in načinih konzerviranja ter o registraciji kmetijskega gospodarstva in trženju kmetijskih pridelkov. Dr. Karmen Bizjak Bat, svetovalka specialistka za predelavo živil pri KGZS – Zavod Go, je izvedla predavanje o skladiščenju in konzerviranju zelenjave doma. Doma pridelana zelenjava je zagotovo izrednega pomena z vidika hranilne vrednosti kot tudi zaradi ohranjanja same narave. Če pa želimo sezonsko pridelano zelenjavo z domačega vrta ali njive uporabiti tudi pozimi, jo je potrebno shraniti ali konzervirati. Predavateljica je poudarila, da shranjujemo le zdrave in neokužene pridelke, pri čemer je najpomembnejša čistoča tako pridelkov kot prostora in opreme. Pri konzerviranju

po postopek prilagodimo vrsti živila. Različni postopki imajo različen vpliv na hranilne in senzorične lastnosti živila, ki ga konzerviramo. Predstavila je različne načine konzerviranja – od zamrzovanja do vlaganja, sušenja in kisanja. Kot konzervans lahko uporabimo kis, olje, sol, sladkor. Po razpravi in izmenjavi izkušenj med prisotnimi je sledilo še predavanje o registraciji kmetijskega gospodarstva in trženju kmetijskih pridelkov. Srečko Horvat, koordinator za kmečko družino in dopolnilne dejavnosti pri KGZS – Zavod Go, je prisotne seznanil s postopkom in

pogoji za vpis v RKG, o neposredni prodaji primarnih kmetijskih pridelkov, o pridobitvi dovoljenja za opravljanje dopolnilne dejavnosti na kmetiji ter o označevanju živil.

Vse aktivnosti v operaciji bodo posredno vplivale k ohranjanju kmetijske pridelave hrane, dolgoročni cilj pa je povečanje samooskrbe s kmetijskimi pridelki in oskrbo prebivalstva z lokalno pridelano hrano.

Besedilo in foto: Milena Štolfa

Sanacija gozdov po požaru na Goriškem Krasu

Prvi korak na poti k sanaciji največjega požara v zgodovini Slovenije – izdelava načrta sanacije je za nami. Kmetijsko ministrstvo ga je 15. novembra 2022 poslalo v dvotedensko javno razpravo, zainteresirani ste lahko pripombe poslali do 30. novembra. Sanacija se je začela v letošnjem letu, večina načrtovanih del pa bo izvedena v letih 2023 in 2024. Stroške sanacije smo ocenili na več kot 23 milijonov evrov.

Osnova za načrt sanacije je karta poškodovanosti gozdov, ki smo jo izdelali na podlagi aeroposnetkov Slovenske vojske in terenskega ogleda. Ugotovili smo, da sta bila poškodovana 2902 hektarja gozdov, pri čemer je bilo za 2503 hektarjev poškodovanih do te mere, da jih je treba umetno obnoviti. Poškodovanih je bilo 2004 hektarjev zasebnih gozdov, 286 hektarjev v državni lasti ter 611 hektarjev gozdov v lasti lokalnih skupnosti.

Dokument je bil konec septembra že predstavljen županom prizadetih občin, in sicer Miren-Kostanjevica, Komen, Renče-Vogrsko in Mestna občina Nova Gorica in Kmetijsko gozdarskemu zavodu Nova Gorica ter pristojnim deležnikom. Načrt zato v največji možni meri upošteva predloge lastnikov gozdov, lokalnih skupnosti, strokovnih služb s področja varstva narave in varstva kulturne dediščine ter ostalih deležnikov.

Glede na obseg poškodb, poudarjenost funkcij gozdov, gozdna rastišča in glede na ogroženost gozda so ukrepi raz-

deljeni v tri prioritete. Posek poškodovanih dreves smo prednostno usmerili na območja načrtovane letošnje jesenske sadnje ter na območja prve stopnje poudarjenosti socialnih funkcij.

Pod drugo prioriteto so uvrščena območja s poudarjenostjo proizvodnih funkcij, kjer je načrtovana umetna obnova jesenske sadnje prihodnje leto. Tretjo prioriteto pa predstavlja posek odmrlega, hirajočega drevja, invazivnih tujerodnih vrst in morebitnih posameznih nepoškodovanih dreves za zaokroževanje pomlajenih površin. V gozdovih v lasti lokalnih skupnosti bodo načrtovani ukrepi izvedeni predvidoma do konca leta 2026, v ostalih gozdovih pa do konca leta 2028.

Glede na specifične potrebe glede gozdnega reprodukcijskega materiala na območju v požaru poškodovanih gozdov (predvsem po toploljubnih listavcih submediteranske ekološke regije) gozdne drevesnice v Sloveniji v letu 2022 niso imele na zalogi primernih sadik, razen črnega bora, ki pa pridejo v upoštevanje le za obnovo s sadnjo na najbolj ekstremnih rastiščih v poznejših fazah sanacije. Semen toploljubnih listavcev, ki ga potrebujemo za setev na Krasu, ne moremo imeti na zalogi, ker se setev izvaja neposredno po nabiranju semena. V času pisanja tega članka je nabranega preko 150 kilogramov semena različnih vrst javorjev in gabrov, nabiranje je potekalo do konca novembra. Skupna količina semena bo odvisna od vremena, izdatnosti semenskih virov in aktivnosti dobavitelja.

Ponovno pozivamo vse lastnike gozdov, da s sanacijo začnete čim prej. Svojo namero, da bi radi začeli s sečnjo, sporočite na telefonsko številko 041 657 015 oziroma na e-naslov Jernej.Jazbec@zgs.si. Pri tem sporočite ime in priimek, kontaktne podatke (telefonsko številko ali e-naslov), parcelno številko ter katastrsko občino parcele, na kateri bo potekala sečnja.

Besedilo in foto:
Zavod za gozdove Slovenije, OE Sežana

Darilo gozda vašemu domu – slovensko okrasno drevo

Okrasna drevesca, pridelana v Sloveniji, so letošnje leto na tržišču označena z roza nalepko z letnico 2022 in z napisom Zavod za gozdove Slovenije in Darilo gozda vašemu domu. Večinoma so to smrečice, zrasle v gozdovih, na zaraščajočih se kmetijskih površinah, pod daljnovodi, manjši delež tudi v namenskih nasadih zunaj gozda.

Vsakdo ne more iti v gozd in si posekati svoje okrasno drevo. V gozdovih okrasna drevesca lahko pridobivajo le lastniki gozdnih površin na podlagi odločbe Zavoda za gozdove Slovenije. V odločbi so zapisane usmeritve in pogoji za pridobivanje okrasnih drevesc na gozdu neškodljiv način. Poleg odločbe Zavod izda lastnikom tudi plombe v obliki nalepk za označitev okrasnih drevesc med prevozom in na tržišču. Do 25 plomb dobijo lastniki brezplačno. Če želijo posekati večje število drevesc, morajo za vsako plombo odšteti po 37 centov.

Omejitev so postavljene tudi za nabiranje mahov, ki se v tem času uporabljajo za postavitev jasic. Tega sicer lahko pri-

dobivajo v gozdu tudi nelastniki gozdov, vendar v omejenih količinah. S površine, ki jo prerašča mah, lahko odvzamejo največ petino vsega mahu.

Slovenska okrasna drevesca se najpogosteje prodajajo na tržnicah. Prodajajo jih lahko lastniki gozdov, lastniki nasadov drevesc na kmetijskih površinah, ki imajo potrdilo o opravljanju kmetijske dejavnosti, ter ustrezno registrirani trgovci, ki so drevesca kupili od lastnikov gozdov ali lastnikov nasadov okrasnih drevesc.

Brez nalepke so na tržišču lahko okrasna drevesca, pridelana izven Slovenije, okrasna drevesca v lončkih ter drevesca drevesnih vrst, ki v naših gozdovih niso

domača. To so na primer omorike, srebrne smreke, kavkaške jelke in podobno. Prodajo okrasnih drevesc nadzorujeta gozdarska in tržna inšpekcija. Prodajalci morajo imeti pri sebi ustrezen dokument, ki dokazuje izvor drevesc. Za drevesca, pridobljena v gozdu, je to odločba za pridobivanje okrasnih dreves, ki jo izda Zavod.

V Zavodu za gozdove Slovenije, ki usmerja pridobivanje okrasnih drevesc iz gozdov v skladu z določili Zakona o gozdovih, spodbujamo kupovanje naravnih v Sloveniji pridelanih okrasnih drevesc. Domača okrasna drevesca so pridelana na način, ki najmanj škoduje našemu življenjskemu okolju, upoštevajoč način pridelave ter prevoz na tržišče. Vsako leto poudarjamo, da so drevesca pridelana brez škode za gozd, saj tudi brez poseganja človeka vse majhne smrečice v gozdu nimajo pogojev, da zrastejo v velike smreke. Poraba domačih okrasnih drevesc kljub temu še vedno iz leta v leto pada.

Besedilo in foto: Marija Kolšek, Zavod za gozdove Slovenije

Eko

Zbranih 16 ton azbestnih odpadkov

Skupaj z Občino Komen smo tudi letos uspešno izvedli akcijo brezplačne oddaje azbestnih odpadkov. Akcija

je potekala 21. in 22. oktobra 2022 na Zbirnem centru Komen. Namenjena je bila vsem gospodinjstvom na območju Občine Komen. V dveh dneh smo zabeležili 22 dovozov. Občani so na Zbirni center Komen pripeljali kar 16.280 kg azbestnih odpadkov.

Azbestne odpadke so pravilno pripravili, zložili na palete in zavili v folijo. S tem so preprečili raztros nevarnih azbestnih vlaken v okolje. Občani so palete predhodno lahko prevzeli na Zbirnem centru v Komnu. Akcijo smo izvedli delavci Komunalne Sežana, d. d., stroške izvedbe in oddaje na odlagališče pa bo pokrila Občina Komen. Tako zbrane azbestne

odpadke bomo odpeljali na odlagališče Centra za ravnanje z odpadki Zasavje, saj v Sežani nimamo aktivnega odlagališča.

Trenutno znaša cena oddaje azbestnih odpadkov na Cero Sežana 0,2966 eur/kg, oddaja za čas akcije pa je bila za občane komenske občine brezplačna.

Akcija zbiranja azbestnih odpadkov je potekala tudi lani, ko smo v treh dneh zbrali kar 115 ton azbestnih odpadkov.

Tako smo v dveh letih uspešno in varno odstranili več kot 130 ton nevarnih azbestnih odpadkov. Zahvaljujemo se Občini Komen in njenim občanom za trud na področju varovanja zdravja in okolja.

KOMUNALA
SEŽANA

Uvedba zabojnika »mešana embalaža«

Z januarjem 2023 se bomo tudi na našem območju pridružili številnim slovenskim občinam, ki v rumenem zabojniku zbirajo mešano embalažo. To pomeni, da bomo z januarjem 2023 spremenili način ločevanja odpadkov. Plastenke, pločevinke in konzerve bomo odlagali skupaj

s preostalo plastično embalažo v zabojnik za mešano embalažo. Na ravni države so tudi vse glasnejše novice o uvedbi kavcijskega sistema za plastenke in pločevinke, pri katerem dobimo povračilo vplačane kavcije.

Kaj se bo na ekoloških otokih spreme-

nilo?

Da bi prehod na zabojnik za mešano embalažo izvedli s čim manj stroški, bomo v začetni fazi na zabojnikih zgolj zamenjali označevalne nalepke. Mešani embalaži bodo namenjeni zabojniki z rumenim in modrim pokrovom (ki ga bomo ob izrabi zamenjali za rumenega). Na ekoloških otokih, ki so opremljeni z več 240 l zabojniki, bomo te odstranili in namestili večje 1100 l. Z januarjem 2023 bomo tako na ekoloških otokih zbirali mešano embalažo (zabojniki z rumenim in modrim pokrovom), papir (zabojnik z rdečim pokrovom), steklo (zabojnik z belim pokrovom) in bio odpadke (rjav zabojnik).

Za dodatne informacije smo vam na razpolago po telefonu 05/73 11 240 in 05/73 11 248 ali po elektronski pošti info@komunala-sezana.si.

KOMUNALA
SEŽANA

Novo v letu 2023: **UVEDBA ZABOJNIKA MEŠANA EMBALAŽA**

MEŠANA EMBALAŽA je odpadna embalaža **IZ PLASTIKE, KOVIN ALI SESTAVLJENIH MATERIALOV**. Zabojnik za mešano embalažo bo nadomestil zabojnike za plastično embalažo, plastenke in pločevinke.

MEŠANO EMBALAŽO ODLOŽIMO V ZABOJNIK Z RUMENIM ALI MODRIM POKROVOM.

- plastenke pijač in živil
- pločevinke pijač in živil
- plastična embalaža živil
- konzerve živil
- tetrapaki in večslojna embalaža (za mleko, sokove ...)
- plastične vrečke in folije
- manjša embalaža iz stiropora
- alu in plastične folije
- plastični lončki, krožniki, kozarci za enkratno uporabo
- plastična embalaža čistil in pralnih sredstev (praški, mehčalci, šamponi ...)
- tube zobnih past
- plastični in kovinski zamaški ter pokrovčki
- plastične gajbice

Turizem

Med najlepšimi in najgostoljubnejšimi kraji v Sloveniji tudi Štanjel

Na Dnevih slovenskega turizma v Laškem je Turistična zveza Slovenije podelila priznanja natečaja Moja dežela – lepa in gostoljubna 2022. Štanjel je v katego-

riji Naj lepši – naj gostoljubnejši izletniški kraj zasedel drugo mesto.

Ocenjevalci so bili pri ocenjevanju poleg urejenosti kraja še posebej pozorni

na dodatne in raznolike vsebine, ki jih Štanjel ponuja. »Štanjel poleg sprehoda po srednjeveških ulicah, izjemnih razgledih v Ferrarijevem vrtu ter Arheološkem

parku Gledanica obiskovalcu ponuja, da svoje misli umiri v Galeriji Lojzeta Spacala ter zasebnih galerijah, se poda na interaktivno raziskovanje Krasa v Muzeju Grad Štanjel, ali pa enostavno umiri svoj korak ob kozarcu odličnega kraškega vina in lokalne kulinarike v Vinoteki Grad Štanjel ali pri kateremu od lokalnih ponudnikov,« dodaja strokovna sodelavka

za turizem Helena Kosmina.

»Prejeto priznanje pomeni potrditev, da hodimo po pravi poti razvoja našega kraškega bisera, Štanjela,« pravi župan Erik Modic.

Priznanja za vseslovensko tekmovanje v urejenosti in gostoljubnosti, ki je letos potekalo pod sloganom Kjer je Zdravje doma, sta podelila gostitelj in predse-

dnik Turistične zveze Slovenije, g. Pavle Hevka, in minister za gospodarski razvoj in tehnologijo, g. Matjaž Han.

Posebno priznanje je Turistična zveza Slovenije podelila tudi Pravljlično-doživljajski transverzali po Sloveniji, katere del je tudi Pravljlično-doživljajska pot Škratji Kras v Štanjelu. Iskrene čestitke!

Besedilo: Helena Kosmina, ORA Krasa in Brkinov, d. o. o.
Foto: arhiv

Martinovanje na Krasu 2022 in Praznik vina v Štanjelu

Jesensko sonce in lepo vreme sta Martinovanju na Krasu zagotovila odlične pogoje za vrnitev prepoznavne podobe doživetja okusov in tradicije Krasa. Več kot 8000 obiskovalcev se je navduševalo nad dogajanjem ob Kraški vinski cesti. Odprte kleti so povezovali avtobusi, dopoldne v Lipici so ogreli tekači in pohodniki na Tekoškem pozdravu jeseni, obiskovalci Praznika vina v Štanjelu so okusili najboljša kraška vina v spremljavi

kulinarične ponudbe in odlične glasbe. Večer je zaključil Martinov rock'n'roll, ki je do zadnjega kotička napolnil šotor na prireditvenem prostoru v Dutovljah.

Martinovanje na Krasu je po dvoletnem premoru navdušilo tako domače kot tuje obiskovalce. Na martinovanje so se znova vrnili tudi tuji gostje, ki jih je bilo kar za četrtno. Odlično obiskano Martinovanje na Krasu je znova izpostavilo pomen in privlačnost povezovanja. Več kot 90 raznolikih ponudnikov iz dveh občin je privabilo tudi veliko domačinov, ki s svojo prisotnostjo pritrjujejo pravi poti sodelovanja na območju Krasa za skupno promocije destinacije.

Martinovanje na Krasu se je sicer začelo že 5. novembra, v Štanjelu pa je četrtek, 10. novembra, minil v znamenju 3. ocenjevanja mladih vin pod vodstvom strokovne komisije vitezov Evropskega reda vitezov vina. Naziv najboljšega mladega terana je prejel teran s Kmetije Buntovi, drugo in tretje mesto sta zasedla terana Perinove domačije in Kmetije Mržek. Med belimi vini so vitezi najbolj ocenili tri malvazije. Prvo mesto so si priborila Vina Orel, drugo Domačija Furlan, tretje mesto pa sta si delili Domačija Bole in Vina Štoka. Vrhunec je Martinovanje na Krasu doživelo v soboto, 12. novembra.

Praznik vina v Štanjelu je ozke ulice srednjeveškega gradu napolnil z izbrano enogastronomsko ponudbo, glasbo, razstavo Žensko delo v Konfekciji Komen, projekcijo dokumentarca En Kras en Praznik, škratjim doživetjem in neizmerno dobro voljo obiskovalcev. Našteli smo jih kar 4000.

Martinovanje na Krasu se je zaključilo, a odlični vinarji, pršutarji, sirarji, gostinci, drugi ponudniki in soorganizatorji številnih prireditev Martinovanja na Krasu vas gostoljubno pričakujemo celo leto.

Besedilo: ORA Krasa in Brkinov, d. o. o.
Foto: Ana Rojc

Športno

»Človek se v nobeni svoji dejavnosti ni uspel tako približati svojim mejam popolnosti, kot to velja prav za vrhunski šport. Prav tako ni nikjer drugje tako močno izpostavljena težnja po tekmovalstvu in želja po premagovanju.« Dr. Matej Tušak

Kdor je spremljal finalni dvoboj v natančnem zbijanju na letošnjem svetovnem prvenstvu v balinanju v Turčiji se z besedami dr. Mateja Tuška zagotovo strinja. V finalu, v katerem je proti Italijanu Danieleju Grossu nastopil slovenski reprezentant in balinar BK Agrochem Hrast Marko Švara, so centimetri odločali o svetovnem prvaku. Po izenačenem začetku je tekmelec pobegnil na deset točk prednosti, vendar je s tremi zgrešenimi meti Marku omogočil, da bi z zadetim zadnjim balinom prišel do zlate medalje. Za par centimetrov je Marko zgrešil in tako, poleg bronaste medalje v igri dvojic, osvojil še srebrno medaljo. Dosežek, ki ga med udeleženci svetovnega prvenstva uvršča med najboljše na svetu. Uspeh članov je pred tem na mladinskem svetovnem prvenstvu v Franciji dopolnil Jaka Štremfel. Ob trdem delu je želja po popolnosti na prvem mestu, prihajajočim rodovom balinarjev pa sta lahko za vzor. Čestitamo!!

Na vrhunskost oziroma, bolje rečeno, polnost življenja pa lahko gledamo tudi iz drugih zornih kotov. Enega takih nam

vedno znova kažejo večno mlada dekleta Kul upokojenke iz Plesnega društva Be Funky. Z energijo nabit nastop ob odprtju Hiše dobre volje v Komnu je še enkrat več dokazal, da leta za ples niso nikoli ovira. Poleg ohranjanja socialnih stikov jim je skrb za zdravje v ospredju. Tudi iz tega razloga smo v mesecu oktobru v sodelovanju s Športno unijo Slovenije organizirali predstavitev programa Vadba na recept in testiranje telesnih sposobnosti Evropska gibalna značka (EFB). Cilj testiranja in programa je, da se ob pridobljenih rezultatih in ob podpori kineziologa vsakemu posamezniku predpiše ustrezno vadbo, ki jo s pomočjo aplikacije na mobilnem telefonu lahko vsak izvaja sam. Namesto tablete, vadba na recept!

Če gre predvolilnim obljubam političnih strank, list ter župana verjeti, se nam na področju športne infrastrukture v prihodnje obetajo boljši časi. Osnovnošolci, plesalci, nogometaši, večkratni državni prvaki balinarji, košarkarji ter številni rekreativci si po dolgih letih čakanja, ustrezne pogoje za vadbo vsekakor zaslužijo. Športno dogajanje v občini Komen je že zdaj razgibano in pestro. Z novo športno infrastrukturo se bosta tako občina kot Komen obogatila in umestila na zemljevid športu prijaznih krajev v Sloveniji. »V letu 2021 je bila izdelana in potrjena celovita idejna zasnova uredi-

tve športnega parka na Grofovski, vključno z idejno zasnovo nove športne dvorane ter preureditve sedanje telovadnice v prostore za glasbeno šolo Komen (v nadstropju) in balinarsko dvorano (v pritličju). V izdelavi je projektna dokumentacija za pridobitev projektnih pogojev za postavitve nove športne dvorane. Investicija je predvidena v letih 2024 in 2025.«* Pri idejni zasnovi projekta je sodelovala tudi Športna zveze Komen in velik del naloge je bil že opravljen. Od novoizvoljenih predstavnikov občine pričakujemo, da v prihajajočem mandatu realizaciji projekta nove športne dvorane in športnega parka Grofavska posvetijo vso svojo pozornost.

Še vabilo na predstavo:

Letos še v Sežano, naslednje že v Ljubljano! Plesno društvo Be Funky vabi na plesno predstavo KROG ŽIVLJENJA, v kateri bo s 160-imi plesalci v starosti od 3 do 82 let predstavilo njihov pogled na svet. Premiera plesne predstave bo v nedeljo, 11. decembra 2022, v srednješolski telovadnici v Sežani. V nedeljo, 22. januarja 2023, pa se bo društvo predstavilo še na odru Cankarjevega doma v Ljubljani. Vljudno vabljeni! In srečno ter uspešno novo leto 2023!

*Spletna stran Občine Komen; Projekti in investicije

Besedilo: Rajko Kralj

Sprejem svetovnih podprvakov v Kobjeglavi

Sprejemi športnikov, dobitnikov medalj na največjih tekmovanjih, so v slovenskem prostoru vedno nekaj posebnega in njihove uspehe brez dvoma znamo slaviti. Uspeh športnikov je tudi naš us-

peh in nas kot skupnost povezuje. Že sprejem slovenske balinarske reprezentance na brniškem letališču, ki se je vrnila iz svetovnega prvenstva v Turčiji, je dal slutiti, da ima balinanje pri nas vedno

več zvestih privržencev in navijačev. Sprejem za Marka Švaro in Jaka Štremfela v krogu svojih najbližjih v domačem kraju pa je bil še posebej pristen in praznik za vse. Po pozdravnih govorih pred-

sednika BK Agrochem Hrast, g. Marjana Grmeka, glavnega trenerja, g. Valterja Švare, predstavnika OKS-ZŠZ, g. Mirana Müllnerja, predsednika Športne zveze Komen, g. Rajka Kralja, ter ob obisku župana Občine Komen, mag. Erika Modica, sta besedo prevzela dobitnika medalj

Marko Švara in Jaka Štremfel. Navzočim sta predstavila občutke, ki so ju na tekmovalstvu prevevali, ter se za tople sprejem v domačem kraju vsem iskreno zahvalila. Izjemen uspeh za Marka in Jaka in izjemna sezona za BK Agrochem Hrast. Lahko smo ponosni na vas!

Besedilo: Rajko Kralj

Foto: Balinarska zveza Slovenije, Rajko Kralj

25. Sončkov dan – Vračamo se tja, kjer nam je lepo!

Vedno se radi vračamo tja, kjer nam je lepo. Po dveh letih mirovanja se je Sončkov dan, ta edinstveni festival otroške košarke, druženja in zabave, ponovno vrnil v Novo Gorico in jo obarval v rumeno. Številni mladi košarkarji iz Slovenije in tujine so se sonca in Sončka dodobra naužili. Ponovno srečanje s košarkarskimi prijatelji iz Hrvaške in Bosne je bilo posebej prisrčno in lepo je videti, da nas košarka še vedno močno povezuje. Šport je univerzalen in ko enkrat spleteš odnose, se ti zlahka ne prekinajo. Za vso organizaci-

jo ter prijetno vzdušje na festivalu otroške košarke se ekipi športnega društva Sonček zato lahko iz srca zahvalimo.

Vsekakor nam bližina Nove Gorice gre zelo na roko. Sončkovega dne se lahko udeležimo v kar največjem številu in prvi koraki v svet košarke so tako omogočeni praktično vsem. Letos smo nastopili z ekipo iz Komna ter ekipo, sestavljeno iz otrok iz Dornberka in Branika. Tako je 35 mladih košarkarjev v igri in druženju na polno uživalo, z njimi pa seveda tudi njihovi starši in sorodniki, ki so zanje ves

čas navijali. Če k temu dodamo še brez oblačka sončno nedeljo, si lepšega Sončkovega dne skoraj ne moremo predstavljati.

V teh mesecih so vse ekipe ŠKD Kras v polnem pogonu, ligaška tekmovanja pod okriljem Košarkarske zveze Slovenije so v polnem razmahu. Z rezultati ekip v prvem delu tekmovanj smo zadovoljni. Pozna se kontinuiteta dela in skrb za razvoj mladih igralcev, na katerih bo v prihodnje slonela igra v članski ekipi. V mesecu decembru smo na novo vzpostavili Šolo košarke v Mirnu, kjer so pred kratkim odprli novo športno dvorano. Prekrasen objekt, pogoji za šolski šport, treninge in tekme so odlični. Čas je, da tudi v Komnu ustvarimo športu in rekreaciji ustrezne pogoje in s tem kar največjemu številu mladih omogočimo ukvarjanje s športom in jih tudi na ta način usmerimo v zdrav življenjski slog. Sicer bodo lokalna športna društva svoje delovanje še naprej primorana usmerjati in izvajati predvsem izven meja lastne občine.

Srečno in s soncem ali Sončkom obsijano novo leto 2023 !!

Besedilo in foto: Rajko Kralj

50 let NK Komen – nogometni živ žav na turnirju mladih

Prva v sklopu prireditev ob 50-letnici NK Komen je bil tridnevni turnir v nogometu za mlade nogometaše. Turnir je potekal od četrтка, 9. junija 2022, do sobote, 11. junija 2022, na nogometnem igrišču v Komnu. Na turnirju je nastopilo kar 28 ekip, kar pomeni skupaj 360 otrok, uradnih predstavnikov ekip in trenerjev. Nastopale so selekcije U7, U9, U11 in

U15. Za bučno navijanje pa je poskrbela armada navdušenih staršev in skrbnikov, nonotov in non, stricev in tet ter bratov in sester nastopajočih. Vzdušje je bilo vse tri dni izvrstno. Po zadnji odigrani tekmi je bilo poskrbljeno za topli obrok in pijačo za vse nastopajoče. Vsi udeleženci pa so prejeli spominske medalje. V kategorijah U11 in U15 so najboljše 4 ekipe pre-

jele tudi pokale. Po izjavah udeležencev turnirja je bila organizacija turnirja odlična in se bodo prihodnje leto z veseljem vrnili. Turnir je presegel vsa naša pričakovanja, saj nismo mogli sprejeti vseh ekip, ki so se ga želele udeležiti. Največji problem se je pokazal v pomanjkanju igralnih površin.

Slike povedo več kot tisoč besed.

Še vedno pa se lahko vpišete in prijavite v mladinsko šolo nogometa Komen. Prijave sprejema vodja nogometne šole, g. Matjaž Grmek, na telefonsko številko 041 583 205 oziroma e-naslov: mladi.nkkomen@gmail.com ali na treningih – prijave sprejemata trener ali prisotni predstavnik kluba, ki je prisoten vsak torek, sredo in petek ob 17.30 na nogometnem igrišču v Komnu ali čez zimo v telovadnici OŠ Komen po razporedu nogometne šole NK Komen.

Besedilo: Adrijan Spačal

Foto: Primož Adamič

Pomlajena članska ekipa NK Komen 2022/2023

V sezono 2022/2023 je članska ekipa vstopila s pomlajeno ekipo, v kateri je bilo kar devet novincev. Iz drugoligaša Bilje so prišli Miha Faganelj, Žan Reščič, Matevž Kavčič in Anej Peras, iz mirenske Adrie sta prišla Matej Godnič in Marko Kofol, iz ajdovskega Primorja sta se ekipi pridružila Rene Horvat in Gaber Kobal, iz Vipave pa je prišel Blaž Kobal. Že med pripravami so nas pestile težave s poškodbami, ki so se zavlekle v prvih nekaj tednov nove sezone. Kljub neugodnemu porazu v prvem kolu so sledile tekme brez poraza, tako da smo na koncu jesenskega dela tekmovanja EPNL dosegli zelo dobro 4. mesto. Grenak priokus ostaja, saj smo poleg poraza v prvem krogu dosegli 3 zmage in kar 5 remijev, pri katerih bi z malo športne sreče bila na našem računu še kakšna zmaga. Tako je izhodišče za pomladanski del, ki se začne v marcu 2023, zelo dobro.

Članska ekipa je uspešno nastopila tudi v Pokalu pivovarne Union, kjer smo se po uvodnih zmagah nad Galebom

iz Ankarana in Košano uvrstili med 64 najboljših ekip v Sloveniji. Tako nas je v naslednjem krogu pokalnega tekmovanja pričakal prvoligaš Tabor iz Sežane, ki pa je bil za nas prevelik zalogaj. Omenim

naj, da nam žreb v pokalu ni bil preveč naklonjen, saj smo na vseh treh tekmah gostovali. Kljub temu pa so nas na vseh tekmah v lepem številu bodrili naši zvesti navijači.

Besedilo: Adrijan Spačal

Foto: Rok Peric

PoSKOKčeve jesensko-zimske AKTIVNOSTI

Z novim šolskim letom, ki je že v polnem zagonu, sta otroška igrivost in veselje ponovno napolnila tudi telovadnice.

Pri poSKOKcu smo v mesecu septembru lahko ponovno pričeli z vsemi poSKOKčevimi programi – za najmlajše in tudi za tiste malo starejše. Programi Gibalna abeceda, Športna šola, Tečaj plavanja in Otroci + Starši = Super Zabava! so zaživel v športnih dvoranah in narisali nasmeh na obrazu številnim otrokom in njihovim staršem. Prve gibalne urice so bile namenjene predvsem spoznavanju

otrok in vaditeljev ter seznanjanjem s pravili. Kmalu zatem pa so sledila različna gibanja, igre in spoznavanje različnih športov. Nova znanja otroci osvajajo pod budnim očesom poSKOKčevih vaditeljev, ki poskrbijo za zabavno vzdušje in zanimive aktivnosti. Otrokom želimo približati gibanje, saj je to odlična popotnica za življenje.

Vse bližje je tudi čas obdarovanja, presenečenj, veselja in druženja. Tudi naša poSKOKčeva družina se veselo pripravlja na decembrske radosti. PoSKOKec je

pod svojo božično drevesce že postavil darila za vse male in velike poSKOKce. Vsak otrok bo, kot vsako leto, tudi letos že tradicionalno dobil novo poSKOKčevo majčko. In tudi tokrat bo majčka čisto drugačna. PoSKOKec nam namreč vsako leto pripravi novo majčko druge barve in z drugačno sliko. Obdaril nas je že z belo, rumeno, modro, zeleno ... Z natisnjeno poSKOKčevo maskoto na sto in en način. Le kaj si je zamislil letos?

PoSKOKčeva družina vam želi prijetne in vesele božično-novoletne praznike!

Besedilo: Anna Jedrejčič

Foto: arhiv ŠD poSKOKec

Lea in Žana z mlado plesno formacijo do naslova svetovnih podprvakov v Grazu

Francoski pesnik, esejist, kritik in prevajalec Charles Baudelaire je nekoč zapisal, da je ples poezija z rokami in nogami. Tako poezijo že vrsto let snujejo plesalci Plesnega centra ADC iz Ajdovščine in veseli sva, ker njene stihe snujeta tudi najini hčerki Lea in Žana. Tu vmes je kar nekaj poti, neskončno korakov, mnogo znoja, veliko tekem, upov in sanj, obžalovanj, ko se tu pa tam zalomi, in neskončne sreče, ko uspe, ko greš naprej, ko nastopaš na svetovnem prvenstvu kot ena izmed 29 držav med 4500 tekmovalci.

Avstrijski Gradec je prizorišče letošnjega IDO plesnega svetovnega prvenstva, kjer v plesnih zvrsteh hip hop in break dance nastopalo okrog 4500 plesalk in plesalcev iz 29 držav sveta. Med njimi tudi ajdovski Plesni center ADC, ki se je že v uvodu prvenstva veselil izjemnega uspeha. Le malo je manjkalo, pa bi v sredo, 26. oktobra, v veliki mestni dvorani sredi

Gradca odmevala slovenska himna, saj se je otroška skupina Red Storm zavihnila na drugo mesto in postala svetovni podprvak. V izjemno močni konkurenci se je skupina, ki trenira pod budnimi očmi trenerk Alice Stojko Salju, Leje Messec in Nine Ukmar, sprva uvrstila v finale, nato pa na najpomembnejšem nastopu

leta odplesala vrhunsko, usklajeno in samozavestno, kar je bilo dovolj za skok na drugo stopničko. Večmesečno trdo delo se je še kako obrestovalo. V skupini je 24 plesalcev starosti od 10 do 12 let in med njimi sta Lea Kavčič iz Gorjanskega in Žana Gomizelj iz Brij pri Komnu.

Izjemen uspeh in nepozabno izkušnjo

so plesalci ponovno podoživeli tudi na slovesnem sprejemu, ki smo ga v nedeljo, 30. oktobra, pripravili v Dvorani prve slovenske vlade v Ajdovščini. Plesalcem, trenerjem, vodstvu kluba ter staršem in podpornikom so se pridružili predsednik Športne zveze Ajdovščina, g. Miloš Popović, direktor Zavoda za šport Ajdovščina, g. Uroš Pintar, predsednik sveta KS Dobravlje, g. Boris Kalin, s čestitkami in besedami zahvale pa se je plesalcem ADC v odgovoru na prijazno povabilo odzval tudi župan, g. Tadej Beočanin.

Enajstletni Lea in Žana sta začeli plesati že pri treh letih v Klubu Be Funky v Komnu. Pod okriljem Mateje Terčon Knap

sta se junija 2021 udeležili državnega prvenstva v kategoriji Hip Hop duo otroci in zasedli odlično 11. mesto.

Ljubezen do plesa se je prepletla z veliko željo po tekmovanju. V letošnjem letu so ponujeno priložnost, da postanejo članice pionirske skupine RED STORM (aktualnih slovenskih državnih podprvakov), zagrabili in začeli z intenzivni treningi v Ajdovščini.

Na svetovno prvenstvo sta se odpravili brez večjih pričakovanj. Hvaležni sta bili za dano priložnost, ki je ne dobi vsak plesalec. Misel na vrhunski rezultat so bile sanje.

Spominjata se veselja, ko so se po

prvem delu tekmovanja uvrstili med prvih 16 najboljših. Plesalci so dobili dodaten zagon in svetovna konkurenca jih ni zmedla. Uvrstili so se v finale, med najboljših šest na svetu. Čast odplesati v finalu med najboljšimi je premagala strah in spoštovanje do svetovnega prvenstva. Dekleti pravita, da je celotna skupina odplesala kot v njihovih sanjah. V zadnjem delu plesa v finalu je publika na trenutke preglasila glasbo. Občutki, ki jih nikoli ne bomo pozabili starši, plesalci in trenerji.

Pod vodstvom koreografinje in trenerke Leje Messec se pionirska skupina ADC iz Ajdovščine že pripravlja z novo točko na tekmovanju v letu 2023.

Lea in Žana se pod okriljem trenerke Nine Ukmar, evropske prvakinje v hip hopu iz leta 2017, že pripravljata za kvalifikacije državnega prvenstva 2023 v kategoriji Hip Hop duo otroci.

Punci vsako prosto minuto plešeta. Lahko rečemo, da je to njuna otroška igra. Hvaležni sta staršem, da so ju že pri treh letih vpisali na hip hop in jih spodbujali v težkih in lepih trenutkih. Prav tako se zahvaljujeta vsem trenerkam za njihov trud, vztrajnost in zaupanje.

Besedilo:

Metoda Kočevar in Patricija Jelen

Foto: Patricija Jelen

Nepozabna izkušnja na Portugalskem

Eva Kobal in Tinkara Loverčič, ki skupaj nastopata pod imenom Duo Kamikazete, že vrsto let navdušujeta občinstvo s svojimi akrobatskimi nastopi. Da lahko na svojih nastopih pokazeta največ kar lahko, svoje znanje nenehno utrjujeta in nadgrajujeta. Lani ju je pot vodila na cirkuško šolo na Portugalskem, kjer jima je šolanje poleg novega znanja prineslo še eno nepozabno izkušnjo. Več o tem pa sta nam zaupali v intervjuju.

Lani decembra sta bralkam in bralcem glasila v intervjuju zaupali, da sta se odločili za šolanje na mednarodni cirkuški šoli Salto na Portugalskem. Medtem sta šolanje zaključili. Je izpolnilo vajina pričakovanja?

Tako je, v lanskem letu sva se za pol leta odločili zapustiti Slovenijo, saj sva si želeli pridobiti čim več znanja na področju zračnih disciplin. Šolanje je bilo nekaj povsem drugega, kot sva bili do tedaj

navajeni, saj sva treningom in nadgrajevanju znanja posvetili več kot 7 ur dnevno. Učili sva se različnih spretnosti, od akrobatike in trampulina, do plesa (balet in sodobni ples), kondicijskih treningov ter svoje glavne discipline aerial straps (leteči trakovi). Šolanje je bilo nekaj, kar

si še pol leta pred odhodom nisva mogli predstavljati, da se bo uresničilo. Izkušnja je bila nekaj nepozabnega in sva se iz nje ogromno naučile. Šola od tebe zahteva veliko discipline in napora. Pričakovali sva veliko fizične utrujenosti, a sva sčasoma ugotovili, da se je najino telo adaptiralo oz. prilagodilo in sva postajali fizično močnejši. Nasprotno pa nisva pričakovali takšne mentalne utrujenosti. Kot vsak športnik ne moreš vsakodnevno biti 100 % in ni vsak dan dober dan, ravno to se je odražalo na najinih treningih. Včasih, ko sva imeli slab dan ali sva bili sesuti, nemotivirani in brez energije, sva tudi jokali. A to je bilo na šoli nekaj povsem normalnega. Misli, da naju je šola s tem utrdila in nama pokazala, da moraš tudi v najslabših trenutkih in dneh brez energije vztrajati.

Med bivanjem na Portugalskem sta se odločili še za eno veliko stvar, in

sicer sta se udeležili šova Portugalska ima talent. Kako je prišlo do odločitve, da se še v tretje preizkusita na tovrstnem šovu?

Med šolanjem na Portugalskem sva veliko objavljali na socialnih omrežjih, kako napredujemo in česa vse se učiva v šoli. Tako naju je opazila ena izmed zaposlenih v šovu, ki je iskala nove in nenavadne talente, s katerimi bi v šovu prikazali nekaj novega, zanimivega in predvsem edinstvenega. Z njo sva opravili kratek predstavni klic, kjer naju je povabila k sodelovanju v šovu. Povabilo se nama je zdelo odlična priložnost, da pokaževa, česa vse sva se v šoli naučili in kako sva v zadnjem letu napredovali.

Kako se je izkušnja na Portugalskem razlikovala od nastopov na slovenskih in hrvaških talentih?

Vsak šov je poseben in zase edinstven. Izpostavili bi eno pomembno razliko, ki je močno vplivala na najin nastop, in sicer da sva vedeli, kako celoten šov poteka, zato sva sami postavljali pogoje, kaj si želiva (od scene, do kostumov, glasbe itd.). Ena izmed razlik je tudi ta, da te že za avdicijski nastop uredijo – pričesko, make up, obleke. Poleg tega pa Portugalci velikokrat spregledajo uro in te pustijo čakati v nevednosti, kdaj boš nastopil, kdaj boš imel vajo in kakšen je celoten urnik priprav. Na vajah sva včasih bili vse od jutranjih ur do poznih večerov, ko sva zadnji zapuščali studio, saj sva imeli dodatne vaje zaradi težav z opremo. Vendar sva bili ob koncu šova izredno zadovoljni z nastopi in s tem kar sva uspeli prikazati.

Sta po šolanju vajin nastop osvežili s kakšnim novim trikom?

Najin nastop na talentih sva osvežili s povsem novim trikom, ki je do sedaj najnevarnejši, izredno zahteven in tudi boleč. Pri izvedbi tega trika gre za visoko stopnjo zaupanja, in sicer ko se Tinkara spusti na glavo, jo mora Eva z eno roko ujeti zgolj za eno nogo. Trik sva izvedli 5 metrov nad tlemi. Pritisk in strah pred izvedbo je bil neprimerljivo višji v primerjavi z ostalimi. Pred nastopom sva ga pravilno izvedli le petkrat, kar je bilo še toliko bolj zastrašujoče. Gledalce in žirijo sva s tem pustili odprtih ust, a hkrati tudi navdušene. Svoje nastope v Sloveniji pa sva nadgradile predvsem v plesnem delu in izražanju, saj sva v času šolanja v plesu naredile velik korak naprej. Na žalost še nisva imeli priložnosti pokazati najine nove discipline 'aerial strapsov', ki je pri nas še nepoznana in tudi še ni bila videna. Iščeva priložnost, da nama bo omogočeno prikazati to še ne videno disciplino tudi v Sloveniji pred domačo publiko. S tem bi prikazali nekaj edinstvenega, diha jemajočega in še bolj spektakularnega.

Maja sta zaključili svojo zgodbo na Portugalskem in se vrnili v Slovenijo. Kako sta preživeli poletje? Je prišel po šolanju na vrsto počitek ali sta ga preživeli delovno?

Poletje je bilo zelo pestro – od nastopov do zasluženega počitka. Nastopali sva po različnih dogodkih po Sloveniji, eden večjih je bil Odbito na Ljubljani. Ta projekt je bil nekaj posebnega in novega, saj sva prvič nastopali tako visoko – kar 17 metrov nad Ljubljano! Najin krog in drog so vpeli na žerjal, ki je visel nad reko ter naju dvigal gor in dol. Priznava, da je bil to prvi nastop, kjer je bilo prisotnega malo več strahu in veliko več adrenalina kot ponavadi. Za konec poletja pa sva se s prijatelji podali na tritedensko potovanje po Tajski in Indoneziji, kjer sva napolnili baterije za nove projekte.

Tudi v jeseni ne počivata. Predstavili sta prvi program gibljivosti, odpirata svoj studio v Novi Gorici. Kaj nam lahko povesta o projektih, ki so pred vama?

Tako je, nikoli ne počivava. Za najin prvi online program sva se združili s profi-

lom Kineasyology, katerega del je tudi Eva. Naš program gibljivosti smo skupaj zasnovale na podlagi kineziološkega znanja in znanstveno podkrepljenih teorij ter na drugi strani praktičnega znanja, ki sva ga pridobili na cirkuški šoli. S programom ne dosežemo le boljše gibljivosti, ampak smo se osredotočile tudi na mentalno zdravje in vključuje razne dihalne vaje, meditacije, afirmacije in ostale tehnike sproščanja. Program je dostopen preko najine spletne strani.

Drugi, še večji projekt pa je povezan z najino dolgoletno željo. Odpirava prvi pole dance in aerial dance studio v Novi Gorici, kjer bova najino znanje predajali naprej. V studiu bova učili ples ob drogu in ostale zračne akrobacije: ples na krogu, svili in na letečem drogu. Dolgo časa sva iskali pravi prostor in sva skoraj že obupali, za tem pa se je nepričakovano pojavila priložnost, ki sva jo nemudoma izkoristili. Tako z decembrom vabiva vse otroke in odrasle, ki bi si želeli preizkusiti nekaj novega, da se nama pridružijo. Za trening ne potrebujete nobenega predznanja (moč, gibljivost itd.), ampak je potrebna le želja, s katero bomo skupaj dosegli kar se zdi nemogoče.

Eva in Tinkara, najlepša hvala za pogovor. Želimo vama obilo uspehov na vajini poti.

Evropski teden mobilnosti

Z učenci 9. a smo obeležili evropski teden mobilnosti. Med drugim smo se pogovarjali o tem, kako bi trajnostno mobilnost spodbudili tudi v občini Komen.

Tako je nastalo pismo županu. V Burji ga objavljamo predvsem z namenom, da javnost seznanimo, da na naši šoli učitelji pri učencih krepimo zavest o pri-

padnosti domačemu kraju, o spoštovanju okolice, narave in jih spodbujamo k aktivnemu državljanstvu.

Zadeva: Prošnja za pomoč pri spodbujanju trajnostne mobilnosti

Spoštovani g. župan,

smo učenci 9. a OŠ Komen. Pišemo Vam v zvezi s spodbujanjem trajnostne mobilnosti. Hkrati pa je za nas to tudi vaja za tvorjenje uradne prošnje, katere zgradbo se učimo pri pouku slovenščine. Ker si želimo, da naše učenje poteka preko praktičnih primerov in je čim bolj povezano z življenjem ter razmerami, v katerih živimo, smo prišli na idejo, da Vam napišemo nekaj idej za spodbujanje trajnostne mobilnosti v Občini Komen. Hkrati pa Vas prosimo, da bi bile naše ideje uslišane in uresničene v čim večji meri.

Predlagamo, da bi v Občini Komen uvedli vikend popolnega kolesarstva. Tako bi spodbujali mlajše in starejše ljudi k trajnostni mobilnosti, saj bi v projekt vključili vse občane in občanke ter kolesarske navdušence iz krajev izven občine. Kolesarili bi vse vikende v oktobru. Kolesarili bi na različne vrhove v okolici Komna. Začeli bi na placu v Komnu. Najprej bi odšli na Sveto Katarino, ostale dneve pa bi si z obiskovalci izbrali vrh, na katerega bi skupaj kolesarili. Na koncu vsakega kolesarskega podviga bi bila pogostitev ter različne igre z različnimi nagradami.

Ljubiteljem kolesarstva bi lahko pripravili eno prekrasno etapo po Krasu. Štartali bi v Komnu, potem pa bi pot nadaljevala mimo kraških zanimivosti in končala se bi v Štanjelu, kjer bi kolesarje okrepčali s tradicionalnimi kraškimi jedmi. Kolesarji bi si lahko ogledali še turistične zanimivosti v Štanjelu. Sploh pa bi bilo odlično, če bi po celotni občini Komen uredili kolesarske steze ter očistili druge makadamske poti, s katerimi se bi povezovalo več vasi znotraj občine. V Komnu in Štanjelu pa bi bile tudi kolesarnice z možnostjo izposoje koles.

Prispevek k trajnostni mobilnosti vidimo tudi v električnih skirojih, ki bi se polnili na sončno energijo, ki je okolju prijazna. Naslednja ideja je povezana z organizacijo t. i. tedna varstva okolja, v katerem bi prebivalci naše občine cel teden uporabljali vozila, ki ne potrebujejo goriva in elektrike. Vključen bi bil maraton s kolesi, tekom in hojo. Udeleženci bi imeli naročeno kosilo.

Kot veste, je naša generacija usmerjena predvsem v življenje preko spleta, zato smo si za letošnji teden mobilnosti zamislili nekakšno aplikacijo na to tematiko. Predlagamo, da bi ustvarili aplikacijo, v katero bi vnašali vsakodnevno gibanje. Med občani bi prišlo do tekmovalnega vzdušja in le-to bi spodbujalo ljudi, da se vsakodnevno gibajo. Če se ne bi vsakodnevno gibal, bi aplikacija preko sporočila opomnila uporabnika, da se še ni dovolj razgibal. Za nastanek aplikacije bi poskrbeli prostovoljni programerji.

To je le nekaj naših idej. Že vnaprej se vam zahvaljujemo, ker ste nam prisluhnili in ste pripravljeni na sodelovanje z nami. V upanju, da boste pomagali pri uresnitvi idej v čim večji meri, Vas prav lepo pozdravljamo.

Učenci 9. a OŠ Komen in mentorica Martina Štrancar, prof.

Nikoli ne reci, da te je strah

Vsak človek stremi k želji po uresničevanju svojih sanj. Vsak človek ima sanje in željo, kako bi čim bolj in koristno preživel svoje življenje. In mislim, da si prav vsi želimo, da bi na koncu v življenju počeli to, kar bi sami hoteli, in da nas pri tem nihče ne bi oviral.

Prav tako tudi Samia, ki je glavna književna oseba iz zgodbe, ki sem jo prebrala (knjiga Nikoli ne reci, da te je strah avtorja Giuseppeja Catozzelle), stremi k temu, da bi nekega dne uresničila svoje sanje, da bi postala slavna atletinja. Samia je Somalsko dekle, ki s svojo družino

živi v Mogadišu. Je temnopolte srednje velike in drobne postave, rjavih oči in rjavih las. Običajno je oblečena v prevelika in ponošena oblačila svojih starejših sester in bratov. Njen najljubši predmet je tekaški trak, ki ji ga je za rojstni dan podaril njen oče. Samia se po mojem mnenju

zelo hitro odloča o pomembnih stvareh v njenem življenju. Mogoče celo malo prehitro in bi se o nekaterih stvareh lahko pogovorila s svojo družino. Na primer, ko se nekega jutra kar naenkrat odloči, da se bo zaradi svojih sanj preselila v Adis Abebo. (Ko je telefonirala Američanki Teresi, ji je povedala: »Odločila sem se, da grem s tabo v Adis Abebo.«) Takrat je bilo njeni mami zelo hudo da je odšla, saj je v Somaliji divjala državljanska vojna. Samia je tudi zelo neučakana in vztrajna. Ko končno prispe v Adis Abebo, še ne more začeti s treningi na igrišču, saj z njo ne prispejo vsi dokumenti. (»Vztrajala sem. Ne more se vendar končati tako, nemogoče je pričakovati, da bom s treningom začela šele čez več mesecev,« se je jezila na trenerja.) Zato se čez čas pogumno odpravi na pot proti Tripolisu. Zbežala je iz Adis Abebe in s tem tvegala tudi svoje življenje.

Skozi zgodbo spremljamo Samiinih zadnjih 13 let življenja. S svojim najboljšim prijateljem Alijem se že pri osmih letih odpravita na prvo tekaško tekmo, kjer Samia prvič zmaga. Ali nato postane njen trener in jo začne trenirati, dokler se vojne razmere v Somaliji ne zaostrijo in ju za vedno ločijo. Takrat tudi umre Samiin oče, saj ga nekdo tragično zabode sredi tržnice. Od takrat se Samia ne želi ukvarjati z nobeno drugo stvarjo kot samo s tekom. Leta 2008 se udeleži

olimpijskih iger v Pekingu, kjer ne doseže nobenega uspešnega rezultata, zato se odloči za njen naslednji cilj -- olimpijske igre v Londonu leta 2012. Nato se preseli v Adis Abebo v Etiopijo, kjer ne gre vse po načrtih, saj njeni dokumenti ne prispejo skupaj z njo, zato se zavlečejo začetki treninga. Samia se odloči zbežati iz Adis Abebe na Finsko k svoji sestri Hodan, ki se je prav tako leta nazaj odločila, da bo sledila svojim sanjam in si ustvarila boljše življenje. Samia se na pot odpravi s tihotapci migrantov, ki naj bi jih pripeljali do Tripolisa v Libiji in potem čez sredozemsko morje v Italijo. Vendar se na poti srečuje z velikimi težavami, pot jo spravi tudi na rob življenja in na koncu na poti čez Sredozemsko morje tudi v smrt.

Nikoli ne reci, da te je strah je biografski roman, ki opisuje življenje Samie Yusuf Omar. Zgodbo o Samii je avtor knjige Giuseppe Catozzella odkril leta 2012 v Lamuju v Keniji, ko so o njej poročali na poročilih po televiziji, in ga je zelo prizadela. Ko se je vrnil v Italijo, je o tem prebral tudi v njihovem javnem časopisu. Nato je sklenil, da bo napisal zgodbo o Samiinem tragičnem življenju. Obiskal je njeno sestro Hodan na Finskem in po dolgih intervjujih in pogovorih je izšel biografski roman z naslovom Nikoli ne reci, da te je strah.

Sprva ta zgodba ni najbolje pritegnila moje pozornosti. Na začetku se mi je

zdelo dolgočasna in nezanimiva. Bolj ko pa se je bližal konec, bolj so postajale stvari zanimive. Najbolj zanimivo mi je bilo, ko je Samia potovala proti Tripolisu. Kaj vse je morala preživeti na poti do zelenega cilja, je bilo skoraj nepredstavljivo. Ko sem na koncu v opombi prebrala, da je zgodba pravzaprav biografska, me je vse še toliko bolj šokiralo.

Ne morem reči, da mi je bila zgodba zelo všeč, saj pretežno govori o vojni, trpljenju in migrantih, ki bežijo v upanju na boljše življenje. Kljub temu se mi je najboljši del zdel takrat, ko Samia izve, da bo postala teta in da bo njena starejša sestra rodila hčer. To je del zgodbe, v katerem je Samia najbolj srečna. To knjigo bi gotovo priporočala komu, ki ima morda občutek, da sanj ni mogoče uresničiti in da se nima smisla boriti zanje, saj bi skozi knjigo lahko spoznal, da to ne drži in da se nikoli ne smeš predati. To je moja prva prebrana knjiga avtorja Giuseppeja Catozzelle in ne vem, ali bi se odločila za še kakšno. V tej knjigi namreč uporablja nekatere somalske izraze, ki jih je morda malo težje razumeti. Iz Samiine zgodbe sem se naučila, da se nikoli ne smeš nehati boriti za svoje sanje in da moraš ostati pogumen. Tako kot je Samia svoji sestri pisala in jo bodrila na njeni poti.

Besedilo: Neža Fakin, 9. a

Evropski teden športa obeležili s tremi pohodi

Na šoli smo v okviru evropskega tedna športa, ki poteka med 23. in 30. septembrom, organizirali več športnih

dogodkov. Učenci predmetne stopnje so skupaj s športnimi pedagoginjami in spremljevalci opravili tri pohode.

V petek, 23. septembra, ko praznujemo tudi dan slovenskega športa, sta se oba 6. razreda odpravila na Trstelj. Pohod so začeli pred šolo, nadaljevali skozi gozd

Draga, vas Sveto, po makadamski poti do Lipe in naprej do Trstelja. Po isti poti so se vrnili v šolo.

Učenke in učenci devetih razredov so se v sredo, 5. oktobra, podali na Vremščico. Na vrhu so si poleg lepih razgledov ogledali tudi cerkvico sv. Urbana.

Naslednjo sredo, 12. oktobra, so svoj pohod opravili tudi učenci in učenke sedmih razredov. Ti so se povzpeli še na tretji primorski hrib, in sicer so razglede občudovali s Slavnika.

Besedilo in foto: športne pedagoginje in spremljevalci

13. november – mednarodni dan prijaznosti

Leta 1998 je bila podpisana deklaracija o prijaznosti. Prve države, ki so začele obeleževati MEDNARODNI DAN PRIJAZNOSTI, so bile Kanada, ZDA in Singapur. Vsako leto se na ta dan poudarja potrebo po preprostih dejanjih, s katerimi polepšamo življenje drug drugemu.

Uradni ambasador prvega organiziranega dneva prijaznosti pri nas je društvo Humanitarček, ki od junija 2016 po Sloveniji aktivno širi projekt Naključna prijaznost. Uradna skladba za ta dan pa nosi naslov Lep dan. Odstopila jo je skupina Oktober.

Mednarodnemu dnevu prijaznosti smo se letos prvič pridružili tudi na Osnovni šoli Komen.

Učenci so razmišljali, kako so lahko prijazni do sebe: da znajo oprostiti sebi in drugim, da skrbijo za svoje zdravje in telo, da si vzamejo čas zase in za svoje

dobro počutje, da se znajo sprejemati z vsemi napakami in pomanjkljivosti, da se smejejo, so pozitivni, da znajo reči ne slabim navadam in slabim ljudem ...

Kaj pa prijaznost do drugih? Povedali so zanimive ideje: da se zahvališ, poveš lepo besedo, pozdraviš, deliš stvari, sodeluješ, prijazno gledaš, se nasmehneš, prisluhneš drugemu, se rokuješ, pomagaš, deliš objeme in nasmeh, potrepjaš sošolca po rami ... Spoznali so, da so prijazna dejanja nekaj, česar smo vsi zmožni, ter da je prijaznost nalezljiva.

Izvedli smo tudi različne dejavnosti:

- V Komnu in v Štanjelu so mlajši učenci risali vesele obraze, ki so zadaj nosili prijazno misel ali željo. Le-te so si izmenjali in z veseljem prebirali zapise ter ugotavljali, kdo jim je obrazek namenil.
- Tutorji -- sedmošolci so prijetno presenetili drugošolce. Obdarili so jih z zvezdicami, na katere lahko postavijo različna pozitivna sporočila.
- Na podružnični šoli v Štanjelu so učen-

ci izdelovali kamenčke prijaznosti. Mimoidoče so nagovarjali v vetrolovu šole, v grajskem vrtu in v mesnici Tošč. Učenci so preko svojih dejanj dokazali, da jim prijaznost res veliko pomeni.

- Prvošolci v Komnu pa so kamenčke prijaznosti postavljali po Komnu in jih delili mimoidočim.
- Tudi pri urah angleščine so bili najmlajši učenci ustvarjalni. Prijazne besede so spoznavali v tujem jeziku.
- V Kosovelovi knjižnici v Komnu so obiskovalci lahko izbirali med obrazki s prijazno mislijo, bralnimi kazalkami ali kamenčki prijaznosti.
- Tudi učiteljem in ostalim delavcem šole smo pričarali nasmeh s presenečenjem na vetrobranskih steklih njihovih avtomobilov.

Iz srca hvala vsem sodelavkam na šoli in zunanjim sodelavcem, ki so pristopili k temu projektu, ter vsem učenkam in učencem, ki so nam pomagali.

Širili smo nasmeh, širili smo prijazne besede, upamo, da smo marsikoga presenetili in mu polepšali dan -- širili smo PRIJAZNOST.

Naj bo prijaznost v nas prav vsak dan, saj nas nič ne stane, a čudežno deluje.

Besedilo: Tanja Spačal
Foto: Helena Vuksanović, Dunja Peric,
Mirjana Trampuž Luin, Tanja Spačal

Tu sem doma - osmič

Pred dobrimi trinajstimi leti, natančneje 9. oktobra 2009, smo v telovadnici OŠ Komen organizirali 1. dobrodelni koncert s pomenljivim naslovom Tu sem doma. Prireditev v popolnoma napolnjenem šolskem prostoru je v nastopu združila učence, učitelje in povabljene nastopajoče goste. Prireditev je bila zelo uspešna, mogoče malce manj v finančnem izkupičku, zato pa tem bolj v uresničitvi ideje, da s sodelovanjem ponudimo skupnosti nov kulturni dogodek. Prvotna ideja, da se tak koncert realizira vsaki dve leti, vmes pa organiziramo Miklavžev sejem, se je obdržala do kriznega kovidnega leta, ko smo tik pred zaprtjem družbe, organizirali koncert z legendarnimi Čuki. Ti so, skupaj z nastopajočimi, ogreli srca vseh obiskovalcev, nato pa je sledila skoraj triletna odsotnost družabnih dogodkov.

In prav zato so bile priprave na letošnji dobrodelni koncert skrbno načrtovane in pravočasno planirane. Na veliko zadovoljstvo organizatoric, zlasti zborovodki-

nje Andreje, so se vabilu na nastop odzvali prav vsi povabljeni. Žal je v zadnjem trenutku udeležbo odpovedala Tinkara Kovač, ki so jo obveznosti popeljale na drug konec Slovenije, bolezen pa je preprečila nastop Dua akustik. Zato pa so bili na prvi decembrski petek z nami: Vipavski tamburaši, Erna Stantič, Plesni klub ADC, Plesna skupina Be Funky, kantavtor Boštjan Pertinač in Mojca Štoka ter legendarna skupina Avtomobili.

Po šolski himni so uvod v tradicionalni dogodek opravili kar združeni pevski zbori šole, v katerih poje kar 1/3 vseh učencev, ob spremljavi Vipavskih tamburašev. In nič ni lepšega, kot videti in prisluhniti učencem od 1. do 9. razreda, ki ubrano ogrejejo srca vseh prisotnih.

Med plesno-pevskimi nastopi so program povezovali člani recitatorskega krožka. Za zaključek pa so prisotne, kot vedno, navdušili delavci šole z Avsenikovo Ne prižigaj luči ter Šiferjevo Za prijatelje.

Obiskovalci prireditve pa so bili tokrat

deležni posebne pozornosti. Učenci so s prizadevnimi mentoricami ob mednarodnem dnevu prijaznosti pripravili posebna darilca, kamenčke prijaznosti. Tako malo je potrebno, da nekomu posvetiš trenutek, polepšaš dan!

Po zahvalah vsem nastopajočim in sponzorjem je zaključne misli ob skorajšnji upokojitvi prisotnim namenila dolgoletna ravnateljica šole. Ob tem je izpostavila tudi prav poseben dogodek: popoldne sta, z ravnateljico šole iz pobratene občine Kungota ga. Zdenko Keuc, podpisali pismo o sodelovanju in prijateljstvu med kolektivoma obeh šol. Formalna izjava pomeni tudi osnovo za izvajanje aktivnosti na pedagoškem, kulturnem in športnem področju.

Posebno presenečenje pa so ravnateljici pripravili učenci. V imenu vseh sta se ji z ganljivim govorom, prelepim šopkom in grafiko zahvalili predsednica in podpredsednica šolske skupnosti učencev.

Naj še dolgo živi ideja o sodelovanju na šoli, med šolama, med občani.

Ko pride tisti čas ...

Po petnajstih letih in šestih mesecih ravnateljstva je prišel čas, da zapustim šolo in se poslovim od srčnih sodelavcev, mladostno razigranih učencev, sodelujočih staršev ter prijateljev, ki so se spleta z lepim številom krajanov.

Navada je, da se po končanem obdobju opravi inventura. Ko s ponosom pogledam nazaj, vidim šolo, ki je prepoznavna v slovenskem prostoru, vidim šolo, ki jo poznajo tudi marsikje v tujini.

Če bi želela izpostaviti tisto najpomembnejše, kar smo s sodelavci, starši ter ustanoviteljico ustvarili v vseh teh letih, bi imela veliko težavo. S smelo vizijo ter

močjo in pogumom smo počasi uvedli vrsto sprememb in tako lahko zagotovim, da zapuščam prostorsko urejeno šolo, v odlični pedagoški kondiciji.

Naj najprej izpostavim kolektiv, ki vse od najvišje naslovljenega strokovnega delavca, do kuharskega, administrativnega osebja, hišnika in čistilk z vso strokovnostjo, odgovornostjo, pripadnostjo in prizadevnostjo opravlja svoje poslanstvo in tako omogoča slehernemu učencu, da živi v urejenem, varnem okolju in lahko razvije vse svoje potenciale in interese. Z osebnim zgledom prenašamo vrednote poštenja, sodelovanja, delavnosti na učence,

državljane sedanjosti in prihodnosti.

Z odločnimi, strokovno premišljenimi ukrepi nam je zelo hitro uspelo udejanjiti obljubo, da bodo vsi učenci občine Komenu obvezno izobraževanje zaključili v komenski šoli. Tako že dolga leta učenci s podružnice nadaljujejo šolanje na centralni šoli. Z večanjem števila oddelkov so se nato pojavile nove zaposlitve in kolektiv je, ob izkušnjah in modrosti starejših sodelavcev, dobil nov zagon ob svežih idejah in znanju mlajših kolegov. Pogumno smo tako vstopali v nacionalne in mednarodne projekte in prav slednji so omogočili lepemu številu učencev in učiteljev

Besedilo: Nives Cek
Foto: arhiv osnovne šole

učilnica, knjižnica je svoje domovanje dobila v prostoru, ki je bil predviden za zbornico. Zraven knjižnice je nastala tehnična učilnica, z zaprtjem prostora na hodniku pa je tam nastal lep prostor za individualno delo. Na obeh šolskih lokacijah sta preureditev doživeli gospodinjski učilnici, na centralni šoli pa tudi računalniška učilnica.

Učitelji so s povečano zbornico na računalne pisarne dobili dovolj velik prostor za svoje delo, v neopremljenem delu nadstropja pa so nastale tri manjše pisarne, kjer svoje delo opravljajo pomočnica ravnateljice, ravnateljica in tajnica. Zaposleni so že pred leti dobili tudi popolnoma prenovljene sanitarije.

Z večanjem števila učencev s posebnimi potrebami se je povečala tudi potreba

po dodatnih prostorih. Tako se je v delu knjižnice na centralni šoli uredil prostori prostor za individualno delo, s predelno steno pa je svoj prostorček v sicer radijski sobi dobila tudi logopedinja.

V koronskem letu je prišla na vrsto za preureditev tudi knjižnica. Z novo postavitevijo, novim pultom, klopmi in zares udobnimi stoli je tako danes prostor širjenja znanja, koristnega preživljanja prostega časa ali zgolj prijetna tiha klepetalnica.

Največjo pridobitev, na katero smo čakali več kot desetletje, predstavlja lani dograjena sodobna šolska kuhinja, ki jo je v celoti financirala in izvedbo vodila Občina Komen. Slednja je tudi poskrbela, da so letos učenci 1. septembra dobili prenovljene sanitarije v pritličju, kjer je dodaten

prostor tudi za invalide.

Spoštovani!

Naj tale sprehod po obdobju, ki v življenju posameznika pomeni čas od rojstva do zaključka obveznega izobraževanja, zaključim z zahvalo vsem svojim predhodnikom, vsem bivšim in sedanjim sodelavcem, vsem staršem, bivšim in sedanjemu županu. Hvala vsem, da sem lahko bila del zgodbe o uspehu, hvala, da smo skupaj gradili odlično šolo, ki je učencem nudila varno in spodbudno učno okolje in jih opremila z znanjem, spretnostmi in vrednotami za bodoče življenje.

Z zadovoljstvom, ki ga lahko nudi dobro opravljeno delo, zapuščam šolo, vsem želim obilo sreče ter vam kličem: Na svidenje, Komen.

Besedilo: Nives Cek, ravnateljica v odhodu

Od leta 2022 se na šoli Komen poslavljamo z zadovoljstvom, da smo kljub covidu-19, nemirnim in razgibanim časom uspeli izpolnjevati svoje poslanstvo. Od njega se poslavljamo s pomembno pridobitvijo naravoslovne učilnice ob šoli v Komnu in v Štanjelu, prenovljenimi sanitarijami in vrsto drobnih izboljšav ter se ob tem zahvaljujemo staršem in ustanoviteljici.

Veselimo se uspehov učencev in smelo sledimo zastavljeni viziji.

Hvala vsem, ki cenite naše delo in nas v dobrem podpirate.

Ob novem letu želimo vsem, da bi znali sebi, bližnjim, predvsem pa vsem potrebnim pošiljati »sončne« žarke, ki naj osvetlujejo naše misli in grejejo naša srca. Saj, kot pravi kraški pesnik:

*Še veliko sonca naj se tu razlije,
v delu in radosti duše naj presije,
naj v zlato bi zarja potopila krila,
naše črne dneve z zlatom presvetlila.*

(Srečko Kosovel)

Svetlih misli, dobrega zdravja, iskrene in prijazne bližine želimo v letu 2023.

Naj bo srčno in srečno!

Nives Cek s sodelavkami in sodelavci ter učenkami in učenci OŠ Komen

V NAŠI GALAKSIJI

Živim nekje, kjer je veliko barv,
kjer imam veliko prijateljev
in je tema ponoči in
dan podnevi.
Tam je veliko občutkov,
neskončnosti in lepote,
a največ je ljubezni.
V vesolju je malo drugače –
je zelo veliko in ima veliko barv,
planetov in vesoljcev.
Važno je,
da nam je vsem lepo.

Lana Kavčič, 5. a

VESOLJE

Vesolje je svet planetov,
a moje srce je kot sonce neskončnih
svetov.
Odpravimo se v vesolje,
v neskončnost zvezd,
da najdemo kraj, kjer nam zasije dlan.

Zarja Ščuka, 5. a

JAZ

Misli v meni,
planeti srca,
verzi zeleni
na koncu morja.
Življenje je sreča,
veselje in smeh,
a v obširnem življenju
je tudi kakšen greh.
Kot galaksija
so misli v tebi –
neskončna unija ...
In tako se je pesem zaključila.

Ime in priimek avtorja:
Maks Jakob Erženičnik, 4. a

Dogajanje v Vrtcu Komen ...

Teden otroka

V tednu od 3.–7. oktobra smo obeležili teden otroka, katerega osrednja tema je bila Skupaj se imamo dobro. V vrtcu Komen so tako otroci kot mi odrasli razigrano ter aktivno uživali v različnih dejavnostih. Obiskala sta nas harmonikaša Anže Počkar in Andraž Prelec, ki sta z njuno pozitivno energijo in glasbo naredila pravo vrtčevsko veselico. Obiskal nas je tudi Poskokec, ki nam je pripravil poligon, ter učenci prvega razreda OŠ Komen, s katerimi smo se celo dopoldne igrali. Imeli smo tudi ustvarjalni dopoldan ter Dan odprtih igralnic, kjer je vsaka skupina pripravila gibalno dejavnost.

V vrtcu smo bili zelo sproščeni, razigrani in igrivi. Igra ima za otroka velik pomen, saj razvija domišljijo, spleta nova prijateljstva in nas povezuje.

Besedilo: Vanesa Turk

19. oktober – FIT dan

V sredo, 19. oktobra, smo v enoti Komen obeležili FIT dan. Cilj je razvijati in ustvarjati učenje skozi gibanje in gibanje skozi igro.

Vsaka skupina si je izbrala predstavljeno FAM (fit aktivno metodo) ter jo prilagodila starosti otrok. Fit aktivna metoda je oblika učenja v gibanju, ki otroku zagotavlja visoko stopnjo koncentracije, osredotočenosti in notranje motivacije za učenje.

V skupinah »Žabice«, »Metuljčki« in »Lisičke« so izvedli FAM SMETNJAK, kjer so

otroci s pomočjo prenašanja žogic in kep iz časopisnega papirja v smetnjak spoznavali živali. V skupini »Žogice« so otroci s pomočjo FAM POŠTNI NABIRALNIK postali poštarji in z različnimi oblikami gibanja dostavljali pošto s čustvi v ustrezen poštni nabiralnik. Pri »Zajčkih« pa so s FAM SLEPI utrjevali pojme o jeseni. Prav posebno vzdušje pa nam je seveda pričarala FIT himna, ki se je predvajala v vrtcu skozi cel dopoldan.

Besedilo: Vanesa Turk

Foto: arhiv enote Komen

Tradicionalni slovenski zajtrk

Tradicionalen slovenski zajtrk obeležujemo ob dnevu slovenske hrane vsak tretji petek v novembru, tokrat 18. Njegov namen je pomagati pri osveščanju

in predajanju ključnih sporočil. Slogan letošnjega tradicionalnega zajtrka se je glasil Zajtrk z mlekom – super dan. Da bi otrokom še bolj približali tradicional-

ni slovenski zajtrk, smo v goste povabili našo nekdanjo sodelavko, go. Silvo Vrtovec, ki nam je povedala, da so nekoč mleko dobili tako, da so zjutraj in zvečer kravo pomolzli in mleko prekuhali. Mleko so pili s pravim kakavom, katerega so morali kar nekaj časa kuhati. Iz smetane, ki je nastala pri kuhanju mleka, pa so pripravili maslo. Tako je s seboj prinesla maslo, ki ga je sama naredila, ter domač kruh. Otroci so z veseljem poskusili. S seboj pa je imela tudi polno košaro jabolk, med in orehe. Na koncu nas je posladkala s piškoti, narejenimi izpod njenih pridnih rok. Iz srca se ji zahvaljujemo in vabimo, da nas še kdaj obišče, predvsem pa ji želimo vse dobro.

Besedilo in foto: Karmen Pipan

Srečna hiška v Vrtcu Komen

V mesecu novembru smo se ob pravlji- ci Srečna hiška, ki je na Kras pripotovala s Koroške, pogovarjali o vrednotah, ki jih imamo v družini in v vrtcu.

»Za devetimi gorami in velikimi drevesi je vas, ki ima sedem hribčkov in na vsakem hribčku stoji hiška. Hiške imajo vse, kar imajo hiše. Okna, vrata, streho, dimnik ... In še nekaj več.

Vse, razen ene!

Prva hiška je polna veselja, druga poš- tenosti, tretja delavnosti, četrta ustvarjal- nosti, peta poguma, šesta zdravja. Sedma hiška pa je prazna.«

(Suzana Seidl)

Vrednota je nekaj vrednega, nekaj, kar nas bogati tako doma kot v vrtcu. Ravno pri slednjem pa si prizadevamo vrednote posredovati z zgledom in moralnim pre- sojanjem. Otroci v predšolskem obdobju so sposobni razumeti, kaj vrednota pome- ni, še posebej razumejo vrednoto pri- jaznega vedenja. Ob upoštevanju tega dejstva, se moramo odrasli še posebej

potruditi, da otroci ohranijo to sporoči- lo za kasnejša odločanja v življenju. Od- rasli pa jim moramo z našimi dejanji in njim razumljivo razlago posredovati tiste vrednote, ki jim bodo pri tem pomaga- le. Pri vsem tem je ključna potrpežljivost staršev, doslednost vzgojiteljev in predstavitev vsebin na zabaven, nevsiljiv in izkustven način.

V oddelku Žogice smo se v tem času veliko pogovarjali o vrednotah, ki so bile predstavljene v pravlji Srečna hiška. Med seboj smo si delili doživetja in razmišljanja. Otroci so po vsem tem tudi

ustvarjali svoje srečne hiške, nekateri so jih pobarvali s pisanimi barvami, drugi so jih pustili prazne. Vsak je svojo hiško ustvaril s svojo unikatnostjo. Najlepše pa so nastale tiste, ki smo jih ustvarili skupaj, kjer je vsak prispeval svoj del. Nastale so čudovite hiške različnosti in sodelovanja med nami. Živimo na različnih krajih. V vseh vrstah domov. V različnih družinah. Vsak v svoji srečni hiški, kjer je vsak od nas drugačen. Vsi pa smo čudoviti. In skupaj si delimo naš čas. Trudimo se, da smo lahko vsak dan v srečni hiški, bodisi doma ali v vrtcu.

Spoznali smo, da kjer seješ ljubezen, zraste veselje, da je poštenje v našem vsakdanu pomembna vrlina velikih in majhnih ljudi. Da je pogumen tisti, ki ve, česa se mu ni treba bati, da je zdravje naše največje bogastvo in da ustvarjati pomeni dvakrat živeti.

Tudi vi živite v srečni hiški?

Besedilo in foto: Tjaša Pipan

... in Vrtcu Štanjel

Obležitev jeseni z jesensko-sadnim piknikom

V štanjelskem vrtcu smo jesen pričakali s piknikom. Pripravili smo si nabodala iz sadja, ki so ga otroci prinesli od doma. Vsi iz vrtca smo se zbrali na terasi skupine Sončki. Otroci so si poljubno izbrali nare- zano sadje in pripravil sadno nabodalo. Na koncu smo še zarajali ob glasbi.

Besedilo in foto: Mojca Mozetič

Obležitev dneva slovenskega športa

V skupini Žabice domuje tudi Žabec. To je žaba, ki nas večkrat tedensko obišče in nam vedno kaj prinese. Tako je bilo tudi v petek, 23. septembra. S seboj je imel slovensko zastavo in slikico, na kateri so otroci prikazani med gibanjem. Žabec nam je razložil, zakaj nam je to prinesel. Zanimalo ga je, če poznamo kakšen šport. Otroci so mu naštevali: nogomet, košarka, smučanje, plavanje, ples, rolka- nje, tek in rokomet. Nato smo sklenili, da si tudi sami pripravimo športni dan. Tako smo vzeli različne športne rekvizite in se odpravili na šolsko igrišče. Pripravili in

preizkusili smo se v nogometu, košarki, teku, poskokih itd. To je bil super dan slo-

venskega športa, saj smo neizmerno vsi uživali v gibanju in igri.

Besedilo in foto: Mojca Mozetič

Knjiga Juš, Bine in nevidna bitja

V oktobru nas je obiskala ga. Tina Grča, mamica dečkov Brina in Jureta, ki obiskujeta naš vrtec. Med obdobjem korone je

napisala knjigo z naslovom Juš, Bine in nevidna bitja, in jo je želela predstaviti otrokom iz vrtca. Ilustracije so delo očeta

dečkov Brina in Jureta, g. Matije Cipuriča. Namen predstavitve knjige je bil ozavešiti otroke, kdaj si umivamo roke, in jih spodbuditi k pravilnemu umivanju rok. Gospa Tina je ob velikih, pristrčnih ilustracijah pripovedovala zgodbo, nato pa nam na zanimiv način prikazala, kje vse najdemo mikroorganizme in kako se le ti prenašajo iz rok na kocke, na mizo, na usta, na prijatelja. Pokazala nam je, kako se roke pravilno umije, in skupaj z njo smo večkrat ponovili celoten postopek. Otroci so jo z velikim zanimanjem poslušali in z njo ves čas sodelovali.

Gospa Tini se prav lepo zahvaljujemo za njen čas, za poučno zgodbo in za podarjeni knjigi, ki sta že v naših knjižnih kotičkih.

Knjiga je izšla pri založbi Buča, kjer se jo lahko tudi naroči.

Besedilo in foto: Denis Lemut

Teden otroka – skupaj se imamo dobro!

Letošnje geslo tedna otroka je bilo Skupaj se imamo dobro. Stremeli smo k temu, da ima otrok možnost razvijati sposobnosti in načine za vzpostavljanje, vzdrževanje in uživanje v prijateljskih odnosih z enim ali več otroki. Čas, ki je za nami, nas je tega malce prikrajšal, zato smo komaj čakali, da se bomo lahko spet sproščeno med seboj družili, igrali in zabavali. V tednu otroka smo si pripravili različne dejavnosti. V družbi Poskokca smo se gibal, s prvošolci smo se zaigrali in podružili, Matijeva nona Silva nam je ob ilustracijah pripovedovala pravljico Zlatolaska in trije medvedki ter nas posladkala je s piškoti. Vitin očka Rok nam je polepšal dopoldan z glasbo, predstavil nam je klarinet in nanj zaigral.

Teden se je prehitro zavrtel in skupnega druženja je bilo konec. Res, bilo je krasno in zabavno, saj smo se skupaj imeli dobro.

Zahvaljujemo se vsem, ki ste nas obiskali in nam polepšali dopoldneve.

Besedilo in foto: Mojca Mozetič

Tradicionalni slovenski zajtrk

V petek, 17. 11. 2022, smo v vrtcu Štanjel obeležili Tradicionalni slovenski zajtrk pod sloganom »Zajtrk z mlekom – super dan!«. Čez teden so se otroci pogovarjali o slovenskem zajtrku, izdelali čebele in panj. Naši izdelki, skupaj s šolarjevimi, so krasili šolsko avlo. Na dan obeležitve pa nas je obiskal čebelar Grozdan Trobec iz Štanjela. Povedal nam je veliko zanimivih stvari o čebelah, nabiranju cvetnega prahu, kako matica postroji čebelice v panju, koliko dni živijo čebele, matica, trot, kako daleč odletijo na pašo

čebele ipd. Pokazal nam je tudi svečano in delovno obleko čebelarja ter razkazal panj. Preden smo se razšli smo prisluhnili še pesmi Čebelar.

Gospodu Trobcu se še enkrat zahvaljujemo za poučen obisk in kličemo nasvidenje.

Besedilo in foto: Mojca Mozetič

Srebrni spomini vredni zlata

Mirko (Frederick) Rener

ob 30-letnici smrti glasbenika in univerzitetnega profesorja

*»Božična noč, kako si lepa,
ko legaš na zemljo in log,
roke k molitvi zemlja sklepa,
mar čuti, da prihaja Bog?« (s. Elizabeta
Kremžar)*

*»Renerjeva Božična noč je ena najlepših
slovenskih božičnih zborovskih pesmi, brez
katere si polnočnice ali slovesne božične
maše že dolgo ne moremo predstavljati.«*

Mirko Rener je po rodu iz Štjaka. Rodil se je 5. novembra 1919 v kmečki družini očetu Francu in materi Tereziji roj. Grmek. V družini je bilo pet otrok. Poleg Mirka je poznan tudi brat Milko, publicist in kulturnik.

Po osnovni šoli, ki jo je obiskoval v domači vasi, je nadaljeval šolanje v Gorici, kjer je dokončal študij bogoslovja. V duhovnika je bil posvečen 3. junija 1943, novo mašo je obhajal v Desklah. V študentskih letih se je izkazal kot nadarjen in uspešen glasbenik. V Desklah je vodil cerkveni pevski zbor, v goriški stolnici pa je orgljal pri zahtevnejših mašah, ko je njegov profesor vodil zbor.

Prvo službeno mesto je dobil v Komnu. V kroniki, ki jo je napisal komenski dekan Viktor Kos, lahko preberemo, da so v Komnu priredili versko igrigo Fatima, »za katero je gospod kaplan Rener lepo organiziral glasbeni del. Uprizoritev je potekala v župnijski dvorani z zelo veliko udeležbo in splošnim odobravanjem.« Kaplan Rener pa je ostal v Komnu le ne-

kaj mesecev, saj sta se z dekanom 15. februarja 1944 pridružila prebivalcem Komna in okoliških vasi in z njimi odšla v taborišče v Neumarkt na Bavarsko. Ker sta bili pri kaplanu Renerju njegova mati in sestra, sta morali tudi oni oditi v izgnanstvo. Dekan Viktor Kos ju omenja v Kroniki, ko našteva, kdo vse je ostal v Lagerju. Dekan Kos in kaplan Rener sta s pomočjo župnika Heigla iz Neumarkta, njegove družine in nekaterih prijaznih domačinov skrbela za farane in tako rešila marsikatero življenje.

Mirko Rener je tudi v Neumarktu orgljal, pomagal je mladinskemu pevskeemu zboru Zboru dečkov stolničnih vrbčkov. Zanje je napisal tudi posebno mašo. Iz številnih cerkev so ga vabili, da bi pri njih orgljal, nekateri so ga želeli imeti za stalnega organista. Kaplan Rener je po spomenu priredil nekaj slovenskih pesmi tudi za Ukrajince, ki so bili skupaj z našimi ljudmi v lagerju in so bili poznani po lepem petju.

Po vrnitvi iz Nemčije je Rener ostal v Gorici in prevzel mesto stolnega organista in profesorja petja na slovenskem učiteljski in na nižji gimnaziji v Gorici. Skrbel je za živahno kulturno življenje slovenske mladine, zlasti v okviru mladinskega gledališča, ki ga je vodil Vilko Čekuta. Vodil je stolni, slovenski mešani in mladinski zbor.

Orkestriral, pripravil in dirigiral je opere: V kraljestvu palčkov, Angel z avtom in Miklavž prihaja in za Divjega lovca je

napisal glasbeni del. Po besedah prof. Zorka Hareja so te uprizoritve močno odmevale med goriškimi Slovenci. V svoji ljubezni do otrok je sprejel tudi uredništvo verskega časnika Pastirčka.

Kmalu je, podobno kot številni drugi primorski duhovniki, tudi on odšel v svet. 9. februarja 1949 se je izselil v Buffalo (New York),

O prvih letih bivanja Renerja v Ameriki lahko beremo v pismih, ki so se ohranila v zapuščini Viktorja Kosa v župnijskem arhivu v Komnu. Izkušnja izgnanstva je dekana Kosa in mladega kaplana Renerja povezala v medsebojnem zaupanju in prijateljstvu. Dekanu Kosu je pisal o težki ločitvi od doma, o prvih vtisih in razočaranjih, o nerazumevanju zlasti med sobraty, pa tudi o počasnem prilagajanju na novo okolje in o stvareh, ki so mu pomagale preživeti v tujini: predvsem glasba, pa tudi fotografija, poslušanje radia, potovanja.

Mirko Rener je v Kanadi sprva pomagal na tamkajšnjih župnijah, uveljavil se je kot odlični organist, pozneje pa je zapustil duhovniški stan in se posvetil študiju glasbe.

Leta 1952 je diplomiral in 1957 doktoriral na univerzi v Torontu v Kanadi iz orgel in kompozicije. Pozneje je na Univerzi v Torontu doktoriral še iz angleškega in nemškega jezika in književnosti. Kot profesor je služboval na Univerzi Alberta v Edmontonu v Kanadi, na koledžu v Marietti (Ohio) in na Univerzi Severna Karolina v

Greensboroku. Poučeval je nemško književnost iz obdobja baroka, pozneje pa občo zgodovino prevajanja. Njegova knjiga *Interpretatio. Language and Translation from Cicero to Tytler* (Amsterdam, 1989) je temeljno delo za zgodovino teorije prevajanja v Evropi od klasične anti-

ke do konca 18. stol.

Po upokojitvi leta 1986 se je z družino vrnil v Nemčijo. Umrl je 27. januarja 1993 v Marburgu. Tam je tudi pokopan.

Renerjevo glasbeno delo obsega zborovske skladbe in dela za komorne zasedbe. Njegove skladbe razodevajo pozna-

vanje skladateljske tehnike, zborovskega petja in orgelske igre. Pevski stavek je poln čustvenega zanosa in podkrepljen s polnimi, včasih nenavadnimi akordi (Edo Škulj, Leksikon cerkvenih glasbenikov).

Besedilo: Ivanka Uršič

Fotografije so iz zapuščine Karla Bonuttija.

Kar burja prinese

Romanje v Krk na grobova rojakov, krških škofov Antona Mahniča in Josipa Srebrniča

V soboto, 24. septembra 2022, je avtobusu romarjev iz župnij Kobjeglava in Štanjel s Kobdiljem z župnikom Ivanom Bajcem ter iz župnij Komen z bližnjimi

vasmi z župnikom Marjanom Jakopičem, kljub kraški bandimi uspelo porovati na grobova naših rojakov Antona Mahniča iz Kobdilja in Josipa Srebrniča iz Solka-

na, ki se nahajata v katedrali Marijinega vnebovzvetja v Krku, prvenstveno, da počastimo 100. obletnico Mahničeve smrti izpred dveh let, ko nam je romanje preprečil covid-19.

Potovanje je ob izčrpnih predstavitvi Josipa Srebrniča s strani Ivanke Uršič, prof. zgodovine, in Antona Mahniča ter njegovega prispevka k glagoljastvu, s strani študenta mag. slovenistike Aleksa Birse Jogana, prav hitro minilo.

Z nadvse toplim sprejemom v krški katedrali nas je počastil gospod krški škof mons. dr. Ivica Petanjak s sodelavci.

Po maši v somaševanju naših župnikov Ivana Bajca in Marjana Jakopiča ob združenem zborovskem petju romarskih župnij ter predaji romarskega koša gostiteljem s kraškimi pozdravi in dobrotami nas je popolnoma prevzela strokovna in tudi sicer zelo zanimiva predstavitev tako krške katedrale kot obeh naših rojakov, krških škofov Antona Mahniča in Josipa Srebrniča, s strani krškega generalnega vikarja mons. dr. Franja Velčiča. Tako

Predaja darila predstavnikov romarjev komenskih in štanjelskih župnij krškemu škofu Ivici Petanjaku v krški katedrali 24. 9. 2022. Foto: Ivanka Uršič

vzpodbujeni z mislijo nanju smo postali na njunih grobovih v krški katedrali ter si nato v kapeli sv. Kvirina ogledali nov, zgledno urejen muzej dr. Antona Mah-

niča, Božjega služabnika v postopku razglasitve za blaženega.

Po osvežitvi in okrepčilu pod streho krške škofije smo se od njenega gostolju-

bja kar težko poslovili s pozdravi, ki naj se prenesejo tudi dr. Saši Ilijiću, postulatorju v postopku beatifikacije Antona Mahniča.

Anton Mahnič se nas je ob tem prijetnem druženju dotaknil na najlepši način. Občutili smo, da prizadevanja Božjega služabnika Antona Mahniča/Božjega sluga Antuna Mahniča delujejo ter nas povezujejo. In želimo ter verjamemo, da bo še naprej tako.

Po izletu še v bližnji Punat in na otoček Košljun, oazo miru s frančiškanskim samostanom in več muzeji, smo se odpravili proti domu in tudi srečno prispeli.

Naslednjega dne se je bilo lepo zbuditi v nedeljsko deževno jutro s še svežimi sončnimi vtisi s Krka z občutji duhovne romarske povezanosti, ob molitvi p. Roberta Bahčiča, ki nam jo je, objavljeno v zadnjem Vodnjaku, na povratku s Krka lepo prenesel Aleks:

»... Naj molitev spremlja tvoj korak,
naj tvoj nasmeh pozdravlja vse na poti,
naj tvoja ljubezen izruje sovraštvo,
naj tvoja solidarnost varuje omahujoče,
naj vsak začuti, da si božji romar.
Bog te blagoslovi, dragi romar.«

Besedilo: Ivan Uršič

Skupina romarjev iz komenskih in štanjelskih župnij pred grobom A. Mahniča v krški katedrali 24. 9. 2022. Foto: Ivan Uršič

Romarji iz komenskih in štanjelskih župnij na otočku Košljun 24. 9. 2022. Foto: Neznani fotograf

Izlet animatorjev v Bohinjsko

Na sobotno jutro, 27. avgusta 2022, smo se animatorji komenskega oratorija odpravili na izlet. Z vlakom smo se peljali do Bohinja, kjer smo se takoj prestavili na avtobus, ki pelje do jezera. Pri jezeru smo

se namestili, se preoblekli v kopalke in se šli kopat. Čez čas smo opazili, da nas bo ujel dež, zato smo se odpravili v gostilno, kjer smo imeli večerjo. Po večerji smo odšli do avtobusne postaje, s katere nas

je avtobus odpeljal do železniške postaje, da smo se odpravili proti domu. Animatorji smo na izletu zelo uživali.

Besedilo: Anamarija Stantič

Stična mladih: Izberi vihar

Kadar so nevihte, smo ponavadi slabe volje. Dežuje, nikamor se ne moramo odpraviti brez dežnika, ponavadi tudi piha in vsi smo premočeni. A včasih potrebujemo prav to, da se potem vse uredi, da dež namoči zemljo, jo napoji z novimi močmi, da je potem rodovitnejša. Tako moramo v življenju storiti tudi mi. Včasih moramo izbrati vihar, da se naučimo kaj novega, da izkusimo nove stvari. Izberi vihar: to je bilo geslo letošnje, 41. Stične mladih.

Tretjo soboto v septembru je potekala 41. Stična mladih. Letos smo se mladi iz komenske in štanjelske župnije razpršili, vsak se je sam odločil, kje najlažje pride

na avtobus ali vlak. Vsi pa smo se do desetih znašli v Stični, ko se je začel uvoden program – pozdrav in nato maša, po kateri smo imeli čas za kosilo. Popoldne so potekale različne delavnice v dveh terminih, da si lahko izbral dve temi, ki sta te zanimali, in ju poslušal. Istočasno sta potekala dva enourna koncerta, tako da si lahko šel tudi tja. Med prvimi delavnicami so igrali LPS, skupina, ki nas

je letos zastopala na Evroviziji v Milanu, med drugim terminom delavnic pa Žavbi Brothers. Če pa ti nič od tega ni dišalo, si lahko šel navijati na športni turnir. Potekala so tekmovanja iz odbojke, košarke in nogometa. Ves dan so bile postavljene tudi stojnice raznih ustanov in društev, na katerih si dobil tudi kakšno uporabno zastoj stvarco. Zvečer so malo pred začetkom zaključnega koncerta Stična

benda razglasili zmagovalce športnega turnirja. Po super koncertu smo šli vsak na svoj konec – eni na avtobus, drugi na vlak – in se odpravili domov.

Domov smo prišli polni vtisov celotnega dne, utrujeni od smeha na poti, predvsem pa z vedenjem, da se je splačalo iti na Stično mladih in da to gotovo ni bilo zadnjič.

Besedilo: Veronika Cej

Srečanje sodelavcev Karitas v Brestovici

Medžupnijska Karitas Komen (MŽK) je bila letos septembra gostiteljica tradicionalnega srečanja sodelavcev Kraške območne Karitas (KOK), katerega del je. V MŽK Komen smo vključeni predstavniki in predstavnice vasi, ki spadajo pod župnijo Komen in njene podružnice. Lansko leto je bila gostiteljica srečanja naša sosedna Župnijska Karitas Štanjel Kobjeglava, letos je prišla vrsta na nas.

Pred mano je bila naloga, kaj pokazati sodelavcem KOK. Naši dve znamenitosti, cerkev Device Marije Obršljanske in cerkev svetega Tilna v Svetem, so že videli pred leti, ko smo bili gostitelji srečanja sodelavcev Škofijske Karitas Koper. Ko sem tako premišljevala in se v mislih sprehajala po naših vaseh, so se mi misli ustavile v Brestovici pri cerkvi svete Anastazije. Predlog sem povedala sodelavcu MŽK. Skupaj sva se dogovorila za

potek srečanja in ga predstavila junija na seji KOK v Sežani, kjer je bil sprejet.

Tako smo se sodelavci KOK prvo soboto, to je 3. septembra, ob 14. uri zbrali pred kulturnim domom v Komnu. Razporedili smo se po avtomobilih in se odpeljali v Dolnjo Brestovico k župnijski cerkvi svetega Lovrenca. Tam smo ob 15. uri imeli sveto mašo, ki je bila namenjena vsem sodelavcem Karitas. Somaševala sta domač župnik, g. Marjan Jakopič, in voditelj KOK, dekan in sežanski župnik, g. Aleksander Skapin. V pridigi je g. Skapin med drugim povedal, da je naloga sodelavcev Karitas služiti ljudem, pa ne samo z rokami, temveč tudi s srcem. Pomoci potrebne in ljudi v stiski moramo prepoznati vseh, tudi, ko nismo v vlogi sodelavca Karitas, vedno in povsod moramo pomagati po svojih močeh. Po maši nam je župnik, g. Jakopič, povedal zgodovino cerkve, njen nastanek in znamenitosti. Predstavil nam je tudi svetega Lovrenca, zavetnika cerkve.

Sledil je ogled cerkvice svete Anastazije v Gornji Brestovici. Do vznožja smo se pripeljali z avti. Tam nas je sprejel domačin, g. Dušan, in nas popeljal po hribu navzgor do cerkvice, skrite med drevjem. Povedal je, da so cerkvico obnovili vaščani s pomočjo občine in donacij. Do nje so napeljali tudi elektriko, vodo in uredili cesto, da je dostopna tudi invalidom. Po ogledu zunanosti smo vstopili v cerkev in si ob razlagi ogledali še notranjost. Nato se je večina po klancu navzdol vrnila nazaj v vas. Nekaj radovednih pa nas je odšlo do ostankov hiš nad cerkvijo. Ogledali smo si jih, posebno nas je očaral mogočen kamnit portal, ki še vedno

pokončno kljubuje času, in se po cesti naokrog vrnilo nazaj na izhodišče.

Pri g. Dušanu na dvorišču nas je pričakala obložena miza. Z domačimi dobrotami so nas presenetile domačinke in ostale sodelavke MŽK Komen, čeprav je v vabilu pisalo malica iz nahrbtnika. Najlepša hvala za trud in vse dobrote. Srečanje smo tako podaljšali in ga zaključili ob veselem druženju pri polni mizi in pikušanju vina g. Dušana.

Bogdana Žemva Furlan

Toletno neformalno druženje nam sodelavcem Karitas poleg spoznavanja krajev in cerkva daje spodbudo za nadaljnje delo. Vsako leto smo starejši in manj nas je, stisk ljudi pa vedno več.

Besedilo in foto: Bogdana Žemva Furlan

Diamantna slavljenca v Komnu

Ko zakonca slavita 60 let skupnega življenja, pravimo, da slavita diamantno poroko. In prav to se je dogajalo v četrtek, 17. novembra 2022, na domu Elde in Jožkota Budal iz Komna, kajti natanko pred 60-imi leti, 17. novembra 1962, sta si Elda, tedaj še Slavec, in Jožko Budal dahnili usodni »da« in si obljubila večno zvestobo v dobrem in slabem. Pravita, da so se v skupnem življenju res prepletali dobri in manj dobri dogodki, vendar sta jih z medsebojnim razumevanjem in složnostjo vedno srečno prebrodila.

V zakonu so se jima rodili trije otroci – sin Boris, hči Damijana in sin Martin, ki pa je žal že kot dojenček preminil. Boris in

Damijana pa sta ju osrečila s tremi vnuki – Jurijem, Kristino in Matijem.

Diamantni jubilej sta praznovala doma v krogu družine, sorodnikov in prijateljev. Zaželimo jima še veliko lepih trenutkov. Srečno, Elda in Jožko!

Besedilo in foto: Suzana Stanko

V spomin Danijelu Božiču

Poleti, 5. julija 2022, me je dosegla žalostna vest, da si se po hudi bolezni poslovil za vedno. Poslovil si se tudi od mene kot prijatelja in sotovariša v občinski organizaciji ZB Komen.

Danijel, ti moj veliki prijatelj, zelo te bom pogrešal.

Ni bilo dneva, da me ne bi poklical in rekel, ali si že na kavi oziroma v »bazi«,

kot smo si rekli.

Klepet s teboj je bilo moje veliko veselje, čeprav sva včasih imela različne poglede na dogajanje okrog nas. Velikokrat so se mnenja kresala. Tega ne bo več. Samo spomin nate ostaja.

Ob meni še vedno visi tvoja uniforma praporščaka, ki si mi jo izročil, vedoč, da te kmalu ne bo več. Nisem je hotel.

V meni je bila želja po tvoji ozdravitvi. Žal, doseglo me je spoznanje, da si odšel.

Kjerkoli si, spomin nate in hvaležnost, ki jo čutim do tebe, me ohranjata bogatega v spominu na prijetne ure, ki sva jih preživela skupaj.

Počivaj v miru!

Danilo Ferfolja

LJUBITELJSKE MODROSTI, ki bogatijo naš čas in prostor

Počasi umira, kdor postane suženj navad, kdor si vsak dan postavlja iste omejitve, kdor ne zamenja rutine, kdor si ne upa zamenjati barv, kdor ne govori s tistimi, ki jih ne pozna. Počasi umira, kdor beži pred strastmi in njihovimi močnimi emocijami, zaradi katerih se zasvetijo oči in znova oživijo osamljena srca. Počasi umira ... (Pablo Neruda)

Ob teh Nerudovi modrostih se mi vedno v misli prikadejo tudi nekatera moja prepričanja in izkušnje, ki bi jih rada nadaljevala tam, kjer je on pustil tri pikice ... Pa tega nikoli ne storim, preprosto si ne vzamem časa. Morda je konec leta, ko se oziramo za preteklimi izkušnjami in si oblikujemo želje za prihodnje leto, tisti pravi čas, ko bi bilo dobro uresničiti to lepo zamisel z najboljšimi nameni za vse nas. Zato vas vabim, da vsi skupaj naredimo vsak svoj sklop dobrih misli, ki bodo

v prvi vrsti naša dobra vibracija in bodo hkrati pomagale tudi drugim, da vsaj malo ozavestimo naše dragocene izkušnje. Nevidno povezani bomo ustvarjali skupno in zagotovo tudi lepšo prihodnost. Prepričana sem, da si je vredno vzeti čas in sodelovati pri tem povabilu ter zapisati tri svoje modre misli, ki so plod lastnih izkušenj in prepričanj. Pa naj prva vržem kamen, zato bom zapisala nekaj svojih misli, po Pablovem vzorcu.

Počasi umira, kdor ... ne obišče naših prireditev, ki jih s kraško-brkinskimi KD pripravljamo za vse sorodnike, prijatelje in znanke, ker mi vemo, da bi vam polepšali urico ali dve življenja.

Počasi umira, kdor ... si želi, pa se še vedno ni vključil v nobeno ljubiteljsko dejavnost oziroma društvo (pevski zbori, godbe na pihala, folklorne, plesne, gledališke skupine, literarna društva, likov-

na društva, kamišibaj skupine, fotografsko društvo ali druga društva, ki delujejo v vaših okoljih), ker se v njih izraža pomembna posameznikova ustvarjalnost in hkrati krepi zavest, da povezani nismo sami.

Počasi umira, kdor ... svojega dragocene prostega časa ne preživi z veseljem in radostjo sam s seboj, s svojimi bližnjimi in podobno mislečimi, kajti vse ostalo postane nepomembno, še posebej, če nas obišče demenca.

Prijazno vas vabim, da storite enako tudi vi, ki berete ta članek, in morda k sodelovanju povabite še koga. Svoje misli (dodajte ime, starost in kraj) pošljite na naslov: JSKD OI Sežana, Mirka Pirca 4, 6210 Sežana ali na mail: oi.sezana@jskd.si in skupaj bomo napisali knjižico naših ljubiteljskih mod-

rosti. Oblikovali bomo skupino, ki bo konec oktobra vaše misli pregledala, lektorirala in izbrala najlepše ter najbolj modre za koledar LJUBITELJSKE MODROSTI 2024! VERJAMEM, DA BO ČUDOVIT!

Ob izteku letošnjega leta pa vam želim, da bi v prihodnjem letu znali vsak novi dan preživeti, kot da praznujete rojstni dan in boste ob koncu dneva razrezali torto prekrasnih izkušenj, za katere boste življenju iz srca hvaležni in jih boste

z veseljem delili z vsemi, ki bodo ta dan praznovali z vami! Če bo košček torte namenjen tudi ljubiteljski kulturi, bomo zares veseli!

SREČNO 2024!

Jesensko dogajanje v LAS Krasa in Brkinov

LAS Krasa in Brkinov v jesenskem času ne počiva. Medtem ko čakamo na objavo javnega poziva za pripravo Strategije lokalnega razvoja LAS Krasa in Brkinov za novo programsko obdobje, skrbimo za nemoten potek rednega delovanja LAS. V začetku julija 2022 smo pričeli z izvajanjem operacije Krepitev trajnostne mobilnosti na Krasu in v Brkinih, katere prijavitelj je LAS. Z operacijo, sofinancirano iz Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR), sodelujejo vse štiri kraško-brkinske občine ter Zavod Sopotniki. Namen operacije je preseganje problematike neučinkovitega javnega prevoza ter preučitev možnosti trajnostnega reševanja prevoza na območju LAS Krasa in Brkinov. Na podlagi pridobljenih rezultatov analiz stanja ter potreb prebivalcev območja bomo uvedli pilotno izvedbo reševanja problema mobilnosti na območju LAS. Pripravljeni sta že analiza stanja in analiza potreb prebivalcev območja, ki je bila izvedena s pomočjo anketnega vprašalnika. Ob tem se želimo zahvaliti vsem, ki ste anketni vprašalnik izpolnili. LAS Krasa in Brkinov pripravlja še eno operacijo, katere prijavitelj bo LAS. Operacija bo sofinancirana iz sredstev Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP) in bo naslavljala ukrepe na področju vlaganja v ustrezno malo infrastrukturo, spodbujanje programov za alternativno reševanje mobilnosti ter spodbujanje lokalne samooskrbe. Mesec oktober in november sta bila v znamenju strokovnega posveta LAS, izvedbe dveh strokovnih ekskurzij in ogleda dobrih praks ter okrogle mize na temo ohranjanja kulturne dediščine. Strokovni posvet, katerega smo se udeležili zaposleni na LAS, je potekal 21. oktobra v Svetem Juriju ob Ščavnici. V okviru posveta je potekala tudi obeležitev 20. letnice delovanja Društva za razvoj slovenskega podeželja (DRSP), čigar član je tudi LAS Krasa in Brkinov.

Strokovni posvet LAS in 20. letnica DRSP

V prvem delu posveta, ki je imel bolj strokovno noto, je bil predstavljen pomen civilne družbe za razvoj podeželja. Predsednik nemškega združenja LAS ter predstavnik Balkanskega podeželskega parlamenta sta nam predstavila delovanje CLLD/Leader v njunih državah. Temu je sledila predstavitev znanstvene monografije Izvajanje pristopa LEADER/CLLD v Sloveniji, ki je nastala ob tej priložnosti in je bogat vir informacij za ustrezno umestitev pristopa v vsakodnevno delovanje. Monografijo si lahko ogledate na naslednjem spletnem naslovu: <https://skp.si/download/izvajanje-pristopa-leader-clld-v-sloveniji>.

Drugi del posveta je bil bolj slavnostno obarvan, saj je bil namenjen obeležitvi 20. letnice delovanja Društva. Uvodoma sta nas pozdravila predsednik LAS Prlekija ter ustanovni član društva DRSP. Zbrane je nagovorila tudi ministrica za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Nagovorom je sledila podelitev zahval ustanovnim članom društva, na koncu pa še slovesna razglasitev najuspešnejše podeželske skupnosti v letu 2022, ki je pripadla Občini Ljubno.

Posveti LAS so odlična priložnost za izmenjavo mnenj in izkušenj z ostalimi LAS, ki delujejo na slovenskem ozemlju. Tudi tokrat smo to priložnost dobro izkoristili in jo dopolnili s kulturno-gastroonomsko noto.

Izvedba okrogle mize na temo obnove kulturne dediščine

V sredo, 16. oktobra, je LAS Krasa in Brkinov na pobudo člana Skupščine LAS, g. Dušana

Luina, ter Razvojnega društva Pliska v Mali sejni dvorani Občine Sežana organiziral okroglo

mizo z naslovom Razvojne priložnosti, ki jih odpira obnova kulturne dediščine za

dobrobit

družbenega in ekonomskega okolja, primer vojaške kapele Feldspitala 808 pri Kosoveljah.

Cilj okrogle mize je bila razprava deležnikov družbeno-ekonomskega življenja o razvojnih priložnostih obnove kulturne dediščine 1. svetovne vojne, tudi na primeru ponovne vzpostavitve vojaške kapele Feldspitala 808 pri Kosoveljah ter možnih turistično-razvojnih učinkih.

Za več informacij o govoricah okrogle mize, zelo podrobne povzetke glavnih iztočnic sodelujočih ter povzetke misli udeležencev vas vabimo, da obiščete našo spletno stran.

Spletna stran in Facebook profil

LAS Krasa in Brkinov v okviru svojega rednega delovanja upravlja tudi s spletno stranjo LAS Krasa in Brkinov ter profilom Facebook. Na spletni strani LAS (<https://www.laskrasainbrkinov.si>) in na profilu Facebook (@LAS.Krasa.in.Brkinov) najdete poleg osnovnih informacij in projektov tudi aktualne novice in dogajanje ter vabila na dogodke in delavnice. Prav tako so razni dogodki in novice objavljene na Facebook profilu.

Do konca leta predvidevamo v okviru delovanja LAS organizirati še dve delavnici za člane Skupščine LAS, ponudnike in ostale zainteresirane, o čemer boste pravočasno obveščeni z vabilom in objavo na spletni strani in Facebookovem profilu.

Povabilo k včlanitvi v LAS Krasa in Brkinov

LAS Krasa in Brkinov še vedno vabi za interesirano javnost k včlanitvi v LAS. Na spletni strani www.laskrasainbrkinov.si si najdete prijavitni obrazec, ki ga izpolnjenega pošljete na elektronski naslov info@laskrasainbrkinov.si ali po navadni pošti na LAS Krasa in Brkinov, Partizanska cesta 4, 6210 Sežana.

Besedilo: Maja Colja in Jerneja Modic,
LAS Krasa in Brkinov

Strokovna ekskurzija LAS Krasa in Brkinov na območje LAS Istre

V zadnjem tednu oktobra je LAS Krasa in Brkinov za člane organiziral strokovno ekskurzijo in ogled dobrih praks na območju sosednjega LAS Istre. Namen strokovnih ekskurzij in ogledov dobrih praks je spoznavanje specifik in delovanja drugih LAS, seznanitev s projekti in njihovimi rezultati, motivacija in preverjanje možnosti prenosa pridobljenih izkušenj na naše območje.

V deževnem jutru smo se z minibusom odpravili proti Kopru, s prvo postojanko v Mediteranskem vrtu Purissima v Spodnjih Škofijah. Predstavili so nam svoje aktivnosti/projekte črpanja sredstev iz različnih ukrepov in programov, med drugim tudi iz sredstev CLLD/LEADER. Sprehodu po mediteranskem vrtu je sledil še ogled rastlinjaka, kjer gojijo jagode, in rastlinjaka s cveticami.

Naslednja postaja je bil Ribiški pomol v Kopru z ogledom dveh uspešnih LAS projektov: FOLPO – FINI OKUSNI LOKALNI PROIZVODI in Kulinarčna ponudba lastne ribe in ekološke hrane na katamaranu. Oba projekta sta poleg popestritve ponudbe (oživitve ribiškega pomola in povečanja gostinske ponudbe) prinesla tudi več novih delovnih mest. Kulinarčne ponudbe smo bili deležni tudi udeleženci.

V drugem delu ekskurzije smo si ogledali še primera dveh vasi, ki skrbita za ohranjanje živega in poseljenega podeželja. Najprej smo se ustavili v vasi Šmarje, kjer nam je predsednik LAS Istre predstavil delovanje le-tega ter postopno obnovo vasi z osrednjim trgom, ki je postal pomembno stičišče domačinov. Tudi tukaj je v prenovljenem degustacijskem pro-

storu na vaškem trgu sledila pokušina domačih proizvodov.

Strokovno ekskurzijo smo zaključili v vasi Padna, kjer nam je predsednik Krajevne skupnosti predstavil primer dobre prakse razvoja vasi kot turistične destinacije od vizije do izvedbe (animacija in motivacija vaščanov, obiski s potniških ladij, razvoj umetniške obrti – spominki). Ogledali smo si Galerijo Božidarja in spoznali Jakčevo družinsko povezavo z vasjo Padna, nastanitvene kapacitete v vasi ter cerkev sv. Blaža. V prenovljenem Kulturnem domu Božidarja Jakca je sledila še tipična istrska pogostitev z bobiči. Naše območje LAS ima že nekaj za pokazati. Na strokovni ekskurziji in ogledu dobrih praks pa smo spoznali še nekaj

priložnosti, ki bi jih lahko smiselno uporabili tudi na našem območju, kot na primer gojenje zelišč, predstavitev tipične lokalne kulinarike, razvoj podeželskih vasi, kar je tudi namen tovrstnih aktivnosti LAS.

Predstavnika obeh krajevnih skupnosti, Šmarje in Padna, sta večkrat izpostavila, da je razvoj kraja odvisen od ljudi v tem kraju, pri čemer so občinske službe, razvojne agencije in sredstva, namenjena razvoju podeželja, dobrodošla pomoč. Na podlagi lokalnega interesa je tako nujno povezovanje in sodelovanje vseh, torej »od spodaj navzgor«, kar pa je bistvo pristopa CLLD/LEADER.

Besedilo: Maja Colja in Jerneja Modic,
LAS Krasa in Brkinov

Strokovna ekskurzija LAS Krasa in Brkinov za mlade

LAS Krasa in Brkinov je v sredo, 16. novembra 2022, organiziral strokovno ekskurzijo in ogled dobrih praks na Dolenjsko za mlade.

Namen strokovnih ekskurzij in ogledov dobrih praks je spoznavanje specifik in delovanja drugih LAS, seznanitev s projekti in njihovimi rezultati ter preverjanje možnosti prenosa pridobljenih izkušenj na naše območje. Tokrat smo se odločili, da na ekskurzijo odpeljemo mlade,

katere bi želeli dodatno vzpodbuditi za vključevanje in sodelovanje pri delovanju LAS Krasa in Brkinov ter pri razvoju novih podjetniških iniciativ za nove lokalne (domače) produkte.

V deževnem jutru smo se z avtobusom iz Sežane odpravili proti Kočevju, ki se nahaja na območju LAS Po poteh dediščine od Turjaka do Kolpe. V prostorih Podjetniškega inkubatorja Kočevje sta nas sprejela namestnik direktorja Podjetni-

škega inkubatorja ter direktor vodilnega partnerja prej omenjenega LAS. Direktor vodilnega partnerja LAS nam je predstavil območje LAS ter podal krajšo predstavitev že izvedenih projektov in projektov v izvajanju. Glede na to, da so bili udeleženci strokovne ekskurzije mladi, dijaki 4. letnika Šolskega centra Srečka Kosovele Sežana, smer srednja ekonomska šola, je dodatno izpostavil projekte, kjer so bili mladi bodisi njihovi pobudniki bodisi so

bili projekti namenjeni mladim. Predstavitvi LAS je sledila predstavitev namestnika direktorja Podjetniškega inkubatorja, ki je predstavil zadrugo Zakladi Kočevske. Predstavil nam je celotno

zgodbo od njenega nastanka do današnjega stanja ter njihove cilje in vizijo za naprej. Predstavil nam je delovanje zadruge, njene člane ter glavne aktivnosti. V drugem delu ekskurzije nas je pot vo-

dila iz Kočevja do Trebnjega, kjer smo si ogledali trgovino Dobrote Dolenjske. Dobrote Dolenjske so kolektivna blagovna znamka, ki nastaja pod okriljem Zavoda za kulinariko in turizem Dobrote Dolenjske. Zaposlena nam je predstavila zgodovino nastanka blagovne znamke, kjer gre za združevanje in povezovanje najboljših ponudnikov iz te slovenske pokrajine. Skozi vodeno kulinarčno doživetje nam je predstavila nekaj njihovih izdelkov, ki so pridelani in predelani na Dolenjskem, kar daje izdelkom še dodano vrednost. Njihov delovni proces smo spoznali preko ogleda manjše kuhinje in predelovalnice, v trgovini pa je bila možnost tudi za nakup njihovih izdelkov. Na strokovni ekskurziji in ogledu dobrih praks smo spoznali še nekaj priložnosti, ki bi jih lahko smiselno uporabili tudi na našem območju, kar je tudi namen tovrstnih aktivnosti LAS. Prav tako pa si želimo, da bi se mladi bolj aktivno vključevali v LAS, za kar bo odlična priložnost v novem programskem obdobju. Za udejstvovanje novih podjetniških iniciativ pa se bodo mladi imeli možnost vključiti v LAS projekt »Inkubator turizma«.

Besedilo: Maja Colja in Jerneja Modic,
LAS Krasa in Brkinov

Hladilnik toplih src 2022

V sodelovanju z Radiem Capris, Zvezo prijateljev mladine Slovenije in lokalnimi društvi prijateljev mladine Obalno-kraške regije bomo tudi letos od 1. 12. 2022 do 31. 12. 2022 v Eurospinovih trgovinah zbirali hrano za otroke in družine z manj priložnostmi. Lahko pa nam pomagata tudi s finančnimi prispevki, ki jih nakažete na TRR pri Delavski hranilnici, d. d., št. SI56 6100 0000 3512 232, SKLIC: 00 07-245005, NASLOV: Zveza ZPMS, Dimičeva 9, Ljubljana, KODA NAMENA: CHAR, NAMEN NAKAZILA: HLADILNIK TOPLEGA SRCA ali pa na številko 1919 pošljete SMS s ključno besedo OBALA5 (in darovali boste 5,00 €) ali OBALA10 (in darovali

boste 10,00 €), in sicer pri operaterjih Telekom, Telemach, A1 in T2.

Hvala, da nam pomagate delati dobra dela.

Več o programu na naši spletni strani www.mdpm.si, naslovu Medobčinsko društvo prijateljev mladine Sežana, Bazoviška cesta 11, 6210 Sežana, na telefonski številki 05 7341486 ali elektronskem naslovu drustvo.prijateljev@siol.net.

Ana Pangos

PRIHAJA NA NA NAŠE ODRE:

Petek, 23. december 2023, ob 17.00, in sredo, 28. december 2023, ob 10.00
OBUTI MAČEK: ZADNJA ŽELJA (Puss in Boots: The Last Wish)
 Animirani film, sinhroniziran.

Petek, 23. december 2023, ob 19.00, in sredo, 28. december 2023, ob 16.00
AVATAR: POT VODE (Avatar: The Way of Water)
 Ameriški domišljjski filmski spektakel.

Četrtek, 29. december 2022, ob 20.00
PRIFARSKI MUZIKANTI
 NOVOLETNI KONCERT

Sreda, 4. januar 2023, ob 18.00
 Odprtje razstave slik CVETA VIDOVIČA

Sreda, 11. januar 2023, ob 18.00
 Odprtje razstave likovnih del s 4. EKS-TEMPORA KRAS Kulturnega društva Kras Sežana

Ponedeljek, 16. januar 2023, ob 20.00
OKUSTIČNI
 Koncert za Glasbeno-plesni abonma in izven.

Ponedeljek, 30. januar 2023, ob 20.00
 Slovensko ljudsko gledališče Celje
Goran Vojnovič – 14 DNI
 Za Gledališki abonma in izven.

NAPOVEDNIK PRIREDITEV V OBČINI KOMEN, DECEMBER 2022

Datum	Ura	Prireditve	Kraj	Organizator/informacije
Od 18.12.2022 do 6.1.2023	Čez dan	Božične jaslice v Štanjelu	Štanjel	ORA Krasa in Brkinov, enota Komen, Štanjel 1a Tel.: 05 769 0056 e-mail: info@visitstanjel.si
Nedelja, 18.december2022	10.00	Otroška predstava Pravljino pismo ter obisk Dedka Mraza	Grajsko dvorišče, Štanjel	ORA Krasa in Brkinov, enota Komen, Štanjel 1a Tel.: 05 769 0056 e-mail: info@visitstanjel.si
Nedelja, 18.december2022	11.00 do 16.00	Praznična tržnica	Trg pri cerkvi	ORA Krasa in Brkinov, enota Komen, Štanjel 1a Tel.: 05 769 0056 e-mail: info@visitstanjel.si
Nedelja, 18.december2022	11.30	Voden pohod po pravljino-dozivljajski poti Škratji Kras	Štanjel, zbirno mesto: parkirišče pri pošti Štanjel	Zavod Škratelj Tel.: 051 398 843 e-mail: info@skratelj.org
Nedelja, 18.december2022	14.00	Pravljino Kamišibaj	Viteška dvorana Grad Štanjel	ORA Krasa in Brkinov, enota Komen, Štanjel 1a Tel.: 05 769 0056 e-mail: info@visitstanjel.si
Nedelja, 18.december2022	15.00	Otvoritev jasic in sprehod skozi srednjeveško naselje	Grajsko dvorišče	ORA Krasa in Brkinov, enota Komen, Štanjel 1a Tel.: 05 769 0056 e-mail: info@visitstanjel.si
Sobota, 24. december 2022	11.00 do 16.00	Praznična tržnica	Trg pri cerkvi	ORA Krasa in Brkinov, enota Komen, Štanjel 1a Tel.: 05 769 0056 e-mail: info@visitstanjel.si
Ponedeljek, 26. december 2022	11.00 do 16.00	Praznična tržnica	Trg pri cerkvi	ORA Krasa in Brkinov, enota Komen, Štanjel 1a Tel.: 05 769 0056 e-mail: info@visitstanjel.si
	19.00	Božično novoletni koncert Pihalnega orkestra Komen	OŠ Komen, telovadnica	Pihalni orkester Komen Tel.: 041 773 797 e-mail: pihalniorkesterkomen@gmail.com

RAZSTAVE

Datum/odprtje razstave	Razstava	Kraj	Organizator/informacije
Stalna razstava	Muzej Grad Štanjel: Razstava Narava in človek na Krasu	Štanjel – Grad: mansarda	ORA Krasa in Brkinov, enota Komen Štanjel 1a Tel.: 05 769 0056 e-mail: info@visitstanjel.si, www.visitstanjel.si
Stalna razstava	Galerija Lojzeta Spacala	Štanjel – Grad: Galerija Lojzeta Spacala	ORA Krasa in Brkinov, enota Komen Štanjel 1a Tel.: 05 769 0056 e-mail: info@visitstanjel.si, www.visitstanjel.si
Stalna razstava	razstava Maks Fabiani	Štanjel – Grad: kvadratni stolp	ORA Krasa in Brkinov, enota Komen Štanjel 1a Tel.: 05 769 0056 e-mail: info@visitstanjel.si, www.visitstanjel.si
Začasna razstava	Žensko delo v Konfekciji Komen	Štanjel – Grad: Fabianijeva dvorana	ORA Krasa in Brkinov, enota Komen Štanjel 1a Tel.: 05 769 0056 e-mail: info@visitstanjel.si, www.visitstanjel.si

OSTALO

Zadeva	Dan	Kje	Informacije
VINOTEKA GRAD ŠTANJEL	petek, sobota, nedelja od 12.00–18.00	Štanjel, grad	Vinoteka Grad Štanjel Tel.: 051 437 374 e-mail: vinoteka@visitstanjel.si www.visitstanjel.si
LOV ZA ZAKLADOM – ČRNA MAČKA V ŠTANJELU	po dogovoru	Štanjel	Karra, odkriti skriti Kras Tel.: 041 706 036, 041 635 106 E-mail: karra@karra.si www.karra.si
ŠKRATJI KRAS	vse dni v letu Pot lahko prehodite tudi sami s pomočjo škratje beležke, ki jo dobite v baru Zoro ali v TIC-u Štanjel.	Štanjel, začetek pri pošti	Zavod Škratelj Tel.: 051 398 843 e-mail: info@skratelj.org

Javni poziv k prijavi razstav za sezono 2023/24 v Mali galeriji Mira Kranjca v Kosovelovem domu Sežana

Kosovelov dom Sežana objavlja javni poziv k prijavi razstav v Mali galeriji Mira Kranjca za sezono 2023/24 (od septembra 2023 do avgusta 2024). Poziv je namenjen vizualnim umetnikom, likovnim ustvarjalcem in ustanovam, ki svojo dejavnost predstavljajo v obliki razstav.

Kosovelov dom bo v navedeni sezoni pripravil predvidoma od 5 (pet) do (7) razstav, od katerih bo vsaka odprta predvidoma pet tednov. Prijavitelji lahko predlagate okvirni termin odprtja razstave (mesec), vrstni red razstav pa bo oblikoval galerijski svet. Zamiki znotraj posameznih obdobji zaradi uskladitve vseh

letnih programov niso mogoči.

Rok za prijavo je 8. februar 2023. Prijave sprejemamo izključno po e-pošti na e-naslov info@kosovelovdom.si. V rubriko »Zadeva« morate vpisati »RAZSTAVE 2023/24 – PRIJAVA«.

K prijavi morate priložiti:

- podpisano izjavo v obliki .pdf, da se strinjate s pogoji razstavljanja, navedenimi v besedilu razpisa,
- do največ 10 slik del, ki jih nameravate razstavljati, posamezno v obliki .jpg ali vse v isti listini v obliki .pdf – ne prilagajte katalogov ali povezav na spletne strani ipd.

Obrazec za prijavo in izjava sta objavljena na spletni strani Kosovelovega doma Sežana www.kosovelovdom.si.

Prijave bo pregledal tričlanski galerijski svet, sestavljen iz predstavnika Kosovelovega doma Sežana in dveh zunanjih strokovnih sodelavcev (predstavnika kuratorjev in predstavnika ustvarjalcev) ter izbral razstave. Svet si pridržuje pravico do neupoštevanja nepopolnih prijav in zavrnitve prijav brez dodatnega vsebinskega pojasnila. Prijavitelji bodo o izboru obveščeni najkasneje do 31. marca 2023.

PRAVLJIČNO – DOŽIVLJAJSKA POT ŠKRATJI KRAS V ŠTANJELU

V decembru vas vabimo na javno vodenje:

18. 12. 2022 ob 11:00 VODEN POHOD PO ŠKRATJEM KRASU

Z interpretativnim vodnikom se boste odpravili na pravljico – doživljajsko pot, na kateri boste spoznali temeljne značilnosti Krasa in vrline, zlasti vztrajnost in ustvarjalnost kraškega človeka. Poleg tega pa vas na poti čaka pomembna naloga: nagajivi škratje so namreč zagodli prebivalcem Štanjela, v katerem je vse postavljeno na glavo. Na Škratjem Krasu so skrili kraške pečate in vsenaokrog natrosili škratje uroke. Da bo na Krasu spet vse lepo in prav, morate rešiti škratji urok, pri tem pa najti škratorunske simbole za čarobni izrek in se naučiti skrivne škratje pisave.

Slikoviti Kras je od nekdaj tudi umetniški navdih: zaigrali boste na zvonečo klop, začutili lepoto kamnoseštva, ustvarili svoj mozaik in spoznali skrivnost o škratih s Krasa, ki jo je poznal že Srečko Kosovel. Na poti vas bodo očarale skulpture iz lesa in kamna kraških kamnolomov.

Še posebej zabaven in pravljichen bo Miklavžev pohod, na katerem boste skupaj z vodnikom prebrali Miklavževo pismo in dobili prav posebno darilce!

Izhodišče poti je na parkirišču pred lokalom Zoro in pošto v Štanjelu. Tam lahko kupite beležko ali komplet beležke in slikanice Škratje s Krasa.

Cena vodenega pohoda: 7,50 €/otroka

Po zaključku vas lepo vabimo, da si ogledate tudi novo razstavo Narava in človek na Krasu v Muzeju grad Štanjel na gradu Štanjel. Več o razstavi na: <https://www.visitstanjel.si/muzej-grad-stanjel>.

Ksenija Mulej, Zavod Škratelj
<https://www.skratelj.org/>
<https://www.facebook.com/skratelj/>

Zahvala

Zahvaljujemo se vam, ker ste v dobrodelne namene darovali 1.947,90 EUR. Znesek smo porazdelili med tri organizacije: Društvo VEZI – Dnevni center Štanjel, Pihalni orkester Komen in Prostovoljno gasilsko društvo Komen.

Družina Danijela Božiča

Decembrske radosti in prireditve za otroke

V praznični december vstopamo polni pričakovanj in dobrih želja. Otroci so še posebej željni druženja z vrstniki, razvedrila, zabave, smeha in igre.

Medobčinsko društvo prijateljev mladine Sežana vsak december pripravlja pester novoletni program za otroke naše regije. Tudi letos bomo vsem otrokom občine Komen omogočili ogled gledaliških predstav z obiskom dedka Mraza. Dne 23. decembra 2022 si bodo otroci vrtca in šole Štanjel in Komen ter izven v Osnovni šoli Štanjel ob 8.10 ter v Krajevni dvorani Komen ob 10.15 lahko ogledali gledališko predstavo »Čarobni snežak« v izvedbi Gledališča Smejček.

Veseli december pa ima tako ime tudi zato, ker nas obiščejo dobri možje. Dedek Mraz je obljubil, da nas ta dan zagotovo obišče.

Več o ostalih terminih in vsebinah po posameznih krajih regije Krasi in Brki-

nov boste lahko našli na straneh društva MDPM Sežana: www.mdpm.si
Tel.: 05 7341486, drustvo.prijateljev@siol.net

Vse naše prireditve so brezplačne!

Želimo vam,
da bi vas v novem letu glas srca
še naprej vodil pri iskanju tistega,
kar se z besedami ne da povedati.

Želimo vam,
da bi imeli srečo vedno s seboj,
da bi jo lahko podarili tudi tistim,
ki jo potrebujejo.

Medobčinsko društvo prijateljev
mladine Sežana vam želi vesele
praznike in srečno 2022.

*Glasbena šola Sežana
Podružnica Komen*

NOVOLETNI KONCERT

22. decembra 2022 ob 18. uri
Kulturni dom Štanjel

Prisrčno vabljeni !!!

*Spoštovane bralke, cenjeni bralci,
naj vam praznični ter novega leta dnevi pišejo
ravno prav napete, razburljive, sproščujoče, osrečujoče,
tu pa tam čarobne zgodbe s srečnim koncem.*

Blagoslovljeno in srečno!

vaša knjižničarka

Marija Umek

Najlepši trenutki so
majhni kot škratki,
kar naprej rastejo
a so vedno prekratki.

Veliko lepih trenutkov v letu 2023!
Otroci in zaposleni Vrtca Sežana

OPTIKA TOM

#PODARIDARILO

V prihajajočih praznikih
#PODARIDARILO prijatelju, znancu,
sorodniku, lahko pa tudi sebi.
Podari mu/ji pregled vida.

OPTIKA TOM

**PREGLED VIDA
VSAK ČETRTEK**

Kosovelova ulica 1b, 6210 Sežana, TEL: 05 730 47 70

VABILO OBČANOM IN OBČANKAM

PRAZNIČNA BRDA. VIPAVSKA DOLINA. KRAS IN BRKINI.

December je čas praznovanja, pa tudi ocene prehojene poti in načrtovanja novih smeri. V turističnih destinacijah Brda, Vipavska dolina, Kras in Brkini ter Miren Kras v zadnjih letih z veseljem spremljamo statistiko o obisku, ki je na celotnem območju veliko boljša od slovenskega povprečja. Prepoznali smo moč združevanja virov in znanja za doseganje večje prepoznavnosti teritorija. Dober obisk in zadovoljstvo gostov sta odraz kakovostnih storitev naših ponudnikov ter gostoljubja prebivalcev, predvsem pa vedno boljšega sodelovanja na vseh ravneh. V prihodnje bomo morali še tesneje strniti vrste, da bomo lahko kos velikim globalnim, podnebnim in geopolitičnim spremembam.

Naše skupno voščilo za leto 2023, ki smo ga oblikovali v luči iskanja prave smeri, se glasi:

Skupaj, srčno in trajnostno!
Za mir, za zdrav planet, za bolj pravičen svet!

Vse prebivalce povezanega teritorija **vabimo, da to sporočilo** ob vstopu v novo leto 2023 **podpremo s praznično okrasitvijo domov, okolice in poslovnih prostorov z motivom SRCA** – simbolom življenja in ljubezni!

Poenotena novoletna dekoracija simbolno, a hkrati nazorno podpira iskreno željo po dobrem sodelovanju in medsebojnem spoštovanju, varovanju skupne dediščine in narave ter tkanju pristnih vezi med ljudmi, ki želimo skupaj zgraditi boljši svet za nas in bodoče goste čudovitega planeta Zemlja!

Naj bodo DECEMBRSKA SRCA rdeča, pisana ali zelena, naj ležijo, visijo ali slastno dišijo – izdelana iz naravnih materialov in z veliko ljubezni bodo sijala tudi brez obilice luči!

Svet se spreminja in mi z njim. To, kar ostaja isto, je dejstvo, da povezani lahko premikamo meje mogočega! Tudi v času neprijaznih napovedi lahko skupaj naredimo jutrišnji dan boljši od včerajšnjega.

Srečno in srčno 2023!

Za Brda
ZTKMŠ Brda

Za Vipavsko dolino
JZ za turizem NG in
VD ter Zavod Trg Vipava

Za Kras in Brkine
ORA Krasa in Brkinov

Za Miren Kras
JZ Miren Kras

